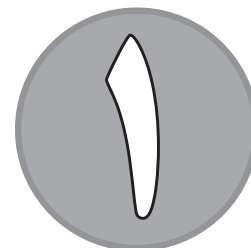

صبح جمعه

۱۴۰۴/۶/۱۴

دفترچه شماره (۱)

آزمون ۱۴ شهریور ماه ۱۴۰۴

آزمون اختصاصی
دوازدهم انسانی

۸۰ سؤال در ۹۵ دقیقه

ساعت ۸ تا ۹:۳۵ صبح

نام درس	معمولاً دانش آموزان در هر رده تراز به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ می‌دهند.					این قسمت را قبل از شروع آزمون پر کنید
	۷۰۰۰	۶۲۵۰	۵۵۰۰	۴۷۵۰	۴۰۰۰	
ریاضی و آمار	۶	۴	۳	۲	۱	شما به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ خواهید داد؟
علوم و فنون ادبی	۶	۵	۳	۲	۱	
جامعه‌شناسی	۸	۷	۵	۲	۱	
روان‌شناسی	۷	۵	۴	۲	۱	

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	وضعیت پاسخ‌گویی	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی (به دقیقه)
۱	اجباری	ریاضی و آمار (۲)	۱۰	۱	۱۰	۱۵
۲	اختیاری	ریاضی و آمار (۳)	۱۰	۱۱	۲۰	۱۵
۳	اختیاری	ریاضی و آمار (۱)	۱۰	۲۱	۳۰	۱۵
۴	اجباری	علوم و فنون ادبی (۲)	۱۰	۳۱	۴۰	۱۰
۵	اختیاری	علوم و فنون ادبی (۳)	۱۰	۴۱	۵۰	۱۰
۶	اختیاری	علوم و فنون ادبی (۱)	۱۰	۵۱	۶۰	۱۰
۷	اجباری	جامعه‌شناسی (۲)	۵	۶۱	۶۵	۵
۸	اختیاری	جامعه‌شناسی (۱)	۵	۶۶	۷۰	۵
۹	اجباری	روان‌شناسی	۱۰	۷۱	۸۰	۱۰

فیلم تحلیل آموزشی آزمون امروز

برای مشاهده فیلم‌ها در سایت کانون، کد روبه‌رو
را با دوربین تلفن همراه خود اسکن کنید.

پدید آورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی	محمد اسدی، محمد بحیرایی، شمیم پهلوان شریف، محمدابراهیم توزنده جانی، احمد حسن زاده فرد، آروین حسینی، علی حسینی نوه، احمد رضا ذاکر زاده، پیمان طیار، سعید عزیز خانی، هادی فولادی، علی قهرمان زاده، امیر محمودیان، حامد نصیری
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، امیر حسین اشتیری، حسن اصحابی، محسن اصغری، عزیز الیاسی پور، سعید جعفری، رضا رنجبری، مجتبی فرهادی، الهام محمدی، محمد مشهدیان، هومن نمازی
جامعه‌شناسی	ریحانه امینی، امیر حسین خزایی، یاسین ساعدی، کوثر شاه حسینی، سید آرش مرتضایی فر
روان‌شناسی	هانا احمدزاده، حمیدرضا توکلی، محمد حبیبی، محمدعرفان فرهادی
عربی، زبان قرآن	رضا راشدنیا، علی رسولی، آرمین ساعدپناه، محمد رضا سوری، امیر حسین شکوری، کامران عبداللہی، حمیدرضا قائدامینی، مصطفی قدیمی فرد، مرتضی کاظم شیرودی، افشین کرمان فرد، احسان کلاته عربی، سید محمدعلی مرتضوی، آیدین مصطفی زاده، پیروز وجان
تاریخ و جغرافیا	فاطمه احمدی، علیرضا پدرام، جواد جلیلیان، مریم خسروی دهنوی، محمد رسایی، مهشید رستمی ریک، تابان صیقلی، فاطمه عزیزی، آیدا فتاح زاده، فرزانه ناظمی، محمد مهدی یعقوبی
فلسفه و منطق	حسین آخوندی راهنماچی، جواد پاکدل، عرفان دهدشتیا، پرگل رحیمی، محمد رضایی بقا، موسی سپاهی، محمد کریمی نیا، علی معزی، فیروز نژادنجف
اقتصاد	آفرین ساجدی، مهدی ضیائی، احسان عالی نژاد، مهدی کاردان، محمد حسین متولی

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	مهدی ملارمضانی، عباس ملکی	الهه شهبازی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی نژاد	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی نژاد	رضا رنجبری، سپیده فتح‌اللهی	فریبا رئوفی
جامعه‌شناسی	سید آرش مرتضائی فر	سید آرش مرتضائی فر	مریم خسروی دهنوی، محمد براتی	سجاد حقیقی پور
روان‌شناسی	محمد حبیبی	محمد حبیبی	ملیکا ذاکری، سینا غلامی	محمد صدرا پنجه پور
عربی، زبان قرآن	احسان کلاته عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	لیلا ایزدی
تاریخ و جغرافیا	محمد مهدی یعقوبی	محمد مهدی یعقوبی	فاطمه عزیزی، تابان صیقلی	عطیه محلوچی
فلسفه و منطق	سیده سمیرا معروف	فرهاد علی نژاد	امیر محمد قلعه‌کاهی، ایمان کلاته عربی	سوگند بیگلری
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	سپیده فتح‌اللهی، مریم خسروی دهنوی	سجاد حقیقی پور

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصور خاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

تابع (اعمال بر روی توابع)
آمار (شاخص‌های آماری)
صفحه‌های ۴۵ تا ۶۲

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۵ دقیقه

ریاضی و آمار (۲)

۱- اگر $f(x) = 2x + 3$ و $g(x) = x^2 - 2$ باشند، حاصل $\frac{(f+g)(2)}{(f \times g)(0)}$ کدام است؟

$$\frac{4}{3} \quad (2)$$

$$-\frac{3}{2} \quad (1)$$

$$\frac{2}{3} \quad (4)$$

$$-\frac{4}{3} \quad (3)$$

۲- اگر $f = \{(1, 4), (5, 8), (3, 7), (2, 5)\}$ ، $g = \{(-3, 6), (5, a), (2, 9), (3, b)\}$ ، $f \times g(5) = 8$ و $2 \times (f + g)(3) = 12$ باشند، حاصل

$f(a - b)$ کدام است؟

$$9 \quad (2)$$

$$6 \quad (1)$$

$$4 \quad (4)$$

$$5 \quad (3)$$

۳- اگر $2(f \times g)(x) = 2x^2 + 4x$ و $(g(x))^3 = (x + 2)^3$ باشد، مقدار $f(1)$ کدام است؟

$$2 \quad (2)$$

$$1 \quad (1)$$

$$4 \quad (4)$$

$$3 \quad (3)$$

۴- شاخص خط فقر داده‌های ۱، ۲، ۳، ۴، ۵ به روش میانگین برابر $1/5$ است. شاخص خط فقر این داده‌ها به روش میانه کدام است؟

$$1/5 \quad (2)$$

$$3 \quad (1)$$

$$3/5 \quad (4)$$

$$2/5 \quad (3)$$

۵- در یک منطقه با اضافه شدن ۱۰۰ فرصت شغلی جدید، نرخ بیکاری ۴ درصد کاهش یافته است و تعداد افراد بیکار جدید از $\frac{1}{5}$ جمعیت فعال ۱۰۰ نفر کمتر است. نرخ بیکاری اولیه چند درصد است؟

$$16 \quad (2)$$

$$15 \quad (1)$$

$$20 \quad (4)$$

$$18 \quad (3)$$

۶- قیمت نان و برنج در سال جاری به ترتیب ۵۰۰۰ و ۷۰۰۰۰ تومان و قیمت آن‌ها به ترتیب در سال پایه ۳۰۰۰ و ۶۰۰۰۰ تومان است. اگر مقدار مصرف آن‌ها در سال

پایه به ترتیب ۲۰۰ و ۱۰۰ کیلوگرم در سال باشد. شاخص بهای دو کالا تقریباً کدام است؟

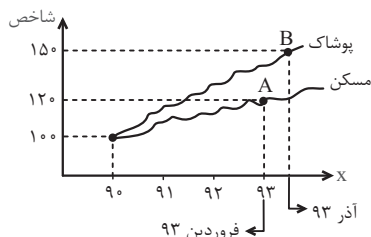
(۲) $118/2$

(۱) $124/6$

(۴) $127/2$

(۳) $121/2$

۷- با توجه به نمودار شاخص زیر، با فرض آن که هزینه پوشاک در سال پایه ۹۰ برابر ۴۰۰ هزار تومان بوده باشد، هزینه پوشاک در آذر ۹۳ چقدر است؟

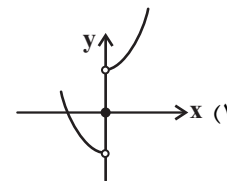
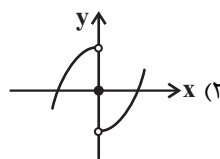
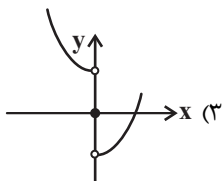
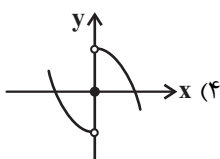
(۱) ۴۰۰ هزار تومان

(۲) ۶۰۰ هزار تومان

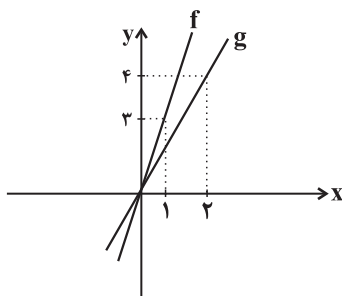
(۳) ۸۰۰ هزار تومان

(۴) ۵۰۰ هزار تومان

۸- اگر $f(x) = x^2$ و $g(x) = \text{sign}(x)$ باشند، نمودار تابع $f - g$ به کدام شکل زیر است؟

۹- در شکل مقابل دو تابع خطی f و g رسم شده‌اند، ضابطه تابع $h(x) = (f + g)(x)$ کدام است؟

(۱) $h(x) = x^2 + 4x$

(۲) $h(x) = x^2 + x + 3$

(۳) $h(x) = 5x$

(۴) $h(x) = 3x$

۱۰- در یک منطقه با جمعیت ۷۵۰ نفر، ۸۰ درصد جمعیت را جمعیت فعال تشکیل می‌دهد. در این منطقه نرخ بیکاری، m درصد است. اگر $m - 3$ شغل

جدید ایجاد شود، نرخ بیکاری ۱۳ درصد می‌شود. در صورتی که شغل جدیدی ایجاد نشود و $2m$ نفر شغل خود را از دست دهند، نرخ بیکاری چند درصد

خواهد شد؟

(۴) ۳۰ درصد

(۳) ۲۴ درصد

(۲) ۲۰ درصد

(۱) ۱۸ درصد

آمار و احتمال

درس ۱: شمارش، درس ۲: احتمال + تمرین‌ها
صفحه‌های ۱ تا ۲۷

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اختیاری است.

وقت پیشنهادی: ۱۵ دقیقه

ریاضی و آمار (۳)

۱۱- **نهایی** با حروف کلمه «صدا پیشه» چند کلمه ۷ حرفی بدون تکرار حروف می‌توان نوشت به‌طوری که حروف «صدا» در آن کنار هم باشند؟

(۲) ۷۲۰

(۱) ۳۶۰

(۴) ۱۲۰

(۳) ۲۴۰

۱۲- **نهایی** با هشت نقطه روی یک دایره، چند چهارضلعی می‌توان رسم کرد به‌طوری که این نقاط رأس‌های چهارضلعی باشند؟

(۲) ۳۵

(۱) ۷۰

(۴) ۳۲

(۳) ۵۶

۱۳- اگر $P(n-1, 2) = \frac{4}{3} C(n, 2)$ باشد، مقدار n کدام است؟

(۲) ۶

(۱) ۸

(۴) ۱۱

(۳) ۹

۱۴- **نهایی** در یک تاکسی، ۵ سرنشین وجود دارد، احتمال این‌که هر پنج نفر آن‌ها در فصل مشترکی از سال متولد شده باشند، کدام است؟

(۲) $\frac{1}{12^4}$

(۱) $\frac{1}{12^5}$

(۴) $\frac{1}{4^4}$

(۳) $\frac{1}{4^5}$

۱۵- در یک کیسه ۶ مهره قرمز و ۴ مهره آبی قرار دارد. ۳ مهره به تصادف برمی‌داریم احتمال آن‌که ۲ مهره آبی و یک مهره قرمز باشد، چقدر است؟

(۲) $\frac{4}{10}$

(۱) $\frac{3}{10}$

(۴) $\frac{7}{10}$

(۳) $\frac{1}{10}$

۱۶- در یک پارک جنگلی حفاظت شده، ۱۲ یوزپلنگ وجود دارد که ۳ تای آنها را نشان گذاری کرده ایم. اگر ۳ یوزپلنگ را به تصادف بگیریم با کدام

احتمال حداقل یک یوزپلنگ نشان دار در بین آنها قرار دارد؟

$$\frac{37}{55} \quad (2)$$

$$\frac{32}{55} \quad (1)$$

$$\frac{21}{55} \quad (4)$$

$$\frac{34}{55} \quad (3)$$

۱۷- صفحه عقربه A به ۴ قطاع مساوی با شماره های ۱، ۲، ۳، ۴ و صفحه عقربه B به ۵ قطاع برابر با شماره های ۱، ۲، ۳، ۴، ۵ تقسیم شده

است. هر دو عقربه را می چرخانیم. با کدام احتمال حداقل یکی از عقربه ها روی ناحیه فرد قرار می گیرند؟

$$0/7 \quad (2)$$

$$0/6 \quad (1)$$

$$0/9 \quad (4)$$

$$0/8 \quad (3)$$

۱۸- اگر A و B دو پیشامد در یک فضای نمونه باشند، به طوری که $P(A-B) = \frac{7}{20}$ و $P(B') = \frac{2}{5}$ ، آنگاه احتمال پیشامد $(A \cup B)'$ کدام است؟

$$\frac{1}{20} \quad (2)$$

$$\frac{1}{4} \quad (1)$$

$$\frac{1}{5} \quad (4)$$

$$\frac{1}{10} \quad (3)$$

۱۹- پیشامدهای A و B و C از فضای نمونه S انتخاب شده اند. اگر $A \cap B = \emptyset$ و $A \cap C \neq \emptyset$ ، $B \cap C \neq \emptyset$ باشد کدام گزینه درست است؟

$$A \cup B = C \quad (2)$$

$$A - C = A - B \quad (1)$$

$$(A \cap C) \cup B = A \quad (4)$$

$$(A \cup B) - C = (A - C) \cup (B - C) \quad (3)$$

۲۰- اگر A و B دو پیشامد ناسازگار و $P(A) = \frac{4}{9}$ و $P(B-A) = \frac{3}{7}$ باشند. مقدار $P((A \cup B)')$ کدام است؟

$$\frac{35}{63} \quad (2)$$

$$\frac{8}{63} \quad (1)$$

$$\frac{12}{63} \quad (4)$$

$$\frac{51}{63} \quad (3)$$

ریاضی و آمار (۱)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۱۵ دقیقه

کار با داده‌های آماری

(گردآوری داده‌ها، معیارهای گرایش به مرکز،

معیارهای پراکندگی)

صفحه‌های ۷۱ تا ۹۸

۲۱- در جدول زیر اختلاف میانگین و میانه کدام است؟

داده	۱۲/۵	۱۴	۱۵	۱۷	۱۹/۵
فراوانی	۴	۳	۳	۲	۲

(۲) ۰/۲۵

(۱) ۱/۲۵

(۴) ۰/۵

(۳) ۰/۷۵

۲۲- متغیرهای اقوام ایرانی، رتبه کنکور، وزن افراد و دمای هوا برحسب سانتی‌گراد به ترتیب چه نوع متغیری هستند؟

(۱) کیفی ترتیبی - کیفی اسمی - کمی نسبتی - کمی فاصله‌ای

(۲) کیفی اسمی - کیفی ترتیبی - کمی نسبتی - کمی فاصله‌ای

(۳) کیفی اسمی - کیفی ترتیبی - کمی فاصله‌ای - کمی نسبتی

(۴) کیفی ترتیبی - کیفی اسمی - کمی فاصله‌ای - کمی نسبتی

۲۳- انحراف ۶ داده از میانگینشان برابر ۴، ۳، -۱، -۱، $a+1$ ، a است، انحراف معیار داده‌ها کدام است؟

(۴) $\frac{10}{3}$

(۳) $\sqrt{\frac{10}{3}}$

(۲) $\frac{20}{3}$

(۱) $\sqrt{\frac{20}{3}}$

۲۴- دامنه میان چارکی ۷ داده برابر ۱۴ است. اگر چارک سوم برابر عدد ۳۰ باشد و فاصله بین داده‌ها از چارک اول تا چارک سوم یکسان باشند، مجموع

مقادیر بین چارک اول و سوم کدام است؟

(۴) ۶۹

(۳) ۶۳

(۲) ۳۹

(۱) ۲۳

۲۵- اگر میانگین داده‌های $3x_1, 3x_2, 3x_3, \dots, 3x_{10}$ برابر ۱۸ باشد، میانگین داده‌های $\frac{2x_1+3}{5}, \frac{2x_2+3}{5}, \dots, \frac{2x_{10}+3}{5}$ کدام است؟

(۲) ۶

(۱) ۳

(۴) ۹

(۳) ۸

۲۶- در منحنی خم بهنجار تقریباً ... درصد داده‌ها در فاصله یک برابر انحراف معیار از میانگین و تقریباً $99/9$ درصد داده‌ها در فاصله ... برابر انحراف معیار از میانگین قرار دارند.

$$(۱) \quad 2-68 \qquad (۲) \quad 3-68$$

$$(۳) \quad 2-96 \qquad (۴) \quad 3-96$$

۲۷- برای بررسی وضعیت عمومی بیماران مبتلا به کرونا در یک شهرستان، کل بیماران مبتلا به این بیماری را که در بیمارستان A بستری شده‌اند، مورد

مطالعه قرار می‌دهیم. در این بررسی، واحد آماری و جامعه آماری به ترتیب کدام‌اند؟

(۱) بیماران مبتلا به کرونا که در بیمارستان A بستری شده‌اند - مردم این شهرستان

(۲) کل بیماران بیمارستان A - مبتلایان به کرونا در این شهرستان

(۳) بیماران مبتلا به کرونا که در بیمارستان A بستری شده‌اند - بیماران مبتلا به کرونا در این شهرستان

(۴) کل بیماران بیمارستان A - مردم این شهرستان

۲۸- به ۱۶ داده آماری با میانگین ۱۳، چهار داده جدید با انحراف معیار صفر اضافه می‌کنیم. اگر میانگین کل داده‌ها برابر با ۱۲ باشد، میانگین داده‌های

اضافه شده کدام است؟

$$(۱) \quad 6 \qquad (۲) \quad 8 \qquad (۳) \quad 10 \qquad (۴) \quad 12$$

۲۹- اگر میانگین و انحراف معیار داده‌های x_1, x_2, x_3, x_4, x_5 به ترتیب برابر ۴ و صفر باشد، انحراف معیار داده‌های

$$x_1, 2x_2 - 3, x_3 + 2, \frac{x_4}{2}, 2x_5 \text{ کدام است؟}$$

$$(۱) \quad \sqrt{2} \qquad (۲) \quad 2 \qquad (۳) \quad \sqrt{3} \qquad (۴) \quad 3$$

۳۰- در گردآوری داده‌ها کدام عبارت نادرست است؟

(۱) در گردآوری داده‌ها به روش مشاهده، دقت زیادی وجود ندارد.

(۲) دادگان‌ها همواره در اختیار ما قرار ندارند.

(۳) در طراحی پرسش‌نامه می‌توان سؤالاتی پرسید که به ذهن پاسخگو جهت دهد.

(۴) زمانی که تعداد پاسخگوها زیاد باشد، مصاحبه وقت‌گیر است.

علوم و فنون ادبی (۲)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

فصل سوم

(درس‌های ۷ تا ۹)

+ کارگاه تحلیل فصل سوم

صفحه‌های ۵۷ تا ۷۸

۳۱- موارد زیر به ترتیب درباره ویژگی کلامی کدام شاعر آمده است؟

- وی در ابداع معانی و خیال‌های رنگین مشهور است و خلاق‌المعانی ثانی لقب گرفته است.

- ویژگی عمده شعر وی مضمون‌های پیچیده و استعاره‌های رنگین، خیال‌انگیز و سرشار از ابهام است.

- او را خداوندگار مضامین تازه شعری دانسته‌اند.

(۱) کلیم کاشانی - صائب تبریزی - بیدل دهلوی

(۲) صائب تبریزی - باباغانی شیرازی - وحشی بافقی

(۳) کلیم کاشانی - بیدل دهلوی - صائب تبریزی

(۴) صائب تبریزی - وحشی بافقی - کلیم کاشانی

۳۲- در کدام بیت، هر دو نوع استعاره مشهود است؟

(۱) بنفشه دوش به گل گفت و خوش نشانی داد

که تاب من به جهان، طره فلانی داد

(۲) مگر وصف لب‌ت در مصر گفتند

که در نی شد ز شرم آن شکر آب

(۳) چین به پیشانی چون آینه خویش مزن

تنگ بر طوطی خوش‌حرف مکن میدان را

(۴) خویشتن سوزیم و جان بر سر نهاده شمع‌وار

هر کجا در مجلسی شمع‌ست ما پروانه‌ایم

۳۳- تعداد استعاره در کدام بیت بیشتر است؟

(۱) دیشب چراغ دیده من تا به صبح سوخت

آتش فتاد بی‌تو به ماتم‌سرای اشک

(۲) به گرد لعل تو می‌گشت عقل چون پرگار

حدیث نقطه موهوم در میان انداخت

(۳) هم سلسله بر گردن زان کاکل پیچانم

هم غالیه در دامن زان سنبل پرچینم

(۴) زان‌که روی تو را ز غایت لطف

برگ گل شرمسار و لاله خجل

۳۴- کدام بیت دارای «تشخیص» است؟

(۱) امروز حالا غرق‌هام تا با کناری اوفتم

آنکه حکایت گویمت درد دل غرقاب را

(۲) من نیز چشم از خواب خوش برمی‌نکردم بیش از این

روز فراق دوستان شب‌خوش بگفتم خواب را

(۳) مقدار یار هم‌نفس چون من نداند هیچ‌کس

ماهی که بر خشک اوفتد قیمت بداند آب را

(۴) سعدی چو جورش می‌بری نزدیک او دیگر مرو

ای بی‌بصر من می‌روم او می‌کشد قلاب را

۳۵- در کدام ابیات هر دو نوع استعاره به چشم می‌خورد؟

الف) خسرو آن است که چون ملک وصال در یافت	لعل شیرین تو را دید و شکر گرد آورد
ب) گنج قارون چو در این ره به پیشیزی نخرند	رخ زردم به چه وجه این همه زر گرد آورد
ج) مردم چشم من از بهر نثار قدمت	ای بسا در که در این قصر دو در گرد آورد
د) خبرت هست که چندین دل صاحب نظران	نرگس مست تو هنگام نظر گرد آورد

(۱) «الف»، «ب»، «ج»

(۲) «ب»، «ج»

(۳) «ب»، «ج»، «د»

(۴) «ج»، «د»

۳۶- نوع استعاره در عبارات مشخص شده یکسان است؛ به جز ...

(۱) ز زلف بستۀ زنجیر ماندم	به زنجیر تو چون نخجیر ماندم
(۲) بتا هلاک شود دوست در محبت دوست	که زندگانی او در هلاک بودن اوست
(۳) چو چشم مست تو خواجه به حشر یاد کند	ز خوابگاه عدم نیمه مست برخیزد
(۴) بهارا به آیین و خرم بهاری	بمان همچنان سالیان و بمگذر

۳۷- علامت‌های هجایی کدام بیت برابر با «UU-----UU----» است؟

(۱) دیگر نشنیدیم چنین فتنه که برخاست	از خانه برون آمد و بازار بیاراست
(۲) متناسبند و موزون حرکات دلفریبت	متوجه است با ما سخنان بی‌حسیبت
(۳) آن را که چنین دردی از پای دراندازد	باید که فروشوید دست از همه درمان‌ها
(۴) آن پری کز خلق پنهان بود چندین روزگار	باز می‌بینم که در عالم پدیدار آمده‌ست

۳۸- کدام بیت، با بیت زیر قرابت معنایی ندارد؟

«توان از سر او برد هوای شیرین	لشکر خسرو اگر بر سر فرهاد رود»
(۱) مرد و زن گر به جفاکردن من برخیزند	گر بگردم ز وفای تو نه مردم که زنم
(۲) شهری اگر به قصد من جمع شوند و متفق	با همه تیغ برکشم وز تو سپر بیفکنم
(۳) هزار دشمن اگر بر سرند سعدی را	به دوستی که نگوید به جز حکایت دوست
(۴) گر بزنی به خنجرم کز پی او دگر مرو	نعره شوق می‌زنم تا رمقی‌ست در تنم

۳۹- مفهوم مقابل شعر زیر در کدام بیت دیده می‌شود؟

«نه/ این برف را / دیگر سر باز ایستادن نیست / برفی که بر ابرو و موی ما می‌نشیند.»

(۱) نفس باد صبا مشک‌فشان خواهد شد	عالم پیر دگر باره جوان خواهد شد
(۲) نی غلط، گردد جوان از عشق‌بازی اهل دل	غم که باشد تا تواند عاشقان را پیر کرد
(۳) المنّة لله که هوای خوش نوروز	باز آمد و از جور زمستان برهیدیم
(۴) تن تیره همچو زاغی و جهان تن زمستان	که به‌رغم این دو ناخوش ابدا بهار بادا

۴۰- مفهوم کدام بیت با بیت زیر، یکسان است؟

«این که گاهی می‌زدم بر آب و آتش خویش را	روشنی در کار مردم بود مقصودم چو شمع»
(۱) کاش چون شمع همه سر شود اعضای کلیم	تا سراسر به ره عشق تو بر باد رود
(۲) وصل جانان قسمت اهل هوس شد ای دریغ	گل نصیب دست گلچین است گویی نیست هست
(۳) تا گشودم دیده روشن در این ظلمت‌سرا	خرج اشک و آه شد جسم نزارم همچو شمع
(۴) قسمت ما چون کمان از سهم خود خمیازه‌ای است	هرچه داریم از برای دیگران داریم ما

علوم و فنون ادبی (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اختیاری است.

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

تاریخ ادبیات قرن‌های دوازدهم و سیزدهم، پایه‌های آوایی ناهمسان، مراعات‌نظیر، تلمیح و

تضمین

صفحه‌های ۱۰ تا ۳۷

۴۱- **تهایی** به‌ترتیب کدام گزینه برای جاهای خالی مناسب است؟

(الف) ... با تغییر سبک نگارش، تکلف را در نثر از بین برد.

(ب) ... با روزنامه ... همکاری داشت و بعدها در استانبول روزنامه ... را منتشر کرد.

(۱) قائم‌مقام فراهانی - دهخدا - صور اسرافیل - سروش

(۲) ادیب‌الممالک فراهانی - ملک‌الشعرا - سروش - مجلس

(۳) ادیب‌الممالک فراهانی - دهخدا - سروش - مجلس

(۴) قائم‌مقام فراهانی - ملک‌الشعرا - صور اسرافیل - سروش

۴۲- وزن کدام بیت، «ناهمسان» است؟

(۱) دلم رمیده لولی‌وشی است شورانگیز

دروغ‌وعده و قَتال‌وَضع و رنگ‌آمیز

(۲) ای دل اندر بند زلفش از پریشانی منال

مرغ زیرک چون به دام افتد تحمل بایدش

(۳) ای چشم که پردردی در سایه او بنشین

زنهار در این حالت در چهره او بنگر

(۴) نفسی شاخ نباتم نفسی پیش تو ماتم

چه کنم چاره چه دارم به گفت مهره نردم

۴۳- چند بیت از ابیات زیر فاقد «جناس» و دارای «تشبیه و تلمیح» است؟

(الف) طایر طوریم و خاک آستانت طور ماست

پرتو نور تجلی در دل پرنور ماست

(ب) پیش ما هر روز بی او رستخیزی دیگر است

و آه دلسوز و نفیر سینه نفخ صور ماست

(ج) تختگاه عشق ما داریم و از دار ایمنیم

زان که دار از روی معنی رایت منصور ماست

(د) عاقبت غیبت گزیند هر که آید در نظر

وان که او غایب نگردد از نظر منظور ماست

(۱) یک

(۲) دو

(۳) سه

(۴) چهار

۴۴- **تهایی** در همه ابیات «تضمین» به‌کار رفته است؛ به‌جز:

(۱) زاهدان را ز به‌رای زه و زه

قل هو الله احد دام و دم است

(۲) با تو بودست در الست خطاب

با تو باشد به روز حشر حساب

(۳) تا کی کشم بی داد من تا کی کنم فریاد من

روزی بیابم داد من الصبر مفتاح الفرج

(۴) زان گل بشکفته سیراب مست

یاد یار مهربان آید همی

۴۵- آرایه‌های «تضمین، تلمیح، تناسب و استعاره» به‌ترتیب، در کدام ابیات آمده‌اند؟

(الف) با اوحدی از راه کرامت سخنی گفت

وز بحر دلش موج کرامات برآورد

(ب) نوگلی پژمرده از گلبن به خاک افتاد و گفت:

«خوار شد چون من هر آنکو همنشینش بود خار»

(ج) آن سینه و چون سینه صیقل ده آینه

آن سینه که اندر خود صد باغ ارم دارد

(د) چون خواجه تن تنها با سوز تو دمسازم

ای پادشه خوبان داد از غم تنهایی

(۱) «الف» - «د» - «ب» - «ج»

(۲) «د» - «الف» - «ج» - «ب»

(۳) «د» - «ج» - «الف» - «ب»

(۴) «ب» - «ج» - «د» - «الف»

۴۶- **نهایی** وزن کدام مصراع در مقابل آن نادرست نوشته شده است؟

- (۱) چراغ مرده کجا؟ شمع آفتاب کجا؟ (مفاعیلن فعلاتن مفاعیلن فعلن)
- (۲) ساقی به نور باده برافروز جام ما (مفعول فاعلات مفاعیل فاعلاتن)
- (۳) خوابم بشد از دیده در این فکر جگرسوز (مفعول مفاعیل مفاعیل مفاعی)
- (۴) رویت همه ساله لاله‌گون باد (مفعول مفاعیلن فعولن)

۴۷- کدام بیت، قابلیت دسته‌بندی هجایی دوگانه را دارد؟

- (۱) آن که هلاک من همی‌خواهد و من سلامتیش
- (۲) گر رفته باشم زین جهان بازآیدم رفته روان
- (۳) یک روز به بندگی قبولم کن
- (۴) قامتت گویم که دل‌بندست و خوب

۴۸- کدام بیت بر وزن «مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن» سروده شده است؟

- (۱) تا شد غمش هاله دل بر مه رسد ناله دل
- (۲) رفتیم اگر ملول شدی از نشست ما
- (۳) ساقی بده آن کوزه یاقوت روان را
- (۴) زان یار دل‌نوازم شکری است با شکایت

۴۹- مفهوم کدام گزینه با بیت زیر تناسب معنایی دارد؟

- «گفت آن یار کز او گشت سر دار بلند»
- (۱) جذبه دار فنا مشکل‌پسند افتاده است
 - (۲) «أنا الحق» گوید این منصور دم بر دار رسوایی
 - (۳) در حریم عشق عالم‌سوز خاموشی است باب
 - (۴) گوهر مخزن اسرار همان است که بود

۵۰- بیت زیر با کدام ابیات قرابت معنایی ندارد؟

- «آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی»
- (الف) هست جانانه ما شاهد آزادی و بس
 - (ب) در این بی‌انتها وادی، چو پا از عشق بنهادی
 - (ج) بس که جان را به ره عشق تو شیرین دادیم
 - (د) کس چو من در طلب شاهد آزادی نیست

(۴) ج - د

(۳) الف - ج

(۲) ب - ج

(۱) الف - ب

فصل چهارم
(درس‌های ۱۰ تا ۱۲)
صفحه‌های ۷۹ تا ۱۰۱

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

علوم و فنون ادبی (۱)

۵۱- چند عبارت درباره ویژگی‌های ادبیات قرن پنجم و ششم درست است؟

- گسترش زبان فارسی در هندوستان و آسیای صغیر
- تلمیح در مضمون‌سازی نقش فعالی دارد.
- وابسته‌نبودن شعر به دربار و از بین رفتن طبقه مدیحه‌سرایان
- افول نثر ساده و رواج نثر مصنوع
- تأثیرپذیری برخی شاعران از ادبیات عرب
- از مهم‌ترین دوره‌های کمال و گسترش نثر پارسی

(۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) پنج

۵۲- کدام گزینه با توجه به ویژگی‌های زبانی و ادبی شعر سبک عراقی (قرن‌های پنجم و ششم) نادرست است؟

- (۱) یکی از ویژگی‌های زبانی در شعر سبک عراقی افزایش لغات مهجور فارسی نسبت به سبک خراسانی است.
- (۲) بیشتر قالب‌های شعری، به‌ویژه غزل و مثنوی، در شعر این دوره رواج یافت و اوج گرفت.
- (۳) در شعر این دوره لغات زبان ترکی و مغولی به زبان فارسی ورود یافت.
- (۴) ردیف‌های فعلی و اسمی دشوار در شعر این دوره به کار گرفته شد.

۵۳- سبک کدام بیت متفاوت است؟

- (۱) به رنج اندر آری تننت را رواست
- (۲) عرش بر آب است و عالم بر هواست
- (۳) روی او را من از ایزد به دعا خواسته‌ام
- (۴) چو پردخته شد جای بر پای خاست

که خود رنج‌بردن به دانش سزااست

بگذر از آب و هوا جمله خداست

آنچنان روی ز ایزد به دعا باید خواست

نیایش‌کنان گفت کای شاه راست

۵۴- آرایه‌های مشترک ابیات زیر کدام هستند؟

- آتش عشق است کاندلر می فتاد
- ای هر شکنی از سر زلف تو جهانی
- جوشش عشق است کاندلر نی فتاد
- وی هر سخنی از لب جان‌بخش تو جانی

(۱) تشبیه - جناس ناهمساز (۲) استعاره - موازنه (۳) تکرار - ترصیع (۴) کنایه - تشخیص

۵۵- چه تعداد از ابیات زیر، دارای «موازنه» هستند؟

- الف) گلشن عمرت بر دل خورده باد
- ب) سیاه زنگی هرگز شود سپید به آب؟
- ج) از آن رو خوش‌فسونی که مسیحی
- د) سینه باغی است که گلشن شود از خاموشی
- ه) چون جغد بود اصلش کی صورت باز آید؟
- و) گلشن هر ضمیری از رخس پرگل آید
- خرمن عمر عدویت برده باد
- سپید رومی هرگز شود سیاه به دود؟
- از آن رو دیوسوزی که شهبابی
- دل چراغی است که روشن شود از خاموشی
- چون سیر خورد مردم کی بوی پیاز آید؟
- دامن هر فقیری از کفش پر زر آید

(۱) شش (۲) چهار (۳) پنج (۴) سه

۵۶- قافیه در کدام گزینه فاقد حروف الحاقی می‌باشد؟

- (۱) رخس روا بود ار اسب دلبری تازد
 - (۲) گفتم که ز عشقت شده‌ام دیوانه
 - (۳) مصوّر آمد و روی تو را چو ماه کشید
 - (۴) چون رسول روم این الفاظ تر
- که گوی سیم به چوگان مشک می‌بازد
زنجیر ترا به خواب بینم یا نه
قلم چو بر سر زلفت رسید، آه کشید
در سماع آورد شد مشتاق تر

۵۷- قافیه در کدام بیت، معیوب است؟

- (۱) من هر چه دیده‌ام ز دل و دیده دیده‌ام
 - (۲) این جهان جنگ است و چون کل بنگری
 - (۳) بست جیب چمن از غنچه گره
 - (۴) گر به در ره نیست هین بر می ستان
- گاهی ز دل بود گله گاهی ز دیده‌ام
ذره ذره هم چو دین با کافری
بافت گرد چمن از سبزه گره
گر بدان ره نیست این سو بران

۵۸- کدام بیت دارای «اشتقاق» است؟

- (۱) تو آن درخت گلی کاعتدال قامت تو
 - (۲) ما را ز منع عقل مترسان و می بیار
 - (۳) دنیا و دین و صبر و عقل از من برفت اندر غمش
 - (۴) خاک پایت می‌کنم بر آب حیوان اختیار
- بُرد قیمت سرو بلندبالا را
کآن شِحنه در ولایت ما هیچ کاره نیست
جایی که سلطان خیمه زد غوغا نماند عام را
گر میان هر دو گردونم مخیر می‌کند

۵۹- تقطیع هجایی مصراع کدام گزینه در برابر آن نادرست است؟

- (۱) نیست در دریای بی‌آرام کشتی را قرار: -U---U---U---U-
- (۲) رهرو بادیۀ عشق و تأمل هیهات: -UUU-UU- -UU- -UU-
- (۳) هر جا یکی گویی بود چوگان وحدت وی برد: -U---U-U-U---U--
- (۴) دل از مه طلعتان جمعیت خاطر طمع دارد: ---U--UU---U---U

۶۰- مفهوم کدام بیت با بقیه متفاوت است؟

- (۱) در پیش بی‌دردان چرا فریاد بی‌حاصل کنم
 - (۲) درنیابد حال پخته هیچ خام
 - (۳) دور شو از برم ای واعظ و بیهوده مگو
 - (۴) شب تاریک و بیم موج و گردابی چنین هایل
- گر شکوه‌ای دارم ز دل با یار صاحب‌دل کنم
پس سخن کوتاه باید و السلام
من نه آنم که دگر گوش به تزویر کنم
کجا دانند حال ما سبکباران ساحل‌ها

چالش‌های جهانی

(جنگ‌ها و تقابل‌های جهانی، بحران‌های اقتصادی و زیست‌محیطی، بحران‌های معرفتی و معنوی)
صفحه‌های ۸۳ تا ۱۰۳

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

جامعه‌شناسی (۲)

۶۱- کدام گزینه صحیح یا غلط بودن موارد زیر را به‌ترتیب نشان می‌دهد؟

- بحران موشکی کوبا جهان را تا آستانه جنگ جهانی سوم پیش برد و جنگ ویتنام جهنمی‌ترین جنگ قرن بیستم بود.

- اصطلاح مرکز و پیرامون را کسانی به کار می‌برند که چالش بین کشورهای فقیر و غنی را به ابعاد اقتصادی محدود نمی‌کنند.

- اصطلاح توسعه‌یافته و توسعه‌نیافته اشاره بر این دارد که کشورهای توسعه‌یافته الگوی کشورهای دیگرند.

- مراد از جهان اول کشورهای سرمایه‌داری بلوک غرب است و منظور از جهان دوم کشورهایی است که در کانون بلوک شرق قرار گرفته‌اند.

(۱) ص - غ - غ - ص (۲) غ - غ - ص - ص

(۳) غ - ص - غ - غ (۴) ص - غ - ص - ص

۶۲- صحیح یا غلط بودن هر یک از موارد زیر در کدام گزینه به درستی آمده است؟

- بحران ابیجان در ساحل عاج و بحران بوپال در هند نمونه‌هایی از بحران‌های زیست‌محیطی هستند.

- آسیب‌های مربوط به بحران اقتصادی همواره متوجه قشرهای فقیر و ضعیف جامعه است، ولی آسیب‌های مربوط به فقر و غنا تمامی جامعه را در بر می‌گیرد.

- در نگاه اساطیری، طبیعت ماده خام نیست؛ بلکه از ابعاد و نیروهای ماورائی برخوردار است.

- نخستین بحران اقتصادی در فاصله بین دو جنگ جهانی یعنی سال‌های ۱۹۲۹ تا ۱۹۳۳ م اتفاق افتاد.

(۱) ص - غ - ص - غ (۲) ص - غ - غ - ص

(۳) غ - غ - ص - ص (۴) غ - غ - ص - غ

۶۳- به‌ترتیب عبارت «به حیوان فرتوتی می‌ماند که با وجود جثه عظیم خود، زمین‌گیر و آسیب‌پذیر شده است» با کدام عبارت متناسب است و بحران معرفتی جدید چه زمانی آغاز شد؟

(۱) فرهنگی که توان معرفتی لازم برای دفاع از ابعاد گسترده اقتصادی و سیاسی خویش را نداشته باشد - هنگامی که شهود آباء کلیسا کنار رفت.

(۲) فرهنگ غرب با انکار حقایق قدسی - هنگامی آغاز شد که محدودیت‌های علمی دانش تجربی و همچنین وابستگی آن به معرفت‌های غیرتجربی و غیرحسی آشکار شد.

(۳) فرهنگی که توان معرفتی لازم برای دفاع از ابعاد گسترده اقتصادی و سیاسی خویش را نداشته باشد - هنگامی آغاز شد که محدودیت‌های علمی دانش تجربی و همچنین وابستگی آن به معرفت‌های غیرتجربی و غیرحسی آشکار شد.

(۴) فرهنگ غرب با انکار حقایق قدسی - هنگامی که شهود آباء کلیسا کنار رفت.

۶۴- در ارتباط با نظریه کنت و هانتینگتون در رابطه با پدیده جنگ کدام گزینه به ترتیب درست و نادرست است؟

(۱) فاتحان در گذشته تاریخ با غنایم جنگی بر ثروت خود می افزودند - پس از فروپاشی بلوک شرق طرف دیگری را برای جنگ جست و جو می کنند و

جنگ میان بلوک شرق و بلوک غرب را به فرهنگ ها منتقل می کنند.

(۲) بعد از انقلاب صنعتی جنگ از زندگی بشر رخت برمی بندد - از نظر هانتینگتون رقابت ها و درگیری ها بین تمدن های بزرگ به وقوع خواهد پیوست

و فرهنگ اسلامی بزرگترین تهدید برای غرب است.

(۳) با رشد علم تجربی و صنعت ثروت از طریق غلبه بر طبیعت به دست می آید - پس از فروپاشی بلوک شرق جنگ را از کشورهای غربی به

تمدن هایی منتقل کردند که در دوران استعمار تحت سلطه جهان غرب قرار گرفته بودند.

(۴) جنگ در فرهنگ و جامعه جدید غربی امری عارضی و تحمیلی است - عملیات نظامی قدرت های غیر غربی در مقابله با مقاومت های کشورهای

غربی را توجیه می کرد.

۶۵- هر کدام از موارد زیر به ترتیب با کدام موضوع در ارتباط هستند؟

- رونق بخشیدن به اقتصاد کشورهای صنعتی که وابسته به تسلیحات نظامی بود.

- افول سکولاریسم

- مهم ترین علت تداوم باورهای دینی و معنوی در زندگی انسان

(۱) جنگ سرد بین دو بلوک شرق و غرب - نشانه بحران معرفت - نیاز فطری آدمی به حقایق قدسی

(۲) جنگ گرم بین مناطق پیرامونی دو بلوک شرق و غرب - نشانه بحران معنویت - نیاز فطری آدمی به حقایق قدسی

(۳) جنگ سرد بین دو بلوک شرق و غرب - بازگشت نگاه معنوی و دینی به سطوح مختلف زندگی انسان ها - بازار معنویت های کاذب

(۴) جنگ گرم بین دو بلوک شرق و غرب - نشانه بحران معرفت - نیاز فطری آدمی به حقایق ماوراء طبیعی

هویت

(تغییرات هویت اجتماعی، تحولات هویتی جهان اجتماعی «علل درونی»، تحولات هویتی جهان اجتماعی «علل بیرونی»)
صفحه‌های ۸۶ تا ۱۰۷

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اختیاری است.

وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

جامعه‌شناسی (۱)

۶۶- هر یک از موارد زیر به کدام نوع از تحرک اجتماعی اشاره می‌کند؟ (به ترتیب)

- معلم فلسفه‌ای که امسال جامعه‌شناسی تدریس می‌کند.

- فرزند رئیس جهاد کشاورزی که جایگزین پدرش شده است.

- دانش‌آموزی که امسال دانشجو شده است.

- آشپزی که رستوران خود را تأسیس کرده است.

(۱) افقی، درون نسلی - افقی، میان نسلی - افقی، درون نسلی - صعودی، میان نسلی

(۲) صعودی، درون نسلی - صعودی، میان نسلی - نزولی، درون نسلی - صعودی، درون نسلی

(۳) افقی، درون نسلی - افقی، میان نسلی - صعودی، درون نسلی - صعودی، درون نسلی

(۴) صعودی، میان نسلی - صعودی، درون نسلی - افقی، درون نسلی - افقی، میان نسلی

۶۷- هر کدام از موارد زیر به چه موضوعی اشاره دارند؟

(الف) اگر در یک جهان اجتماعی این پدیده رخ دهد، راه برای دگرگونی هویت فرهنگی آن جهان اجتماعی باز می‌شود.

(ب) مرگ یک جهان اجتماعی در این هنگام رخ می‌دهد.

(ج) این پدیده هنگامی رخ می‌دهد که عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌هایی که هویت فرهنگی جهان اجتماعی را می‌سازند، مورد تردید قرار گیرند.

(۱) تعارض فرهنگی - جهان اجتماعی با وجود به کارگیری تمامی ظرفیت‌های خود از پاسخ‌گویی به نیازهای طبیعی و جسمانی یا فطری و معنوی

انسان‌ها باز می‌ماند. - بحران هویت

(۲) بحران هویت - جهان اجتماعی علم را به شاخه تجربی آن محدود می‌کند و سایر علوم را نادیده می‌گیرد و سکولاریسم را پدید می‌آورد. - تعارض

فرهنگی

(۳) بحران هویت - جهان اجتماعی با وجود به کارگیری تمامی ظرفیت‌های خود از پاسخ‌گویی به نیازهای طبیعی و جسمانی یا فطری و معنوی

انسان‌ها باز می‌ماند. - تزلزل فرهنگی

(۴) تعارض فرهنگی - جهان اجتماعی علم را به شاخه تجربی آن محدود می‌کند و سایر علوم را نادیده می‌گیرد و سکولاریسم را پدید می‌آورد. -

تزلزل فرهنگی

۶۸- به ترتیب کدام گزینه با جدول زیر منطبق است؟

«د»	از خودبیگانگی تاریخی	«ب»	جهان اجتماعی توحیدی
جشن هنر شیراز	«ج»	جهانی که عقاید حق ندارد	«الف»

(۱) انسان را با حقیقت خود آشنا می‌کند - جهان اجتماعی مانع آن می‌شود که انسان به شناخت درست از عالم برسد - عقاید و ارزش‌های جهان

اجتماعی، مانع از آشنایی اعضای آن با حقیقت انسان و جهان شود - خودباختگی

(۲) آدمی را از حقیقت جهان بیگانه می‌کند - جهان اجتماعی که براساس فطرت انسان شکل نگرفته - جامعه در مواجهه با فرهنگ دیگر هویت خود

را فراموش می‌کند - از خودبیگانگی فرهنگی

(۳) انسان را با حقیقت خود آشنا می‌کند - جهان اجتماعی که براساس فطرت انسان شکل نگرفته - جهان اجتماعی، فرهنگ تاریخی خود را فراموش

کند - از خودبیگانگی فرهنگی

(۴) انسان، خویش و جهان را آیت و نشانه خدا می‌داند - جهان اجتماعی توحیدی - واقعیت‌ها و آرمان‌ها در جامعه فراموش می‌شود - از خودبیگانگی

فرهنگی

۶۹- عبارت «در پی اروپایی شدن سبک زندگی شرقی‌ها و الگو گرفتن از آنان، نرخ فرزندآوری و رشد جمعیت در برخی از کشورهای آسیایی کاهش چشمگیری

داشته است و این مسئله جامعه‌شناسان را نگران کرده است.» بیانگر کدام یک از گزینه‌های زیر است؟

(۱) گاهی شیوه زندگی ناسازگار با عقاید و ارزش‌های یک جهان اجتماعی تداوم می‌یابد و جهان اجتماعی نمی‌تواند کنش‌های اجتماعی را براساس

فرهنگ خود سامان دهد.

(۲) اگر تغییرات هویتی بیرون از مرزهای مقبول جهان اجتماعی رخ دهد و شیوه‌هایی از زندگی را که با عقاید و ارزش‌ها در تقابل هستند به دنبال

بیاورد، به تعارض فرهنگی منجر می‌شود.

(۳) بحران هویت فرهنگی در جایی به وجود می‌آید که جهان اجتماعی، توان حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های اجتماعی خود را نداشته باشد.

(۴) اگر عقاید و ارزش‌های یک جهان اجتماعی، مانع از آشنایی اعضای آن با حقیقت انسان و جهان شود، آن جهان دچار از خود بیگانگی می‌شود.

۷۰- کدام عبارت در رابطه با روش جهان اسلام در سده‌های نخستین رویارویی با فرهنگ‌های دیگر، درست نیست؟

(۱) به دلیل اهمیتی که اسلام به عقل و عقلانیت می‌دهد، جهان اسلام در مواجهه با فرهنگ یونان و روم، تنها عناصر عقلی این دو فرهنگ را اخذ کرد.

(۲) جهان اسلام در مواجهه با فرهنگ یونان و روم، به تناسب هستی‌شناسی توحیدی خود در علوم مختلف آن‌ها تصرف کرد و عناصر مشترک آن‌ها را

نپذیرفت.

(۳) با حفظ اصول خود به تعامل پرداخت و به همین دلیل عناصر سازگار با آن اصول را از دیگر فرهنگ‌ها اخذ کرد و در صورت نیاز به بازسازی آن

عناصر اقدام نمود.

(۴) با تعدیل اصول خود در تعامل با فرهنگ‌های دیگر، عناصر غیراساطیری را از آن‌ها اخذ کرد و در صورت نیاز به بازسازی آن عناصر اقدام نمود.

روان‌شناسی

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

تفکر (۱) حل مسئله
تفکر (۲) تصمیم‌گیری
صفحه‌های ۱۱۲ تا ۱۵۷

۷۱- کدام یک از عبارات‌های زیر پاسخ مناسبی برای دو پرسش زیر فراهم می‌کند؟

- وقتی کسی مشغول شمارش و حساب و کتاب است، فعالیت شناختی او چه خصوصیتی دارد؟

- فردی که برای مرتب‌کردن مغازه خود نمی‌داند باید از کجا شروع کند، در چه قسمتی از حل مسئله دارای مشکل است؟

الف) حل مسائل مختلف باید تحت کنترل انسان قرار بگیرد و با جدیت حل شود.

ب) برای شروع حل مسئله لازم است که در ابتدا موقعیت فعلی یا مبدأ مشخص باشد.

ج) فرایندهای ذهنی انسان از ویژگی اساسی «آگاهانه‌بودن» برخوردارند.

د) انسان در بررسی‌های شناختی خود، از اطلاعات گذشته هم بهره‌مند می‌شود.

(۱) الف - د (۲) الف - ج (۳) ج - ب (۴) د - ب

۷۲- پاسخ درست پرسش‌های زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- کدام عبارت در مورد اهمیت حل مسئله درست است؟

- در کدام یک از علوم زیر با مسئله‌های خوب تعریف‌نشده بیشتری مواجه می‌شویم؟

- کدام مورد یک مسئله خوب تعریف‌نشده است؟

- مسیریابی با GPS از نقطه «الف» به «ب» چه نوع مسئله‌ای است؟

(۱) مهم‌ترین هدف نظام تعلیم و تربیت، پرورش افرادی است که بتوانند بر مسائل و مشکلات خود در زندگی روزمره غلبه کنند. - زیست‌شناسی -

چگونه می‌توان رضایت شغلی معلمان را افزایش داد؟ - خوب تعریف‌نشده

(۲) هدف از تمرین‌های مختلف آموزشی فقط دستیابی به راه‌حل آن مسئله خاص نیست، بلکه هدف، آن است که در اثر حل مسئله، به اصول و

قوانینی دست یابیم که در موقعیت‌های دیگر هم قابل استفاده باشد. - زمین‌شناسی - درمان اصلی افسردگی، تغییر باورهای اشتباه فرد است. -

خوب تعریف‌نشده

(۳) یکی از هدف‌های مهم نظام تعلیم و تربیت، پرورش افرادی است که بتوانند بر مسائل و مشکلات خود در زندگی روزمره غلبه کنند. -

جامعه‌شناسی - چگونه می‌توان رضایت شغلی معلمان را افزایش داد؟ - خوب تعریف‌نشده

(۴) هدف از تمرین‌های مختلف آموزشی دستیابی به راه‌حل آن مسئله خاص نیست، بلکه هدف، آن است که در اثر حل مسئله، به اصول و قوانینی

دست یابیم که در موقعیت‌های دیگر هم قابل استفاده باشد. - زبان‌شناسی - درمان اصلی افسردگی، تغییر باورهای اشتباه فرد است. -

خوب تعریف‌نشده

۷۳- هریک از موقعیت‌های زیر، با کدام مورد ارتباط دارد؟

(الف) امیر همیشه برای خاموش کردن لپ‌تاپش کلید پاور را نگه می‌داشت اما حالا با خرید لپ‌تاپ جدید وقتی کلید پاور را نگه می‌دارد لپ‌تاپ خاموش نمی‌شود و به حالت خواب می‌رود و او فکر می‌کند که ایراد از دستگاهی است که خریداری کرده است.

(ب) پارسا برای حل مشکل ترافیک صبحگاهی در مسیر کارش، پس از اجرای یک روش مناسب برای سر وقت رسیدن به محل کارش، زمان رسیدن قبل و بعد از اجرای روش را با هم مقایسه می‌کند.

(ج) سارا برای حل یک مسئله اقتصاد وقت زیادی گذاشته و هنوز به جواب نرسیده است. پدرش به او پیشنهاد می‌کند که کمی قدم بزند و استراحت کند. سارا قبول می‌کند و هنگامی که بعد از استراحت به سراغ مسئله برمی‌گردد، بهتر می‌تواند مراحل آن را پیش ببرد.

(د) معلم یک شمع روشن و یک لیوان شیشه‌ای روی میز می‌گذارد و به دانش‌آموزان می‌گوید: «بدون فوت کردن شمع را خاموش کنید.» بچه‌ها مدام لیوان را تکان می‌دهند و به شمع دست می‌زنند تا شعله آن خاموش شود. در این میان، سپیده فکر می‌کند لیوان را به صورت وارونه روی شمع بگذارد تا اکسیژن آن تمام شود و شمع خاموش شود.

(۱) تجربه گذشته - به‌کارگیری راه‌حل مناسب - اثر نهفتگی - نوع نگاه به مسئله

(۲) تشخیص مسئله - ارزیابی راه‌حل - اثر نهفتگی - تجربه گذشته

(۳) تجربه گذشته - ارزیابی راه‌حل - اثر نهفتگی - نوع نگاه به مسئله

(۴) تشخیص مسئله - به‌کارگیری راه‌حل مناسب - بازیابی راه‌حل - نوع نگاه به مسئله

۷۴- پاسخ به هر یک از پرسش‌های زیر در کدام گزینه آمده است؟

- احساس عاطفی مثبت نسبت به دیگران و ابراز رضایت از بودن با آنان در نتیجه ... است.

- کدام مورد درباره پیامدهای ناتوانی در حل مسئله نادرست است؟

- آیا ناکامی و پرخاشگری دو پیامد مستقیم ناشی از ناتوانی در حل مسئله هستند؟

- عبارت «هواداران تیم مغلوب در مسابقات ورزشی که دست به تخریب تجهیزات عمومی می‌زنند» کدام نوع از پیامدهای ناتوانی در حل مسئله را نشان می‌دهند؟

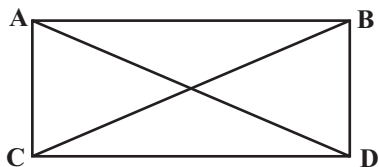
(۱) نداشتن مشکلات عاطفی جدی - بین آگاهی از مهارت‌های حل مسئله و استفاده از روش‌های پرخاشگرانه رابطه غیرمستقیم وجود دارد. - بله - ناکامی

(۲) برخورداری از دانش و تجربه لازم در حل مسئله - فشار روانی حالت ناخوشایندی است که در نتیجه ناکامی به دست می‌آید. - خیر - پرخاشگری

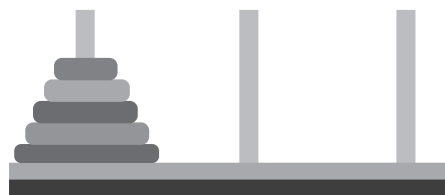
(۳) نداشتن مشکلات عاطفی جدی - نرسیدن به هدف باعث احساس فشار روانی در فرد می‌شود. - خیر - ناکامی

(۴) برخورداری از دانش و تجربه لازم در حل مسئله - لازمه شکل‌گیری احساس عاطفی مثبت به دیگران، داشتن یک شخصیت مهربان است. - بله - پرخاشگری

۷۵- با توجه به روش‌های حل مسئله کدام گزینه نادرست است؟

شکل ب) شروع از آخر (مهندسی معکوس)

شکل الف) مسئلهٔ برج هانوی

۱) برای حل مسئلهٔ «چوپانی یک گرگ و یک گوسفند و مقداری علف دارد و می‌خواهد هر سه را به آن طرف رودخانه ببرد. چگونه گرگ و گوسفند و علف را به آن سوی رودخانه ببرد بدون اینکه علف و گوسفند خورده شوند؟» همانند «شکل الف» باید از روش کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب استفاده کنیم.

۲) عبارت «افزودن به ساعات مطالعه به صورت تدریجی تا رسیدن به زمان مناسب» نمونه‌ای از حل مسئله به روش شروع از آخر با وضعیت مطلوب است.

۳) عبارت «دانش‌آموزی برای مطالعهٔ درس روان‌شناسی برای امتحان نهایی ابتدا سعی می‌کند که مطالعهٔ خود را از طریق حل امتحان نهایی سال گذشته شروع کند.» همانند «شکل ب» به روش شروع از آخر اشاره دارد.

۴) عبارت «مشورت با اعضای خانواده و ثبت همهٔ پیشنهادات برای تعیین بهترین مکان مسافرت» نمونه‌ای از حل مسئله به روش بارش مغزی است.

۷۶- کدام گزینه دربارهٔ عبارت بیان‌شده درست است؟

«ملیکا در شغلی که سه سال مشغول آن است، پیشرفت‌های خوبی کرده اما موقعیت شغلی دیگری برایش پیش آمده که چند مزیت کوچک نسبت به آن دارد.»

۱) او در وضعیتی قرار دارد که فقط یک راه می‌تواند او را به تصمیم نهایی برساند.

۲) او این دغدغه را دارد که با روشی به هدف خود برسد که بهینه و کارآمد باشد.

۳) او در یک موقعیت تصمیم‌گیری فردی اما معمولی قرار دارد.

۴) او در یک موقعیت تصمیم‌گیری قرار دارد که گروهی نیست اما دارای اهمیت بالایی است.

۷۷- هریک از عبارت‌های زیر، به‌ترتیب به کدام ملاک تصمیم‌گیری اشاره دارد؟

- مهرآه به دلیل مخارج بالای زندگی، شهریهٔ زیاد دانشگاه و نیز سختی تحمل دوری خانواده، از ادامهٔ تحصیل در خارج از کشور صرف‌نظر می‌کند.

- مهتاب برای کسب فرصت‌های شغلی بیشتر و بهتر، شروع به یادگیری زبان انگلیسی می‌کند.

- رامبد به دلیل ترس از ضرر مالی ناشی از نوسانات بازار، در بورس سرمایه‌گذاری نمی‌کند.

۱) هزینه‌ها - مزیت‌ها - خطر ۲) مزیت‌ها - هزینه‌ها - خطر ۳) خطر - مزیت‌ها - هزینه‌ها ۴) هزینه‌ها - خطر - مزیت‌ها

۷۸- در بین عبارات زیر، چند مورد نادرست می‌باشد؟

- تحلیل و ارزیابی همه جوانب پیش از هر انتخاب بیانگر بهترین شیوه تصمیم‌گیری است. این سبک نه از عجله و شتاب، بلکه از احساس و اندیشیدن پیروی می‌کند.
- دانش‌آموزی که بدون توجه به شرایط و موقعیت خود و فقط براساس احساسات درونی‌اش دست به انتخاب می‌زند، دنباله‌رو سبک تکانشی است که معمولاً با پشیمانی دیر هنگام همراه است.
- «از دست دادن فرصت، مایه اندوه است» این حدیث به سبک تصمیم‌گیری اجتنابی اشاره دارد که در دوره نوجوانی بیشتر از دوره‌های دیگر دیده می‌شود.
- «ترجیح دادن نظر خانواده و دوستان بر نظرات خود در اغلب موقعیت‌ها» به استفاده از سبک تصمیم‌گیری وابسته مربوط است.
- به دنبال داشتن آسیب‌های روانی و اجتماعی مانند: خشونت و بزهکاری و همچنین به خطر افتادن سلامت جسمانی از ویژگی‌های سبک تصمیم‌گیری تکانشی است.

(۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) یک

۷۹- کدام یک از عبارت‌های زیر، در خصوص «مراحل و موانع تصمیم‌گیری» نادرست می‌باشد؟

- الف) «هر یک از مشاغل تا چه میزان انتظارات شما را تأمین می‌کند؟» پاسخ به این پرسش در گام سوم مراحل تصمیم‌گیری یعنی ارزیابی پیامدهای هر انتخاب، قرار دارد.
- ب) معلمی که در حال بررسی روش‌های تدریس متفاوت است و می‌خواهد بداند هر روش به چه مهارت‌هایی نیاز دارد، در مرحله سوم تصمیم‌گیری قرار دارد.
- ج) یکی از مهم‌ترین موانع تصمیم‌گیری «اعتماد افراطی» است که در آن فرد، تحت تأثیر دیگران است و تصمیمات خود را بر پایه ملاک‌های زودگذر بنا می‌کند.
- د) دانش‌آموز توانمندی که در ابتدای مسیر کنکور شکست خود را پیش‌بینی می‌کند، نمی‌تواند در فرایند تصمیم‌گیری موفق باشد، زیرا «کوچک‌شمردن خود» به عنوان یکی از موانع تصمیم‌گیری، نتایج منفی به بار می‌آورد.

(۱) ب - د (۲) الف - ب (۳) الف - ج (۴) ج - د

۸۰- به ترتیب کدام گزینه به درستی جدول زیر را تکمیل می‌کند؟

الف	تعارض «گرایش - گرایش»
خوردن یک دسر خوشمزه در حالی که فرد رژیم لاغری دارد	ب
ج	استفاده از روش‌های میان‌بر
یکی از موقعیت‌های پرخطر تصمیم‌گیری	د

- (۱) انتخاب بین تحمل درد دندان‌پزشکی یا ادامه درد دندان - تعارض «گرایش - اجتناب» - تصمیم‌گیری مهم و پیچیده - پاسخ عاطفی غیرمعمول به دیگر افراد
- (۲) انتخاب بین پذیرش شغل با درآمد بهتر یا شغلی که محیط کار دوست‌داشتنی‌تری دارد - تعارض «گرایش - اجتناب» - تصمیم‌گیری مهم و پیچیده - راه‌دادن افراد غریبه به منزل
- (۳) انتخاب بین پذیرش شغل با درآمد بهتر یا شغلی که محیط کار دوست‌داشتنی‌تری دارد - تعارض «اجتناب - اجتناب» - تصمیم‌گیری مهم و پیچیده - صحبت کردن با افراد غریبه
- (۴) انتخاب بین پذیرش شغل با درآمد بهتر یا شغلی که محیط کار دوست‌داشتنی‌تری دارد - تعارض «گرایش - اجتناب» - تصمیم‌گیری منطقی - مصرف سیگار

کتاب‌های آی‌اس‌سی را

پیمان‌های تمرین کنید

۸۴۵۱

www.kanoon.ir

www.kanoonbook.ir

دفترچه شماره (۲)

صبح جمعه

۱۴۰۴/۶/۱۴

آزمون ۱۴ شهریور ماه ۱۴۰۴

آزمون اختصاصی
دوازدهم انسانی

۹۰ سؤال در ۸۵ دقیقه

ساعت ۹:۳۵ تا ۱۱ صبح

نام درس	معمولاً دانش‌آموزان در هر رده تراز به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ می‌دهند.					این قسمت را قبل از شروع آزمون پر کنید
	۷۰۰۰	۶۲۵۰	۵۵۰۰	۴۷۵۰	۴۰۰۰	شما به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ خواهید داد؟
عربی، زبان قرآن	۶	۵	۳	۲	۱	
تاریخ و جغرافیا	۷	۶	۴	۲	۱	
فلسفه و منطق	۶	۵	۳	۲	۱	
اقتصاد	۷	۵	۴	۲	۱	

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	وضعیت پاسخ‌گویی	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی (به دقیقه)
۱	اجباری	عربی، زبان قرآن (۲)	۱۰	۸۱	۹۰	۱۰
۲	اختیاری	عربی، زبان قرآن (۳)	۱۰	۹۱	۱۰۰	۱۰
۳	اختیاری	عربی، زبان قرآن (۱)	۱۰	۱۰۱	۱۱۰	۱۰
۴	اجباری	تاریخ (۲)	۵	۱۱۱	۱۱۵	۸
۵	اختیاری	تاریخ (۱)	۵	۱۱۶	۱۲۰	
۶	اجباری	جغرافیا (۲)	۵	۱۲۱	۱۲۵	۷
۷	اختیاری	جغرافیای ایران	۵	۱۲۶	۱۳۰	
۸	اجباری	فلسفه یازدهم	۱۰	۱۳۱	۱۴۰	۱۰
۹	اختیاری	فلسفه دوازدهم	۱۰	۱۴۱	۱۵۰	۱۰
۱۰	اختیاری	منطق	۱۰	۱۵۱	۱۶۰	۱۰
۱۱	اختیاری	اقتصاد	۱۰	۱۶۱	۱۷۰	۱۰

پدید آورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی	محمد اسدی، محمد بحیرایی، شمیم پهلوان شریف، محمد ابراهیم توزنده جانی، احمد حسن زاده فرد، آروین حسینی، علی حسینی نوه، احمد رضا ذاکر زاده، پیمان طیار، سعید عزیز خانی، هادی فولادی، علی قهرمان زاده، امیر محمودیان، حامد نصیری
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، امیر حسین اشتیری، حسن اصحابی، محسن اصغری، عزیز الیاسی پور، سعید جعفری، رضا رنجبری، مجتبی فرهادی، الهام محمدی، محمد مشهدیان، هومن نمازی
جامعه‌شناسی	ریحانه امینی، امیر حسین خزایی، یاسین ساعدی، کوثر شاه حسینی، سید آرش مرتضایی فر
روان‌شناسی	هانا احمدزاده، حمیدرضا توکلی، محمد حبیبی، محمد عرفان فرهادی
عربی، زبان قرآن	رضا راشدنیا، علی رسولی، آرمین ساعدپناه، محمد رضا سوری، امیر حسین شکوری، کامران عبداللہی، حمیدرضا قائدامینی، مصطفی قدیمی فرد، مرتضی کاظم شیرودی، افشین کرمان فرد، احسان کلاته عربی، سید محمدعلی مرتضوی، آیدین مصطفی زاده، پیروز وجان
تاریخ و جغرافیا	فاطمه احمدی، علیرضا پدرام، جواد جلیلیان، مریم خسروی دهنوی، محمد رسایی، مهشید رستمی ریک، تابان صیقلی، فاطمه عزیزی، آیدا فتاح زاده، فرزانه ناظمی، محمد مهدی یعقوبی
فلسفه و منطق	حسین آخوندی راهنماچی، جواد پاکدل، عرفان دهدشتیا، پرگل رحیمی، محمد رضایی بقا، موسی سپاهی، محمد کریمی نیا، علی معزی، فیروز نژادنجف
اقتصاد	آفرین ساجدی، مهدی ضیائی، احسان عالی نژاد، مهدی کاردان، محمد حسین متولی

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	مهدی ملارمضانی، عباس ملکی	الهه شهبازی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی نژاد	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی نژاد	رضا رنجبری، سپیده فتح‌اللهی	فریبا رئوفی
جامعه‌شناسی	سید آرش مرتضائی فر	سید آرش مرتضائی فر	مریم خسروی دهنوی، محمد براتی	سجاد حقیقی پور
روان‌شناسی	محمد حبیبی	محمد حبیبی	ملیکا ذاکری، سینا غلامی	محمد صدرا پنجه پور
عربی، زبان قرآن	احسان کلاته عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	لیلا ایزدی
تاریخ و جغرافیا	محمد مهدی یعقوبی	محمد مهدی یعقوبی	فاطمه عزیزی، تابان صیقلی	عطیه محلوچی
فلسفه و منطق	سیده سمیرا معروف	فرهاد علی نژاد	امیر محمد قلعه‌کاهی، ایمان کلاته عربی	سوگند بیگلری
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	سپیده فتح‌اللهی، مریم خسروی دهنوی	سجاد حقیقی پور

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصور خاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

عربی، زبان قرآن (۲)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

الْصَّدُقُ
إِرْخَمُوا ثَلَاثَةً
درس‌های ۵ و ۶
صفحه‌های ۶۵ تا ۹۰

■ عَيْنَ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (۸۱ - ۸۶)

۸۱- ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ﴾:

- (۱) همانا قومی به وسیله الله تغییر داده نمی‌شود تا اینکه آنچه در درونشان هست تغییر داده شود.
- (۲) بی‌شک خداوند آنچه را در یک قوم است تغییر نمی‌دهد مگر اینکه آنچه را در درون دارند تغییر دهد.
- (۳) بی‌گمان خدا آنچه را در قومی هست تغییر نمی‌دهد تا اینکه آنچه را در خودشان هست تغییر دهند.
- (۴) همانا قومی توسط خداوند تغییر داده نمی‌شود إلا اینکه آنچه در درون ایشان هست تغییر داده شود.

۸۲- « وَجَدْتُ فِي الْمَكْتَبَةِ كِتَابًا شَرَحْتُ فِيهِ قَوَاعِدَ اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ. »:

- (۱) در کتابخانه کتابی یافت‌م که در آن قواعد زبان عربی را شرح داده بود.
 - (۲) کتابی را در کتابخانه یافت‌م که قواعد زبان عربی در آن شرح داده شده بود.
 - (۳) در کتابخانه یک کتاب پیدا کردم که قواعد زبان عربی را در آن شرح داده بودند.
 - (۴) کتابی را در یک کتابخانه پیدا کردم که در آن قواعد زبان عربی شرح داده شده بود.
- ۸۳- « يَتَبَغَى لِلطَّالِبِ أَنْ يَجْتَهِدَ لِكَيْ يَنْجَحَ وَ لَا يُضَيِّعَ وَقْتَهُ وَ لَا يُهْمِلَ دُرُوسَهُ فَإِنَّ النَّجَاحَ لَنْ يَتَحَقَّقَ دُونَ صَبْرٍ وَ جُهْدٍ. »: شایسته است که دانش‌آموز تلاش کند . . .

- (۱) برای اینکه موفق شود و وقتش هدر نرود و در درس‌های کوتاهی نکند پس همانا موفقیت بدون صبر و تلاش محقق نخواهد گردید.
- (۲) برای اینکه موفق شود و نباید وقتش را تلف کند و باید در درس‌های خود کوتاهی نکند پس بی‌شک موفقیت بدون صبر و تلاش محقق نخواهد شد.
- (۳) تا موفق شود و وقت را هدر ندهد و نباید در درس‌های خود کوتاهی کند و قطعاً موفقیت با صبر و تلاشگری محقق خواهد شد.
- (۴) تا موفق شود و باید وقت خود را تلف نکند و باید در درس‌های کوتاهی نوزد پس بی‌شک صبر و جهاد موفقیت را محقق خواهند ساخت.

۸۴- عَيْنَ الصَّحِيحِ:

- (۱) كَادَ الرَّجُلُ الْمُذْنِبُ النَّادِمُ أَنْ يَتَخَلَّصَ مِنْ شَرِّ الْمَعَاصِي.: نزدیک است که مرد گناهکارِ پشیمان، از شرّ گناهان رهایی یابد.
- (۲) لَمَّا وَجَدَ الْأَبْنَاءُ أَبَاهُمْ مَيِّتًا نَاحُوا عَلَيْهِ جَمِيعًا.: پسران هنگامی که پدر خود را مُرده یافتند، همگی بر وی شیون کردند.
- (۳) يُعْجِبُنِي عَيْدٌ يَفْرَحُ فِيهِ فَقَرَاءُ الْمَدِينَةِ.: عیدی که فقیران شهر را شاد می‌کند، من را به شگفت می‌آورد.
- (۴) لِنُجَالِسِ الْعُقَلَاءَ حَتَّى يَنْفَعَنَا عِلْمُهُمْ.: ما باید با عاقلان همنشینی کنیم تا از علم آنان سود ببریم.

۸۵- « در نمایشگاه کتاب، دانشجویی را دیدم که سال قبل از دانشگاه ما فارغ التحصیل شده بود.»؛ عین الصحیح:

(۱) شاهدتُ طالباً في معرض الكتاب يتخرج من جامعتنا في السنة الماضية.

(۲) رأيتُ طالباً في معرض الكتاب تخرج من جامعتنا في العام الماضي.

(۳) شاهدتُ طالبة في معرض الكتاب قد تخرج من جامعتنا في السنة الماضية.

(۴) رأيتُ طالبة في معرض الكتاب تتخرج من جامعتنا في العام الماضي.

۸۶- عین الأقرب في مفهوم العبارة التالية: «إرضاء الناس غاية لا تدرك.»

(۱) رضای دوست به دست آر و دیگران بگذار.

(۲) الرّاضي عن نفسه مستور عنه عيبه.

(۳) هر زنده دل که جا به مقام رضا گرفت / از تیغ فیض سایه بال هما گرفت

(۴) علينا أن نلتفت إلى ما يقوله الناس.

۸۷- عین الصحیح في ضبط حركات حروف الكلمات:

(۱) إِنَّ أَبِي كَانَ يَحْمِي الْأَهْلَ وَالْعَرَضَ وَيُفْرِجُ عَنِ الْمَكْرُوبِ.

(۲) أَسْرَعَ أَصْحَابُهُ إِلَيْهِ لِيُنْقِذُوهُ وَ عِنْدَمَا وَصَلُوا إِلَيْهِ ضَحِكَ عَلَيْهِم.

(۳) إِنَّ الْخَائِبَ هُوَ الَّذِي لَا رِجَاءَ لَهُ لِلنَّجَاحِ فِي الْحَيَاةِ.

(۴) إِنَّ الْامْتِحَانَاتِ تُسَاعِدُ الطُّلَّابَ لِتَعْلَمَ دُرُوسِهِمْ فَلْيَعْلَمُوا ذَلِكَ.

۸۸- عین جمله تصف النكرة:

(۱) رأيتُ رجلاً و هو يتكلّم بصوتٍ عالٍ. (۲) سافرتُ إلى مدينةٍ و المدينة تَجْمَلُ بِالْمَعَالِمِ التَّارِيخِيَّةِ.

(۳) وَجَدْتُ كِتَاباً يُعَلِّمُ اللُّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ بِطَرِيقَةٍ سَهْلَةٍ. (۴) رأيتُ رجلاً كريماً الرجل يُسَاعِدُ النَّاسَ.

۸۹- عین ما فيه النّهي عن القيام بالعمل (لأحد ليس حاضراً):

(۱) ﴿وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ...﴾ (۲) ﴿... لَا يَحْزَنُكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ﴾

(۳) ﴿رَبَّنَا وَ لَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ﴾ (۴) ﴿لَا يَرْحَمُ اللَّهُ مَنْ لَا يَرْحَمُ النَّاسَ﴾.

۹۰- عین «يُخْفِي / تُخْفِي» لا يترجم التزامياً:

(۱) إذا أردت أن تُخفي سرّاً، فلا تذكره حتّى لنفسك.

(۲) إنّ الكذاب لا يستطيع أن يُنكر كذبه و يُخفيه.

(۳) يا للعجب، إنّ قلوبكم المجروحة تُخفي ألماً أعمق من البحر.

(۴) شاهدتُ رجلاً غيرمُهدّب يُحاول كثيراً لكي يُخفي ضعفه بالغضب.

من الأشعار المنسوبة إلى الإمام
عليّ (ع)
متن درس، الحروف المشبهة
بالفعل،
لا التّأفیه للجنس، تمارین
صفحه‌های ۱ تا ۱۴

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

عربی، زبان قرآن (۳)

■ عین الأنسب للجواب عن الترجمة أو المفهوم (۹۱ - ۹۵)

۹۱- ﴿إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًّا كَأَنَّهُمْ بَنِيَان مَّرْصُوص﴾: بی‌تردید . . .

- (۱) خداوند آنان را که در راهش در یک صف پیکار می‌کنند، دوست دارد؛ آنان چون یک ساختمان، استوارند.
- (۲) کسانی را که در راه حق صف در صف می‌جنگند، خداوند دوست دارد؛ قطعاً آن‌ها ساختمانی استوارند.
- (۳) خداوند کسانی را که در راه او صف در صف می‌جنگند، دوست دارد؛ گویی آن‌ها ساختمانی استوارند.
- (۴) خدا دوست‌دار کسانی است که در راهش صف در صف پیکار می‌کنند؛ گویا مانند ساختمان‌هایی استوارند.

۹۲- « لَا خَيْرَ فِي عِلْمٍ لَا يُنْتَفَعُ بِهِ، فَعَلَيْنَا أَنْ نَعْمَلَ بِمَا تَعَلَّمْنَا. »:

- (۱) بدون فایده است علمی که از آن سود نمی‌بری؛ در نتیجه، عمل کنیم به چیزی که به ما آموخته‌اند.
- (۲) هیچ گونه خیری نیست در علمی که به کسی سود نمی‌رساند، پس بر ماست عمل به آنچه فرا گرفتیم.
- (۳) فایده‌ای ندارد دانشی که از آن سودی حاصل نشود لذا به چیزی که می‌آموزیم عمل می‌کنیم.
- (۴) هیچ خیری نیست در دانشی که از آن سود برده نمی‌شود؛ پس باید عمل کنیم به چیزی که آموختیم.

۹۳- « يَزْعُمُ بَعْضُ النَّاسِ أَنَّهُمْ قَدْ قَامُوا بِوِاجِبَاتِهِمْ أَمَامَ أَوْلَادِهِمْ، وَلَكِنْ لَمْ تَتَحَقَّقْ غَايَتُهُمْ فِي التَّرْبِيَةِ! »:

- (۱) بعضی مردم می‌پندارند که به واجباتشان در مقابل فرزندانشان اقدام نموده‌اند ولی هدفشان را در تربیت محقق نکرده‌اند.
- (۲) برخی مردم گمان می‌کنند که به تکالیف خویش در برابر فرزندانشان عمل کرده‌اند ولی هدفشان در تربیت محقق نشده است.
- (۳) برخی مردم می‌پندارند که تکالیف خود را در حق پسرانشان انجام نداده‌اند و هدفشان در امر تربیت به وقوع نپیوسته است.
- (۴) از میان مردم، بعضی گمان می‌کنند که به تکالیف خویش در برابر اولادشان عمل کرده‌اند اما اهدافشان در تربیت انجام نشده است.

۹۴- عین الخطأ:

- (۱) أَيُّهَا الْإِنْسَانُ! قَدْ انطوى فيك عالم عجيب. : ای انسان! درون تو جهانی شگفت به هم پیچیده شده است.
- (۲) أَطْلِبُوا الْعِلْمَ فَإِنَّ أَهْلَ الْعِلْمِ أَحْيَاءُ وَ إِن مَاتُوا. : علم را طلب کنید چرا که اهل علم زنده هستند حتی اگر بمیرند.
- (۳) لَمْ يَكُنْ أَحَدٌ يَظُنُّ أَنَّ دَاءَهُ مِنْهُ وَ دَوَاءَهُ فِيهِ. : هیچ کس گمان نمی‌کند که درد او از خودش است و دارویش در درونش است.
- (۴) الْيَوْمَ يَفْتَخِرُ أَوْلَادُنَا بِمَا تَحَمَّلُوا مِنَ الْآلَامِ وَ الْمَتَاعِبِ. : امروز فرزندان ما به آنچه که از دردها و سختی‌ها تحمل نمودند، افتخار می‌کنند.

۹۵- عَيْنَ مَا يَنَاسِبُ مَفْهُومَ الْعِبَارَةِ: « لَا تَغْضَبْ، فَإِنَّ الْغَضَبَ مَفْسَدَةٌ. »

- (۱) زبانش برون جست از کنج لب به دندان فشرده زبان از غضب
(۲) در تو نیابد غضبِ شاه راه هیچ مترس از غضب پادشاه
(۳) روان را پرداز از خشم و کین که گردد تبه جانت از آن و این
(۴) از غضب افکنده بر ابرو گیره از پی پیکار کمان کرده زه

۹۶- عَيْنُ الْخَطَا فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ حُرُوفِ الْكَلِمَاتِ:

- (۱) كَأَنَّ صَدِيقِي مُتَرَدِّدٌ فِي الشَّرَاءِ مِنْ تِلْكَ الْمَتَاجِرِ فَقُمْتُ بِإِرْشَادِهِ.
(۲) هَذِهِ الْمَادَّةُ تُسَمَّى الطِّينَ فَإِنَّهَا تُرَابٌ مُخْتَلَطٌ بِالْمَاءِ.
(۳) ﴿ يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ لَا يَحْزُنْكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ ﴾
(۴) أَ تَزْعُمُ أَنَّكَ جِرْمٌ صَغِيرٌ وَ فِيكَ انْطَوَى الْعَالَمُ الْأَكْبَرُ.

۹۷- **نهایی** عَيْنَ الْعِبَارَةِ الَّتِي تَدُلُّ عَلَى التَّشْبِيهِ:

- (۱) إِنَّ الْوَقْتَ ثَمِينَ فَلَا يُضَيِّعُهُ أَهْلُ الْعِلْمِ.
(۲) لَعَلَّ الْجَوَّ يَصِيرُ مُشْمَساً قَبْلَ أَنْ تَأْتِيَ الْعَوَاصِفُ.
(۳) بَعْدَ سَمَاعِ هَذَا الْخَبَرِ كَأَنَّ قَلْبِي حَجَرَ ثَقِيلٍ.
(۴) حَاوَلْتُ لِحْلَ تِلْكَ الْمَشْكَلَةِ كَثِيراً وَلَكِنَّهَا كَانَتْ مُعَقَّدَةً.

۹۸- عَيْنَ مَا لَيْسَ فِيهِ فِعْلٌ يُعَادِلُ «الْمُضَارِعَ الْإِلْتِزَامِيَّ»:

- (۱) لَا يَتَكَبَّرُ الْمُؤْمِنُ عَلَى الْآخِرِينَ أَبَداً.
(۲) لَعَلَّ زَمِيلَتِي تَشْجَعُ أَخْتَهَا عَلَى الدِّرَاسَةِ.
(۳) لَيْتَ حَبِيبِي تَأْمَلَ قَبْلَ التَّكَلُّمِ مَعَ وَالِدِهِ.
(۴) لَعَلَّ بَنَتِي تَقْبَلُ يَدَ أُمِّي مِنْ أَجْلِ زَحْمَاتِهَا.

۹۹- **نهایی** أَكْمِلِ الْفَرَاغَ مُسْتَعِيناً بِالْحُرُوفِ الْمَشَبَّهَةِ بِالْفِعْلِ: « تَمْنَى طِفْلٌ صَغِيرٌ: فَصَلَ الرَّبِيعَ طَوِيلٌ فِي بِلَدِنَا! »

- (۱) لَيْتَ (۲) لَأَنَّ (۳) لَكِنَّ (۴) كَأَنَّ

۱۰۰- عَيْنَ عِبَارَةٍ جَاءَ فِيهَا «أَشَدُّ النَّفْيِ»:

- (۱) هَلْ هُنَا مَدِينَةٌ؟ لَا، هُنَا قَرْيَةٌ.
(۲) لَا مُصِيبَةَ أَعْظَمَ مِنَ الْجَهْلِ.
(۳) لَا تَغْضَبْ يَا بُنَيَّ، فَإِنَّ الْغَضَبَ مَفْسَدَةٌ.
(۴) يَا وَلَدُ، أَنْتَ تَلْمِيزُ لَا مُعَلِّمَ.

المَعَالِمُ الْخَلَابَةُ
صِنَاعَةُ النَّفْطِ
درس های ۶ و ۷
صفحه های ۸۱ تا ۱۰۴

پاسخ گویی به سؤال های این درس برای همه دانش آموزان اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

عربی، زبان قرآن (۱)

■ عَيْنُ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (۱۰۱ - ۱۰۶)

۱۰۱- ﴿هُوَ أَنْشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَاسْتَعْمَرَكُمْ فِيهَا فَاسْتَغْفِرُوهُ ثُمَّ تَوْبُوا إِلَيْهِ﴾:

(۱) او شما را از زمین خلق کرد و خواستار آبادانی آن از شما شد پس از او طلب آمرزش کنید سپس به سوی او توبه کنید.

(۲) او همان کسی است که شما را از زمین آفرید و به شما دستور داد آن را آباد کنید پس طلب آمرزش کنید و توبه کنید به سوی او.

(۳) او خالق شما از زمین است و به آبادانی آن دستور داد پس از او طلب بخشش کرده سپس توبه نمایید.

(۴) او شما را از زمین آفرید و به شما در آن آبادانی داد پس از او طلب بخشش کنید و به سویی توبه نمایید.

۱۰۲- «لَا بَدَ لَنَا مِنْ تَحْذِيرِ الْمَوَاطِنِينَ مِنْ حَفْرِ الْأَرْضِ عَلَى امْتِدَادِ الْأَنْبَابِ لِبِنَاءِ عِمَارَةٍ أَوْ لِلزَّرَاعَةِ فَتُجْعَلُ لَوَحَاتٌ بِاللَّوْنِ الْأَصْفَرِ هُنَاكَ!»:

(۱) ناچار به هشدار دادن به شهروندان نسبت به کندن زمین به جهت ساختن ساختمانی یا برای کشاورزی کردن در امتداد لوله بودیم. پس آنجا تابلوهایی به رنگ زرد قرار دادیم.

(۲) ناگزیر هستیم تا شهروندان را از حفر کردن زمین برای ساختن عمارتی یا برای کشاورزی کردن در امتداد لوله ها بر حذر داریم. پس تابلوهایی زرد رنگ اینجا گذاشته می شود.

(۳) ناگزیر به بر حذر داشتن شهروندان از کندن زمین در امتداد لوله ها برای ساختن ساختمانی یا برای کشاورزی کردن هستیم. پس تابلوهایی به رنگ زرد آنجا قرار داده می شود.

(۴) چاره ای جز هشدار دادن به شهروندان نسبت به حفر زمین در امتداد لوله برای ساختن عمارتی یا به منظور کشاورزی نداریم. پس تابلوهای زرد رنگ را قرار می دهیم.

۱۰۳- «سُجِّلَتْ فِي قَائِمَةِ التَّرَاثِ الْعَالَمِيِّ مَعَالِمُ قَرْيَتِنَا الْأَثَرِيَّةِ الَّتِي قَدْ أَثَارَتْ إِنْتِبَاهَ السِّيَاحِ إِلَيْهَا!»:

(۱) در لیست میراث جهانی آثار تاریخی روستایمان ثبت شده که توجه گردشگرانی را به خود جلب کرده است!

(۲) آثار تاریخی روستایمان را که توجه گردشگران به آن جلب شده است، در لیست میراث جهانی ثبت کرده اند!

(۳) در لیست میراث جهانی آثار روستای تاریخی مان که توجه جهانگردان نیز به آن جلب شده، ثبت گشته است!

(۴) در لیست میراث جهانی آثار تاریخی روستایمان که توجه گردشگران را به خود جلب کرده است، ثبت شده است!

۱۰۴- عَيْنُ الصَّحِيحِ:

(۱) لِنَهْتَمَّ بِاللَّوَحَاتِ التَّحْذِيرِيَّةِ الَّتِي تُحَذِّرُنَا عَنِ الْخَطَرِ.: باید به تابلوهای هشداردهنده ای که ما را از خطر بر حذر می دارند، توجه کنیم.

(۲) لِنَخْتَرُعَ جِهَازًا يَقْدُرُ أَنْ يُقَلِّلَ اسْتِهْلَاكَ النَّفْطِ.: باید وسیله ای اختراع کنیم که بتوانیم مصرف نفت را کاهش دهیم.

(۳) الْعِمَارَاتُ الْأَثَرِيَّةُ مِنْ أَهَمِّ الْمَنَاطِقِ السِّيَاحِيَّةِ فِي كُلِّ الْبِلَادِ.: ساختمان های تاریخی از مهم ترین مناطق گردشگری در هر کشوری است.

(۴) إِنْ نَقَلَ النَّفْطَ عَبْرَ الْأَنْبَابِ أَقَلَّ خَطَرًا وَ نَفَقَةً.: قطعاً انتقال دادن نفت از طریق لوله ها خطر و هزینه کمی دارد.

۱۰۵- «شناگر، نزدیک ساحل جذاب دریا شنا می‌کرد و از نور ماهی‌های درخشان لذت می‌برد.» عین الصّحیح:

- (۱) الغوّاصُ كان يسبح قربَ الشاطئِ الخلابِ في البحرِ وَ يَستمتعُ بأضواءِ الأسماكِ المضيئة.
- (۲) كان الغوّاصُ يسبح قربَ شاطئِ البحرِ الخلابِ وَ يَستمتعُ بضوءِ الأسماكِ المضيئة.
- (۳) الغوّاصُ كان قد سبح قربَ شاطئِ البحرِ الخلابِ وَ إستمتعَ بضوءِ الأسماكِ المضيئة.
- (۴) كان الغوّاصُ يسبح قربَ شاطئِ البحرِ الخلابِ وَ يَستمتعُ بالنورِ المضيئِ للأسماك.

۱۰۶- عین غیر المناسب في المفهوم:

- (۱) سكوتُ اللسانِ سلامةُ الإنسان: زبان سرخ سر سبز می‌دهد بر باد
- (۲) ﴿هل جزاءُ الإحسانِ إِلَّا الإحسان﴾: گندم از گندم بروید جو ز جو
- (۳) ﴿يُعرفُ المجرمونَ بسيماهم﴾: رنگ رخساره خبر می‌دهد از سر درون
- (۴) العقلُ السليمُ في الجسمِ السليم: عالم بی‌عمل به چه ماند؟ به زنبور بی‌عمل

۱۰۷- عین الخطأ في ضبط حركات حروف الكلمات:

- (۱) حَصَلَ الإنسانُ عَلَى تَقْنِيَةٍ جَدِيدَةٍ لِتَقْلِيلِ الضَّغْطِ. (۲) السَّيَّارَةُ تَنْقُلُ أَحْشَاباً مِنَ الْغَابَةِ إِلَى مَصْنَعِ الْوَرَقِ.
- (۳) إِنَّ الْإِنْسَانَ يَسْتَخْرِجُ النَّفْطَ مِنْ بَاطِنِ الْأَرْضِ. (۴) الْبَيْتُ حُفْرَةٌ عَمِيقَةٌ يُوجَدُ فِيهَا سَائِلٌ كَالْمَاءِ.

۱۰۸- عین صفةً يختلف إعرابها:

- (۱) توجَد موانئ كبيرة في جنوب بلادنا. (۲) إيران بلد ممتاز لقضاء العطلات.
- (۳) حبوبي المهدنة تساعدني لتسكين صداعي. (۴) تحمّل والداي مشاكل كثيرة لتربيتي.

۱۰۹- عین الصّحیح في البناء للمجهول:

- (۱) تُعرّفني أُمِّي إلى الأصدقاء في الحفلة ← تُعرّفني إلى الأصدقاء في الحفلة.
- (۲) المُتكلّم يروي مواظ كثيرة عن الرّسول (ص) ← رُویت مواظ كثيرة عن الرّسول (ص).
- (۳) يَفحص الطّبيبُ أسنانَ الولدِ الصّغيرِ في المستوصف ← يُفحص الولدِ الصّغيرِ في المستوصف.
- (۴) الأصحاب أنقذوا الشّابَّ عندما كاد يَغرق في البحيرة ← أنقذ الشّابَّ عندما كاد يَغرق في البحيرة.

۱۱۰- عین كلمة «النّعم» لا يمكن أن تكون نائبة الفاعل:

- (۱) تُعرف النّعم حينما فقدناها. (۲) إنّ السّماء لا تُنزل النّعم جاهزة.
- (۳) تُسلب منّا النّعم إن ظلمنا الآخرين. (۴) عند العُجب قد تُغيّر النّعم إلى النّقم.

تاریخ (۲)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۸ دقیقه

فصل سوم: ایران؛ از ورود اسلام
تا پایان صفویه
(درس‌های ۱۰ تا ۱۲)
صفحه‌های ۱۰۱ تا ۱۳۴

۱۱۱- مورخی اقدام به دسته‌بندی وقایع و مختصات دوران غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان کرده است. کدام گزینه

در این باره درست است؟

(الف) در این دوره، بر اثر حمله چنگیزخان مغول، بخش‌هایی از ایران در معرض کشتار و غارت قرار گرفت.

(ب) لشکرکشی‌های پی‌درپی به هند با نیت ظاهری جهاد در راه خدا، از وقایع این دوره است.

(ج) مبارزات اسماعیلیان و قدرت گرفتن اتابکان را می‌توان از عوامل ضعف و زوال این سلسله دانست.

(د) می‌توان گفت در این دوره، شاهد وسیع‌ترین قلمرو یک حکومت در ایران دوران اسلامی بودیم.

(۱) موارد «ج» و «د» مربوط به دوران «سلجوقیان» هستند؛ اما موارد «الف» و «ب» به ترتیب مربوط به «غزنویان» و «خوارزمشاهیان» هستند.

(۲) موارد «ب» و «ج» مربوط به دوران «غزنویان» هستند؛ اما موارد «الف» و «د» به ترتیب مربوط به «خوارزمشاهیان» و «سلجوقیان» هستند.

(۳) موارد «ج» و «د» مربوط به دوران «سلجوقیان» هستند؛ اما موارد «الف» و «ب» به ترتیب مربوط به «خوارزمشاهیان» و «غزنویان» هستند.

(۴) موارد «ب» و «ج» مربوط به دوران «غزنویان» هستند؛ اما موارد «الف» و «د» به ترتیب مربوط به «سلجوقیان» و «خوارزمشاهیان» هستند.

۱۱۲- محقق به پژوهش درباره ایران در دوره سلجوقیان پرداخته است. کدام گزینه از نتایج پژوهش او نمی‌باشد؟

(۱) شعر فارسی به رونق و شکوفایی فراوانی دست یافت.

(۲) ابوریحان بیرونی در نجوم و جغرافیا فعالیت می‌کرد.

(۳) طبقه بازرگان شهری بیش از پیش اهمیت یافت.

(۴) یکی از دوره‌های مهم هنر اسلامی تلقی می‌شود.

۱۱۳- کدام موارد درباره «منگوقاآن» و «هولاکوخان» درست هستند؟

(الف) هولاکوخان یکی از ایلخانان مغول بود که به دستور چنگیزخان به ایران لشکرکشی کرد.

(ب) منگوقاآن نوه چنگیز بود و در زمان فرمانروایی او، برادرش در سال ۶۵۰ هجری قمری به ایران لشکرکشی کرد.

(ج) هولاکوخان در زمان فرمانروایی منگوقاآن به منظور براندازی حکومت عباسیان و تسخیر بغداد، به سمت غرب آسیا حمله‌ور شد.

(د) در دوره تسلط هولاکوخان بر ایران، شمس‌الدین محمد جوینی از شخصیت‌هایی بود که زمینه مسلمان شدن قوم مغول را فراهم آورد.

(۴) «الف» و «ج»

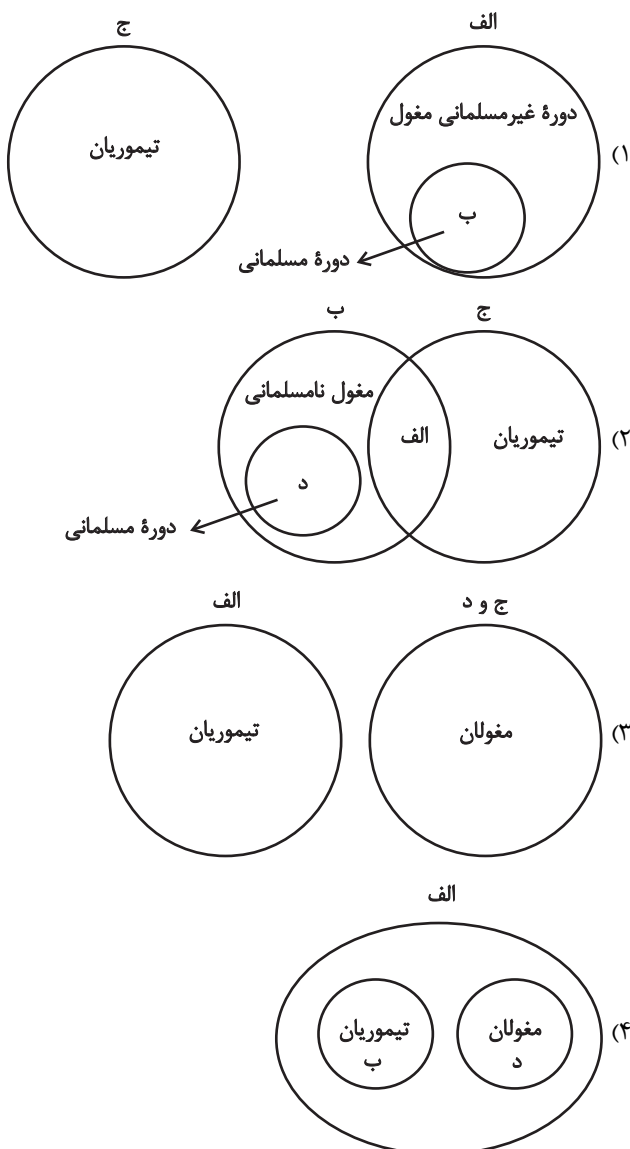
(۳) «ج» و «د»

(۲) «الف» و «ب»

(۱) «ب» و «د»

۱۱۴- کدام گزینه شکل صحیحی را درباره عبارت‌های زیر و حکومت‌های مربوط به آن‌ها ارائه می‌دهد؟

- الف) یکی از ویژگی‌های اجتماعی این دوران، دگرگونی نسبی در بافت قومی و جمعیتی ایران است.
 ب) در این دوران، به دلایل مختلفی نظام مالیاتی به هم ریخت و انواع و اقسام مالیات‌ها که شمار آن‌ها به ده‌ها مورد می‌رسید، رواج یافت.
 ج) قوانین شرعی و عرفی در سراسر این دوران، مبنای زندگی اجتماعی و داوری حقوقی ایرانیان بود.
 د) روند شهرنشینی در این دوران، سرعت بیشتری گرفت و شهرک‌ها و شهرهای جدیدی ساخته شدند.

۱۱۵- هریک از گزاره‌های زیر، به ترتیب تحت تأثیر کدام عوامل به وجود آمدند؟

- الف) رکود علمی و ادبی در دوران مغول
 ب) رشد و شکوفایی تاریخ نگاری در عصر مغول - تیموری
 ۱) قتل و مهاجرت اندیشمندان و عالمان - تجمع دانشمندان در مراکز علمی هرات و سمرقند
 ۲) تخریب و تعطیلی مدارس و کتابخانه‌ها - علاقمندی فرمانروایان به ثبت کشورگشایی
 ۳) تشکیل حکومت ایلخانان - خودآگاهی رجال ایرانی
 ۴) ویرانی شهرها - فعال بودن مراکز علمی مانند رصدخانه مراغه

تاریخ ایران و جهان (۱)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اختیاری است.

فصل سوم: ایران در عصر باستان
(درس‌های ۱۰ تا ۱۲)
صفحه‌های ۹۰ تا ۱۱۷

۱۱۶- اشکانیان در طول حدود ۴۷۰ سال حکومت، چندین بار پایتخت خود را تغییر دادند. کدام گزینه به ترتیب پایتخت‌های این سلسله را ذکر کرده است؟

- ۱) شهر تیسفون در نزدیکی بغداد امروزی - شهر صدروازه (هکاتم پولس) در حوالی دامغان کنونی - شهر نسا در ترکمنستان امروزی
- ۲) شهر نسا در ترکمنستان امروزی - شهر تیسفون در نزدیکی بغداد امروزی - شهر صدروازه (هکاتم پولس) در حوالی دامغان کنونی
- ۳) شهر صدروازه (هکاتم پولس) در حوالی دامغان کنونی - شهر نسا در ترکمنستان امروزی - شهر تیسفون در نزدیکی بغداد امروزی
- ۴) شهر نسا در ترکمنستان امروزی - شهر صدروازه (هکاتم پولس) در حوالی دامغان کنونی - شهر تیسفون در نزدیکی بغداد امروزی

۱۱۷- کدام موارد درباره رویدادهای دوره پادشاهی «شاپور دوم ساسانی» درست هستند؟

- الف) در جنگ‌های ایران با رومیان، گردیانوس و والریانوس امپراتور روم به ترتیب کشته و اسیر شدند.
- ب) در پی اقدامات مهم وی، حکومت ساسانیان موفقیت سیاسی و نظامی بزرگی در داخل و خارج کسب کرد.
- ج) در عملیاتی نظامی اعراب متجاوز را به سختی گوش‌مالی داد.
- د) کراسوس سردار مشهور روم در جایی به نام حران از سپاه ایران به سختی شکست خورد و کشته شد.

۱) «الف» و «ب» ۲) «ج» و «د» ۳) «د» و «الف» ۴) «ب» و «ج»

۱۱۸- به ترتیب «نهایت گسترش» - «مشورت با قضات شاهی درباره قانونی بودن برخی کارها» - «از نو سامان دادن تشکیلات استانی یا شهری» مربوط به

کدام پادشاه می‌شود؟

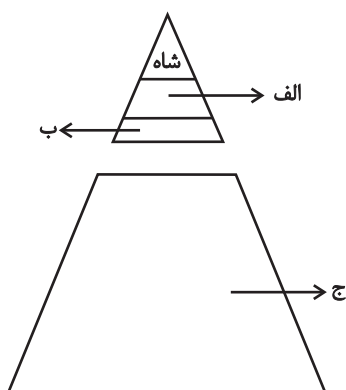
- ۱) داریوش یکم - کمبوجیه - داریوش یکم
- ۲) کوروش بزرگ - داریوش یکم - کمبوجیه
- ۳) کمبوجیه - کمبوجیه - کوروش بزرگ
- ۴) کمبوجیه - داریوش یکم - داریوش یکم

۱۱۹- کدام گزینه درباره سپاه و جنگ افزارهای مادی‌ها و اشکانیان درست است؟

- ۱) هووخستر، چهارمین پادشاه ماد، سپاه خود را به دسته‌های کمان‌داران، نیزه‌داران و سواران تقسیم کرد.
- ۲) سپاه مادها متکی بر واحدهای مختلف پیاده نظام بود که از قبایل، اقوام و ملل تابعه به آن پیوسته بودند.
- ۳) اشکانیان به تدریج، سواره نظام دارای سلاح سنگین تشکیل دادند که مجهز به زره و کلاه خود بود.
- ۴) مادها به نیروی سواره نظام اهمیت می‌دادند و نیروی پیاده نظام نقش چندانی در سپاه آنان نداشت.

۱۲۰- با توجه به هرم اجتماعی ایران در عصر ساسانی، کدام گزینه مطابق با واقعیت است؟

- ۱) نظام طبقاتی عصر ساسانی همانند دوره اشکانی بر اصالت نسب و خون استوار بود.
- ۲) گروه «الف» فقط به امور جنگی، دیوانی و ورزش‌های رزمی می‌پرداختند؛ ولی زنان این طبقه همانند دیگر زنان لباس می‌پوشیدند و تفاوتی به لحاظ نوع لباس و زیورآلات نداشتند.
- ۳) بخش «ب» شامل دبیران، جنگاوران، پزشکان، منجمان، موسیقی‌دانان و دهقانان است که به آن‌ها اشراف درجه دوم اطلاق می‌شود.
- ۴) در زمان ساسانیان، از مالیات سنگین که در دوره‌های مختلف به طبقه «ج» تحمیل می‌شد، تا حدود زیادی کاسته شد.

فصل سوم: نواحی انسانی
(درس‌های ۷ و ۸)
صفحه‌های ۸۳ تا ۱۱۴

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۷ دقیقه

جغرافیا (۲)

۱۲۱- با توجه به انواع فعالیت‌های اقتصادی کدام گزینه درست است؟

- (۱) از مهم‌ترین مراکز دامداری تجاری در جهان می‌توان از اتحادیه اروپا، زلاندنو، روسیه، آرژانتین و برزیل نام برد.
- (۲) استخراج معدن از فعالیت‌های نوع دوم به شمار می‌آید و تولید محصول در کشاورزی معیشتی برای فروش محلی صورت می‌گیرد.
- (۳) کشورهای کانادا، استرالیا و فرانسه بخش عمده گندم جهان را تولید می‌کنند و ۴۰ درصد ذرت جهان توسط ایالات متحده آمریکا تولید می‌شود.
- (۴) فیلیپین و پاکستان از جمله کشورهایی هستند که موفق به چند برابر کردن تولیدات کشاورزی خود شدند و کشاورزی تجاری در کشورهای کمتر توسعه یافته وجود ندارد.

۱۲۲- کشور «الف» در تلاش است تا صنایع الکترونیک شامل رایانه‌ها و تجهیزات آن‌ها، وسایل صوتی و تصویری، تلفن‌های هوشمند همراه، صنایع هوافضا، لیزر، روبات‌ها و زیست فناوری، انرژی‌های نو، مهندسی را در کشور خود گسترش بدهد. به نظر شما این کشور برای گسترش موارد مذکور، باید چه اقدامی کند؟

- (۱) با فناوری‌های روز دنیا ارتباط برقرار کند.
- (۲) از متخصصان و محققان استفاده کند.
- (۳) پارک‌های علمی و فناوری ایجاد کند.
- (۴) آزمایشگاه‌های متعدد تحقیقاتی ایجاد کند.

۱۲۳- کدام یک از موارد زیر پیرامون «شرکت‌های چندملیتی» نادرست بیان شده‌اند؟

- الف) گاهی شرکت‌های چندملیتی، انحصار تولید یک کالا را در دست می‌گیرند و کارخانه‌های داخلی کشورها را از دور رقابت، خارج می‌کنند و موجب ورشکستگی آن‌ها می‌شوند.
 - ب) شرکت‌های چندملیتی از شرکت‌های محلی در کشورهای میزبان برای طراحی یا گسترش فناوری علمی خود استفاده می‌کنند.
 - ج) عموماً شرکت‌های چندملیتی از رعایت نظام مالیاتی و قوانین زیست‌محیطی در کشورهای میزبان امتناع می‌کنند.
 - د) وجود منابع طبیعی مورد نیاز برای تولید در یک کشور فرضی، آن را به گزینه‌ای جذاب‌تر برای احداث شرکت‌های چندملیتی تبدیل می‌نماید.
- (۱) «الف» و «ب» (۲) «ج» و «د» (۳) «ب» و «ج» (۴) «الف» و «د»

۱۲۴- ویژگی‌های هریک از کشورهای زیر به ترتیب در کدام گزینه به درستی آمده است؟

«مراکش - سنگاپور - نیکاراگوئه»

- (۱) از جمله کشورهایی که در دو دهه اخیر، خیز اقتصادی فوق‌العاده‌ای برداشته است. - صدور سرمایه یکی از کارکردهای آن است. - منشأ شرکت‌های چندملیتی است.
- (۲) بازار خوبی برای تولیدات ژاپن است. - ساختار اجتماعی و اقتصادی آن‌ها دچار تحولات شده است. - دچار کمبود نیروی کار ماهر و تجهیزات لازم هستند.
- (۳) از نظر اقتصادی از کشورهای پیرامون قوی‌ترند. - مانند یک قطب آهن‌ربا عمل می‌کنند. - از نظر توسعه صنعتی در سطح پایین‌تری قرار دارند.
- (۴) نقش واسطه را بین کره جنوبی و اروپای غربی بازی می‌کند. - در سیستم هزینه و فایده موفق هستند. - سود هنگفتی را نصیب کشورهای مثل اروپای غربی می‌کند.

۱۲۵- فرض کنید چند کشور همسایه تصمیم می‌گیرند برای تقویت اقتصاد خود، تعرفه‌های گمرکی بین خود را حذف کنند. با توجه به اطلاعات ارائه شده،

کدام پیامد زیر محتمل‌ترین نتیجه این تصمیم است؟

- (۱) کاهش مبادلات تجاری بین این کشورها به دلیل حذف درآمدهای گمرکی
- (۲) افزایش رقابت منفی میان کشورهای عضو و کاهش تولیدات داخلی
- (۳) افزایش تجارت منطقه‌ای و بهبود سطح رفاه اقتصادی در کشورهای عضو
- (۴) وابستگی کامل کشورهای عضو به واردات و حذف صادرات

فصل سوم: جغرافیای
انسانی ایران
(درس‌های ۷ و ۸)
صفحه‌های ۶۳ تا ۸۲

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اختیاری است.

جغرافیای ایران

۱۲۶- در یک کشور فرضی با آمار تقریبی ۲۸ میلیون نفر جمعیت، ۲۰۰۰۰۰ نفر متولد و ۶۰ هزار نفر مرگ جدید

ثبت شده است. اگر رشد مطلق جمعیت در این کشور یک درصد باشد، می‌توان گفت در اثر مهاجرت، ...

(۱) حدود ۱۴۰ هزار نفر به جمعیت این کشور افزوده شده است.

(۲) حدود ۱۴۰ هزار نفر از جمعیت این کشور کاسته شده است.

(۳) حدود ۲۸۰ هزار نفر به جمعیت این کشور افزوده شده است.

(۴) حدود ۲۸۰ هزار نفر از جمعیت این کشور کاسته شده است.

۱۲۷- کدام گزینه عبارت زیر را به‌درستی تکمیل می‌کند؟

«اگر در هرم سنی یک کشور ...»

(۱) رأس و قاعده هرم به‌ترتیب پهن‌ترین و باریک‌ترین بخش آن باشند، برنامه‌ریزی برای تأمین شغل در حال و آینده اهمیت بیشتری نسبت به بهبود وضعیت سالمندان دارد.

(۲) رأس و قاعده هرم به‌ترتیب باریک‌ترین و پهن‌ترین بخش آن باشند، ایجاد فرصت‌های تحصیلی و تفریحی برای جوانان و نوجوانان اهمیت بیشتری نسبت به سیاست‌های جلوگیری از پیری جمعیتی دارد.

(۳) رأس و قاعده هرم به‌ترتیب پهن‌ترین و باریک‌ترین بخش آن باشند، جلوگیری از کاهش نیروی فعال اهمیت کمتری نسبت به برنامه‌ریزی برای تأمین شغل در حال و آینده دارد.

(۴) رأس و قاعده هرم به‌ترتیب باریک‌ترین و پهن‌ترین بخش آن باشند، ایجاد فرصت‌های رفاهی و تفریحی برای جوانان اهمیت کمتری نسبت به برنامه‌ریزی برای کاهش روند تضعیف نیروی دفاعی کشور دارد.

۱۲۸- کدام گزینه، متن زیر را به‌درستی تکمیل می‌کند؟

«در دهه‌های اخیر به دلیل ... میزان مرگ‌ومیر کاهش یافته و سبب ... شده است و اگر سیاست کنترل جمعیت به‌گونه‌ای باشد که هرم سنی کشور به سمت سالمندی و کهنسالی حرکت کند، منجر به ... خواهد شد.»

(۱) رونق صادرات نفت و گاز - افزایش رشد طبیعی جمعیت - مانع اصلی بر سر راه توسعه اقتصادی

(۲) لوله‌کشی و بهبود آب آشامیدنی - افزایش رشد طبیعی جمعیت - برهم‌خوردن تعادل جمعیتی

(۳) رونق صادرات نفت و گاز - افزایش سریع جمعیت - برهم‌خوردن تعادل جمعیتی

(۴) گسترش بهداشت و واکسیناسیون - افزایش سریع جمعیت - مانع اصلی بر سر راه توسعه اقتصادی

۱۲۹- دانش‌آموزی در بررسی تاریخچه تقسیمات کشوری در ایران به نتایج زیر دست پیدا کرده است. با توجه به نتایج تحقیقات وی کدام گزینه به درستی

بیان شده است؟

«پس از بررسی‌های فراوان به این نتیجه رسیدم که زمانی کشورمان به «الف» ۳۰ شهری تقسیم شده بود. همچنین عناصر اصلی تقسیمات کشوری

در یک دوره‌ای، عبارت بودند از: «ب» ایالت، ولایت، بلوک و قصبه. جذاب‌ترین بخش تقسیمات کشوری ایران برای من زمانی بود که قلمرو جغرافیایی

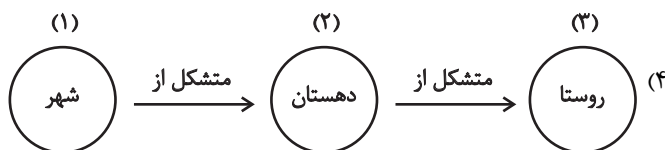
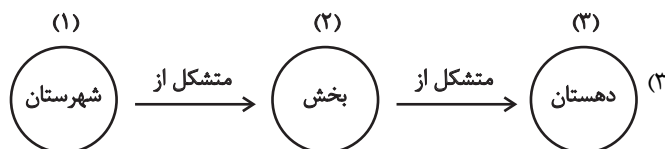
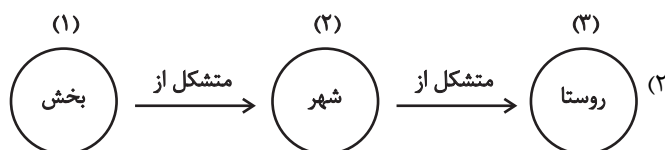
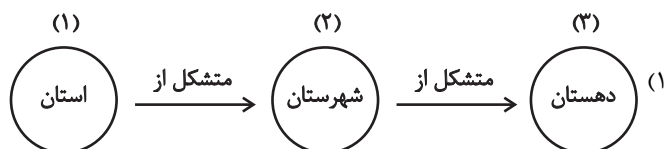
ایران، «ج» مجموعاً به ۳۱ ایالت می‌رسید. ناگفته نماند که کشور ما زمانی به «د» ۷۲ بخش تقسیم می‌شد و تمام این موارد نشان‌دهنده گستردگی

سلسله‌ها و همچنین تقسیمات کشوری در ایران است.»

(۱) عبارت «د» نسبت به «ب» و «الف» متقدم است. (۲) عبارت «ج» نسبت به «ب» مؤخر و نسبت به «الف» مقدم می‌باشد.

(۳) «الف» نسبت به «د» مقدم و «ب» نسبت به «ج» مؤخر است. (۴) «د» متقدم بر «ب» و «ب» متقدم بر «ج» است.

۱۳۰- با توجه به واحد تقسیمات کشوری ایران در حال حاضر، کدام گزینه درست است؟

معرفت و شناخت
(ابزارهای شناخت، نگاهی به
تاریخچه معرفت)
صفحه‌های ۵۰ تا ۶۸

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

فلسفه یازدهم

۱۳۱- کدام مطلب درباره ابزار معرفتی عقل صحیح نیست؟

- (۱) انسان با استفاده از عقل از اشیای مختلف استفاده‌های متفاوت می‌کند که خود مستلزم معرفتی است که با ابزار حس به دست می‌آید.
- (۲) در شناخت تجربی، عقل در یافته‌های حسی تجزیه و تحلیل می‌کند که به شناخت بسیاری از قوانین طبیعی می‌انجامد.
- (۳) یکی از قاعده‌های تجربی که با همکاری حس و عقل حاصل می‌شود این است که طبیعت همواره یکسان عمل می‌کند.
- (۴) اثبات وجود امور نامحسوس و حل بسیاری از مسائل ریاضی، همگی با همین ابزار معرفتی امکان‌پذیرند.

۱۳۲- در کدام گزینه، تفاوت «وحی»، «معرفت وحیانی» و «شهود عارفانه» به‌درستی بیان شده است؟

- (۱) در شهود عارفانه امکان گمراهی وجود ندارد، اما در وحی وجود دارد.
- (۲) شهود عارفانه مشاهده قلبی خود عارف است، اما معرفت وحیانی از جانب خدا نازل شده است.
- (۳) تجربه وحی مختص به تمام انسان‌ها است، ولی شهود عارفانه شامل همه انسان‌ها نمی‌شود.
- (۴) معرفت وحیانی متناسب با توانایی انسان است، اما شهود عارفانه، متناسب با حکمت الهی است.

۱۳۳- کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) شهود وحیانی مستقیم و بی‌واسطه است.
- (۲) شهود وحیانی فراتر از توان دریافت معمولی انسان است.
- (۳) معارف وحیانی بیشتر جنبه محتوایی دارند.
- (۴) معارف وحیانی دریافت‌هایی غیرمعمول هستند که خود شخص به صورت درونی تجربه می‌کند.

۱۳۴- کدام یک از گزینه‌های زیر از عوامل انکار امکان شناخت توسط سوفسطائیان نیست؟

- (۱) اختلاف نظر پارمنیدس و هراکلیتوس بر سر اعتبار شناخت حسی
- (۲) باور به اینکه نه از راه حس و نه از راه عقل، نمی‌توان به حقیقت رسید.
- (۳) تفاوت نظر جهان‌شناسان ماقبل سقراطی بر سر عنصر بنیادی و اولیه جهان
- (۴) مغالطات خود سوفسطائیان

۱۳۵- در کدام گزینه، تضاد دیدگاه‌ها درباره امکان و انواع شناخت به‌درستی بازنمایی شده است؟

- (۱) پارمنیدس با تکیه بر عقل، حرکت را واقعی می‌دانست؛ هراکلیتوس با تکیه بر حس، ثبات را انکار می‌کرد.
- (۲) سوفسطائیان با تکیه بر عقل، شناخت را ممکن می‌دانستند، اما افلاطون آن را رد کرد.
- (۳) هراکلیتوس حس و عقل را در کنار هم معتبر می‌دانست، ولی پارمنیدس حس را خطاپذیر و غیرقابل اعتماد می‌دانست.
- (۴) افلاطون و سوفسطائیان هر دو عقل را منبع اصلی شناخت می‌دانستند، ولی نتایج متفاوتی گرفتند.

۱۳۶- کدام گزینه در مورد فلاسفه مسلمان صحیح است؟

- (۱) سهروردی تأکید ویژه‌ای بر معرفت شهودی و قلبی داشت و استفاده از داده‌های عقلی را در بیان فلسفی خود لازم نمی‌دانست.
- (۲) ملاصدرا توانست یک دستگاه منسجم فلسفی بنا کند که در عین اینکه کاملاً هویت شهودی دارد، بر استدلال و منطق نیز استوار است و از عقلانیت نیز بهره‌مند است.
- (۳) فارابی ضمن پذیرش اعتبار داده‌های حسی و عقلی، برای شناخت وحیانی نیز اعتبار خاصی قائل بود، اما او شناخت شهودی را در تبیین فلسفی خود وارد نمی‌کرد.
- (۴) ابن سینا به طور دقیق معرفت شهودی را توضیح می‌دهد، اما از ارتباط آن با فلسفه و استدلال‌های فلسفی سخنی نمی‌گوید؛ زیرا او برای معرفت عقلی اعتباری قائل نبود.

۱۳۷- کدام عبارت به‌درستی به وجه افتراق شیخ‌الرئیس و شیخ اشراق در مباحث معرفت‌شناسی اشاره می‌کند؟

- (۱) تبیین دقیق معرفت شهودی (۲) تبیین استدلالی معرفت اشراقی
- (۳) تبیین عدم اعتبار شناخت حسی (۴) پیوندسازی میان فلسفه و شناخت وحیانی

۱۳۸- کدام مورد درباره‌ی دوره‌ی جدید فلسفه‌ی اروپا به‌درستی بیان شده است؟

- (۱) از قرن هفدهم میلادی شروع شده و به‌تدریج اروپا از حاکمیت کلیسا خارج می‌شود و پیشگامان آن دکارت و بیکن بودند.
- (۲) مهم‌ترین نزاع هستی‌شناسانه در دوره‌ی جدید اروپا بر سر این سؤال بود که «ارزش و اعتبار بیشتر از آن عقل است یا تجربه؟».
- (۳) کانت بر این عقیده بود که با تجزیه و تحلیل عقل بر روی معرفت حسی به شناخت تجربی می‌رسیم.
- (۴) دکارت بر این باور بود که انسان با ذهنی ساخته و پرداخته متولد شده و در فهم برخی امور نیازی به حس و تجربه ندارد.

۱۳۹- گزاره‌ی زیر در منظومه‌ی فکری معرفت‌شناسانه‌ی چه کسانی است؟

«کشف واقعیت هدف اصلی نیست؛ هدف ما رسیدن به باورهایی است که برای انسان سودمند باشند.»

- (۱) پراگماتیست‌ها (۲) پوزیتیویست‌ها (۳) نسبی‌گرایان (۴) سوفسطائیان

۱۴۰- هر یک از موارد زیر به‌ترتیب به دیدگاه کدام‌یک از فیلسوفان دوره‌ی جدید اروپا در معرفت‌شناسی اشاره دارد؟

- انسان آنچه را که از طریق حس به او برسد، در قالب مفاهیم قرار می‌دهد.
- اموری که از طریق تجربه قابل بررسی و ارزیابی نیستند، اموری بی‌معنا هستند.
- فیلسوفان با دنباله‌روی از ارسطو و تکیه بر استدلال عقلی موجب محصور ماندن علوم تجربی در خرافات شدند.
- انسان به طور ذاتی معرفت‌هایی دارد که با عقل درک می‌کند و در این امور به حس و تجربه نیاز ندارد.
- (۱) کانت - بیکن - برگسون (۲) دکارت - بیکن - کنت - ویلیام جیمز
- (۳) کانت - کنت - بیکن - دکارت (۴) دکارت - بیکن - کنت - کانت

فلسفه دوازدهم

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

هستی و چیستی، جهان ممکنات،
جهان علی و معلولی
تا پایان «دیدگاه فلاسفه
مسلمان»
درس‌های ۱، ۲ و بخشی از درس ۳
صفحه‌های ۱ تا ۱۸

۱۴۱- درباره قدم‌های دوم تا چهارم در تبیین نسبت میان وجود و ماهیت کدام مورد به‌درستی بیان شده است؟

(۱) اموری هستند که هستی آنها را می‌دانیم، اما چیستی ندارند؛ مانند جنس خاک کرات در کهکشان‌های دوردست.

(۲) ممکن است چیستی امری بر ما روشن شود، اما آن امر وجود نداشته باشد.

(۳) هستی و چیستی دو جزء و مفهوم از یک چیز واحد هستند.

(۴) اشیایی پیرامون ما هستند که می‌توانیم به آنها علم پیدا کنیم.

۱۴۲- **نهایی** کدام گزینه درباره رابطه «هستی و چیستی» درست است؟

(۱) وجه اشتراک همه ماهیت‌ها، هستی و وجود آنهاست.

(۲) اگر چیستی امری را در ذهن خود حاضر کنیم، به وجود آن پی می‌بریم.

(۳) هر چیزی که موجود باشد، لاجرم ماهیت آن نیز برای ما روشن و معلوم است.

(۴) در جهان عین و خارج از ذهن واقعی هست که دو مفهوم ماهیت و وجود را به آن نسبت می‌دهیم.

۱۴۳- توجه خاص ابن‌سینا به تفکیک وجود و ماهیت در ذهن مطابق با کدام گزینه نیست؟

(۱) این تمایز یکی از اساسی‌ترین عقاید فلسفی در تفکر اسلامی است.

(۲) این نظر پایه برهان «وجوب و امکان» فارابی برای اثبات صفات خدا است.

(۳) گسترش اصل «مغایرت وجود و ماهیت» در اروپا به شکل گرفتن مکتب «تومیسیم» منجر شد.

(۴) این نظر ابن‌سینا زمینه‌ساز گفت‌وگوهای مهم فلسفی در جهان اسلام گردید.

۱۴۴- اندیشه کدام فیلسوفان تعارض بیشتری با یکدیگر دارد؟

(۱) ابن‌رشد و ارسطو (۲) ابن‌رشد و آکوئیناس

(۳) ابن‌سینا و بیکن (۴) ابن‌سینا و ارسطو

۱۴۵- حالت امکانی داشتن در ... یک چیز مطرح نمی‌شود و ممکن‌الوجود می‌تواند ... یا ... باشد.

(۱) ذات - واجب‌الوجود بالذات - واجب‌الوجود بالغیر (۲) ماهیت - واجب‌الوجود - ممتنع‌الوجود

(۳) وجود - موجود - معدوم (۴) چیستی - ممکن‌الوجود بالذات - ممکن‌الوجود بالغیر

۱۴۶- وقتی ماهیت «اسب تکشاخ» را در نظر می‌گیریم کدام عبارت درباره آن صحیح به نظر می‌رسد؟

- (۱) ذاتش همچنان در حالت امکانی باقی مانده است و ممکن‌الوجود بالذات است.
- (۲) منعی برای به وجود آمدنش نیست، لذا ممتنع‌الوجود بالغیر است.
- (۳) وقتی تحقق ماهیتی در جهان خارج از ذهن امتناع ذاتی داشته باشد، آن ماهیت نمی‌تواند موجود شود.
- (۴) از این حیث که واجب‌الوجود بالغیر است از واجب‌الوجود بالذات نشئت گرفته است.

۱۴۷- در کدام گزینه رابطه موضوعات و محمول‌ها یکسان است؟

- (۱) حیوان موجود است - مربع معدوم است - انسان متفکر است.
- (۲) مثلث سه ضلع دارد - دایره ضلع ندارد - عدد هشت دو برابر عدد چهار است.
- (۳) مستطیل دارای وجود است - انسان دارای وجود است - مثلث چهار ضلع دارد.
- (۴) عدد دو فرد است - عدد هشتصد و دو زوج است - هوای مناطق استوایی مرطوب است.

۱۴۸- در کدام گزینه، رابطه علیت به‌درستی و دقیق با دیگر روابط مقایسه یا توصیف شده است؟

- (۱) رابطه علیت مانند رابطه دوستی است، زیرا هر دو طرف از پیش وجود دارند و سپس نوعی پیوند میانشان برقرار می‌شود.
- (۲) در رابطه علیت، علت و معلول هم‌زمان به وجود می‌آیند و هیچ‌کدام تقدم یا تأخر وجودی بر دیگری ندارند.
- (۳) رابطه علیت تنها زمانی برقرار است که انسان از علت آگاه باشد و آن را شناسایی کند.
- (۴) رابطه علیت، رابطه‌ای وجودی است؛ یعنی وجود معلول وابسته به علت است، و اگر علت نباشد، معلول نیز نخواهد بود.

۱۴۹- **نهایی** در گفت‌وگوی زیر A و B احتمالاً کدام فیلسوفان هستند؟

- A: من با مشاهده پدیده‌های طبیعی، هیچ رابطه علیتی میان آن‌ها نمی‌بینم. ما گمان می‌کنیم میان آنها علیت برقرار است.
- B: سخن شما مرا به فکر فرو برد، و می‌خواهم از اصل علیت دفاع کنم. به نظر من انسان با درکی از علیت متولد می‌شود.

- (۱) A: دکارت، B: ابن‌سینا
- (۲) A: دکارت، B: هیوم
- (۳) A: ابن‌سینا، B: هیوم
- (۴) A: هیوم، B: دکارت

۱۵۰- **نهایی** کدام عبارت درباره علیت، مورد اختلاف دکارت و فیلسوفان مسلمان است؟

- (۱) اصلی فطری و بدیهی است.
- (۲) دانش بشری متکی بر آن است.
- (۳) درک آن از طریق تجربه امکان‌پذیر نیست.
- (۴) مصادیق آن بدون تجربه قابل شناخت نیستند.

منطق

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

قضیه شرطی و قیاس استثنایی
(قضیه شرطی و قیاس استثنایی)
صفحه‌های ۸۳ تا ۹۶

۱۵۱- در کدام گزینه قضیه شرطی متصل به کار رفته است؟

- (۱) عافیت خواهی نظر در منظر خوبان مکن و ر کنی بدرود کن خواب و قرار خویش را
- (۲) غافل مباش از عاقلی دریاب اگر صاحب‌دلی باشد که نتوان یافتن دیگر چنین ایام را
- (۳) یک امشب‌ی که در آغوش شاهد شکرم گرم چو عود بر آتش نهند غم نخورم
- (۴) گر مراد خویش خواهی ترک وصل ما بگویی و مرا خواهی رها کن اختیار خویش را

۱۵۲- کدام یک از گزینه‌های زیر نمونه‌ای از قضیه منفصل مانعة‌الجمع است؟

- (۱) یا امروز باران می‌بارد یا هوا کاملاً آفتابی است.
- (۲) یا دانش‌آموز باید تحقیقش را تحویل دهد یا به خاطر تحویل ندادن آن تنبیه می‌شود.
- (۳) یا می‌توانی با شماره ملی کارنامه را ببینی یا با شماره پرونده.
- (۴) یا باید در آزمون ثبت‌نام کنی یا اجازه نداری در آن شرکت کنی.

۱۵۳- در قضایای شرطی منفصله، هرگاه از کذب جزء اول نتوانیم صدق جزء دوم را نتیجه بگیریم و هرگاه از کذب جزء اول صدق جزء دوم را نتیجه بگیریم،

به ترتیب ... و ... خواهد بود.

- (۱) مانعة‌الجمع یا حقیقی - حقیقی (۲) مانعة‌الرفع - مانعة‌الجمع یا حقیقی
- (۳) مانعة‌الجمع - حقیقی یا مانعة‌الرفع (۴) مانعة‌الجمع - فقط مانعة‌الرفع

۱۵۴- با فرض صادق بودن یک قضیه شرطی منفصل، اگر بین محمول دو طرف قضیه، نسبت تباین برقرار باشد، قضیه منفصل ما از چه نوع است؟

- (۱) حقیقی (۲) مانعة‌الجمع (۳) مانعة‌الرفع یا مانعة‌الجمع (۴) حقیقی یا مانعة‌الجمع

۱۵۵- کدام عبارت درباره تمامی قیاس‌های استثنایی انفصالی درست است؟

- (۱) نتیجه آن حتماً یک قضیه شرطی است و یکی از مقدمات آن هم همین‌طور.
- (۲) اجزای نتیجه در میان مقدمات پخش شده است و اعتبار آن سه شرط دارد.
- (۳) همیشه با اثبات یک طرف یکی از مقدمات این قیاس می‌توان نفی طرف دیگر را نتیجه گرفت.
- (۴) یکی از مقدمات آن می‌تواند هر کدام از اقسام شرطی منفصل باشد.

۱۵۶- کدام قیاس استثنایی اتصالی از اعتبار برخوردار است؟

- (۱) اگر پرخوری کنم، مریض می‌شوم. پس چون من پرخوری نمی‌کنم، مریض نخواهم شد.
- (۲) با والیبال خداحافظی خواهم کرد، در صورتی که در بازی فردا برنده نشویم. در بازی پیروز نشدیم؛ پس به والیبال ادامه نخواهم داد.
- (۳) اگر فردا امتحان داشته باشیم، نمی‌توانیم امشب به مهمانی برویم. از دوستم پرسیدم و گفت که امتحان نداریم؛ پس با خیال راحت می‌توانیم به مهمانی برویم.
- (۴) هرکس دیپلم انسانی دارد آرایه می‌داند؛ پس مهسا، که دیپلمه ریاضی است، آرایه نمی‌داند.

۱۵۷- کدام قیاس معتبر است؟

- (۱) اگر برق نداشته باشیم، تلویزیون کار نمی‌کند. تلویزیون کار نمی‌کند؛ پس برق نداریم.
- (۲) اگر ماشین وارد پارکینگ شود، کرکره باز نیست. کرکره باز است؛ پس ماشین وارد پارکینگ نشده است.
- (۳) یا در یخچال سیب وجود دارد یا آلو. در یخچال سیب وجود دارد؛ پس آلو وجود ندارد.
- (۴) اگر این وسیله چوبی باشد، در برابر آتش خواهد سوخت. این وسیله چوبی نیست؛ پس در برابر آتش نمی‌سوزد.

۱۵۸- مقدمه اول قیاس استثنایی اتصالی قضیه‌ای ... است که ... آن موجب ... می‌شود.

- (۱) متصل - رفع مقدم - وضع تالی
- (۲) منفصل - وضع مقدم - وضع تالی
- (۳) شرطی - رفع تالی - وضع مقدم
- (۴) متصل - وضع مقدم - وضع تالی

۱۵۹- با کدام قضیه می‌توان یک قیاس استثنایی ساخت که چهار نتیجه معتبر از آن به دست آید؟

- (۱) اگر کسی در جست‌وجوی لقاءالله باشد، قطعاً آن را خواهد یافت.
- (۲) بهترین زمان برای درس خواندن یا صبح است یا عصر.
- (۳) هر قضیه حملی محصوره یا موجهه است یا سالبه.
- (۴) یا نمره من در امتحان بالای ۷ می‌شود یا قبول نمی‌شوم.

۱۶۰- با کدام دو کلمه می‌توان یک قضیه شرطی منفصله حقیقی ساخت؟

- (۱) آهن - غیرفلز
- (۲) ناطق - غیرانسان
- (۳) تمساح - غیرخزنده
- (۴) محسوس - غیرمعقول

اقتصاد رشد و پیشرفت
(درس دهم و یازدهم)
صفحه‌های ۱۰۵ تا ۱۲۸

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

اقتصاد

۱۶۱- کدام مورد از دلایل جایگاه ویژه ایران در اقتصاد جهان نیست؟

- (۱) برخورداری از منابع طبیعی
(۲) وسعت و پهناوری جغرافیایی
(۳) قرارگرفتن در قلب جهان اسلام
(۴) قرار گرفتن در چهارراه بین‌المللی

۱۶۲- هریک از موارد زیر به کدام دوره تاریخی اقتصاد ایران اشاره دارد؟

- برقراری نظم مالی و اداری
- قرار گرفتن ساختارهای اساسی اقتصاد کشور زیر سلطه و برنامه‌ریزی بیگانگان
- ناآگاهی حاکمان وقت از موقعیت جهان و وظایف خطیر تاریخی خود
- راه افتادن کشتی‌های تجاری در دریای خزر و خلیج فارس

- (۱) قاجار - پهلوی - دوره پایانی حکومت صفوی - قاجار
(۲) قاجار - قاجار - قاجار - پهلوی
(۳) پهلوی - قاجار - دوره پایانی حکومت صفوی - پهلوی
(۴) پهلوی - پهلوی - قاجار - قاجار

۱۶۳- کدام گزینه پاسخ درستی به سؤالات زیر است؟

الف) واکنش کشورها در شرایط سخت و پیش‌بینی نشده به چه چیزی وابستگی دارد؟

ب) برای عبور از مشکلات اقتصادی و آسیب‌هایی که در دوران کنونی، اقتصاد ملی ما را تهدید می‌کند، چه اقداماتی ضروری است؟

- (۱) بستگی به میزان غنی بودن و ذخایر یک کشور دارد. - مقاومت‌سازی اقتصاد و مصونیت‌بخشی به آن در برابر فشارها و تکانه‌های خارجی
(۲) بستگی به میزان غنی بودن و ذخایر یک کشور دارد. - تأمین تمامی نیازهای اساسی در داخل و قطع روابط اقتصادی با سایر کشورها
(۳) بستگی به قدرتمند بودن یک کشور دارد. - تأمین تمامی نیازهای اساسی در داخل و قطع روابط اقتصادی با سایر کشورها
(۴) بستگی به قدرتمند بودن یک کشور دارد. - مقاومت‌سازی اقتصاد و مصونیت‌بخشی به آن در برابر فشارها و تکانه‌های خارجی

۱۶۴- در عبارت‌های زیر، به چند ویژگی کشورهای پیشرفته اشاره شده است؟

- سطح سواد و بهداشت عمومی بالایی دارند.
- درآمدها به صورت عادلانه‌تری توزیع شده است.
- نرخ واردات در آن‌ها بسیار پایین است، چون تمام تولیدات در داخل انجام می‌شود.
- این کشورها فاقد بیکاری می‌باشند.
- از ثبات کامل قیمت‌ها و بازارها برخوردار هستند.
- در برابر شوک‌های اقتصادی قدرت مقاومت دارند.

دو (۴)

سه (۳)

چهار (۲)

پنج (۱)

۱۶۵- کدام یک از موارد زیر صرفاً نشان‌دهنده رشد اقتصادی و کدام یک، نشان دهنده پیشرفت اقتصادی کشور است؟

(الف) افزایش درآمد هر یک از کارکنان و کارگران شرکت‌ها

(ب) نزدیک شدن سهم دهک اول از کل درآمد کشور به سهم دهک دهم

(ج) افزایش درآمد خریداران کالاها و محصولات تولید شده

(د) افزایش میانگین سال‌های تحصیلی کارمندان شرکت‌ها

(۱) (الف) رشد اقتصادی، (ب) پیشرفت اقتصادی، (ج) پیشرفت اقتصادی، (د) رشد اقتصادی

(۲) (الف) رشد اقتصادی، (ب) پیشرفت اقتصادی، (ج) رشد اقتصادی، (د) پیشرفت اقتصادی

(۳) (الف) پیشرفت اقتصادی، (ب) رشد اقتصادی، (ج) رشد اقتصادی، (د) پیشرفت اقتصادی

(۴) (الف) پیشرفت اقتصادی، (ب) رشد اقتصادی، (ج) پیشرفت اقتصادی، (د) رشد اقتصادی

۱۶۶- داده‌های جدول زیر مربوط به یک کشور فرضی است. با توجه به این اطلاعات و با در نظر گرفتن سال ۱۴۰۰ به عنوان سال پایه، آنگاه:

محصولات سال	تسلیمات نظامی		مواد غذایی	
	قیمت (به تومان)	مقدار (به فروند)	قیمت (به تومان)	مقدار (به تن)
سال ۱۴۰۰	۱,۰۰۰	۷۰۰	۴,۰۰۰	۴۰۰
سال ۱۴۰۱	۲,۰۰۰	۸۰۰	۴,۵۰۰	۵۰۰
سال ۱۴۰۲	۴,۰۰۰	۱,۰۰۰	۵,۰۰۰	۵۵۰

(الف) تولید ناخالص داخلی اسمی در سال ۱۴۰۱ چند تومان است؟

(ب) تولید ناخالص داخلی واقعی در سال ۱۴۰۲ چند تومان است؟

(۱) ۶,۷۵۰,۰۰۰ - ۲,۸۰۰,۰۰۰ (۲) ۳,۲۰۰,۰۰۰ - ۳,۸۵۰,۰۰۰

(۳) ۳,۲۰۰,۰۰۰ - ۲,۸۰۰,۰۰۰ (۴) ۶,۷۵۰,۰۰۰ - ۳,۸۵۰,۰۰۰

۱۶۷- مندرجات جدول زیر، مربوط به اطلاعات استخراجی از «حساب‌های ملی» کشوری در سال جاری است. با توجه به داده‌های مذکور، سهم «تولید

خارجیان مقیم کشور» کدام است؟ (توجه: ارقام به «میلیارد ریال» است.)

۱	تولید ناخالص ملی	۲۵۵
۲	سهم تولید مردم کشور که در خارج اقامت دارند	۱۵
۳	تولید ناخالص داخلی	۲۵۰

(۴) ۱۴

(۳) ۱۲

(۲) ۱۱

(۱) ۱۰

۱۶۸- جدول زیر بیانگر چگونگی توزیع درآمد در دو کشور با جمعیت یکسان است. پاسخ صحیح سؤالات زیر در کدام گزینه آمده است؟

کشور B			کشور A		
سهم دهک دهم	سهم دهک نهم	سهم دهک اول	سهم دهک دهم	سهم دهک پنجم	سهم دهک اول
؟	۲۷	۵	۳۳	۱۱	۶

الف) اگر بخواهیم وضعیت توزیع درآمد در کشور B از کشور A عادلانه‌تر باشد، سهم دهک دهم در کشور B کدام عدد می‌تواند باشد؟

ب) کدام گروه، کم‌ترین درصد درآمد ملی را دارد؟

ج) اگر دولت کشور A قصد داشته باشد وضعیت توزیع درآمد را در کشور خودش عادلانه‌تر کند، باید کدام کار را انجام دهد؟

۱) الف) ۳۰ ب) دهک اول کشور A ج) سهم دهک دهم را کاهش دهد.

۲) الف) ۲۷ ب) دهک اول کشور B ج) سهم دهک اول را افزایش دهد.

۳) الف) امکان‌پذیر نیست چون سهم دهک اول در کشور B کوچک‌تر از سهم دهک اول در کشور A است. ب) دهک اول کشور B ج) سهم دهک اول را کاهش دهد.

۴) الف) ۲۵ ب) باتوجه به جمعیت برابر، افراد هر دو کشور سهم یکسانی دارند. ج) سهم دهک دهم را افزایش دهد.

۱۶۹- با توجه به سؤالات زیر کدام گزینه صحیح است؟

الف) مؤلفه‌های تشکیل‌دهنده شاخص توسعه انسانی چیست؟

ب) در گزارش توسعه انسانی ایران در رتبه چندم قرار دارد؟

پ) کدام کشور رتبه اول HDI را به خود اختصاص داده است؟

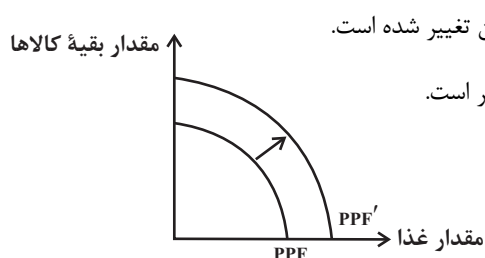
۱) الف) میزان نرخ مرگ و میر در بدو تولد - میانگین سال‌های تحصیلی - سرانه درآمد خالص ملی ب) ۶۵ پ) سوئیس

۲) الف) میزان مرگ و میر نوزادان - سرانه تولید ناخالص داخلی - شاخص دهک‌ها ب) ۵۶ پ) نروژ

۳) الف) میزان امید به زندگی در بدو تولد - سرانه درآمد ناخالص ملی - میانگین سال‌های تحصیل ب) ۶۵ پ) نروژ

۴) الف) میزان مرگ و میر نوزادان - شاخص دهک‌ها - سرانه تولید ناخالص داخلی ب) ۵۶ پ) سوئیس

۱۷۰- نمودار زیر الگوی مرز امکانات تولید یک کشور را نشان می‌دهد. کدام عبارت بیان مناسبی در رابطه با تغییر وضعیت نمودار است؟

۱) با گذشت زمان میزان تقاضای خانوارها برای غذا افزایش یافته است و افزایش تقاضا موجب این تغییر شده است.

۲) صرفه‌جویی، سرمایه‌گذاری بیشتر و افزایش ظرفیت‌های تولیدی در طول زمان، منشأ این تغییر است.

۳) بیکار شدن برخی از کارگران به دلیل رکود اقتصادی باعث تغییر در نمودار شده است.

۴) منشأ این تغییر، افزایش قیمت کالاها در اثر تورم است.

کتاب‌های آی‌اس‌سی را

پیمان‌های تمرین کنید

۸۴۵۱

www.kanoon.ir

www.kanoonbook.ir

دفترچه سؤال

آزمون هوش و استعداد

(دوره دوم)

۱۴ شهریور

تعداد کل سؤالات آزمون: ۲۰
زمان پاسخ‌گویی: ۳۰ دقیقه

گروه فنی تولید

حمید لنجان‌زاده اصفهانی	مسئول آزمون
فاطمه راسخ	ویراستار
محیا اصغری	مدیر گروه مستندسازی
علیرضا همایون‌خواه	مسئول درس مستندسازی
حمید اصفهانی، فاطمه راسخ، حمید گنجی، حامد کریمی، فرزاد شیرمحمدلی	طراحان
معصومه روحانیان	حروف‌چینی و صفحه‌آرایی
حمید عباسی	ناظر چاپ

برای مشاهده پاسخ‌ها، به صفحه شخصی خود در سایت کانون مراجعه کنید.

استعداد تحلیلی

* بر اساس جدول زیر به دو پرسش بعدی پاسخ دهید.

ج	ک	پ	س	ح
ز	م	ق	د	ع
ن	ر	ی	ل	ب
گ	ا	و	چ	هـ
خ	ش	ف	ص	ت

۲۵۱- با همه حروف به هم ریخته یکی از ردیف های جدول، نام پنج حرفی یک شهر بزرگ و مشهور ساخته می شود. این شهر در کدام کشور است؟

(۱) آلمان (۲) فرانسه

(۳) پرتغال (۴) اسپانیا

۲۵۲- با همه حروف به هم ریخته یکی از ستون های جدول، نام پنج حرفی یک کشور ساخته می شود. این کشور در کدام قاره است؟

(۱) آسیا (۲) اروپا

(۳) آفریقا (۴) امریکا

۲۵۳- کدام جمله زیر نادرستی نگارشی دارد؟

(۱) کامو با وجود جایگاه ارزشمندی که در ادبیات و فلسفه در فرانسه به دست آورده بود، از تکلف جمع های روشنفکری فرانسه منجر بود.

(۲) کامو، ریشه خود را در خاک شمال آفریقا، زادگاه پدری خود می دید.

(۳) البته پدر کامو در الجزایر کشته شده بود و خاطرات دوران نوجوانی او در خانه مادر بزرگ مستبدش، خاطرات شیرینی نبود.

(۴) آیا چگونه می توان گفت شخصیت ضد استبداد کامو از مبارزه جویی او با مادر بزرگش برخاسته است؟

۲۵۴- با کلمات به هم ریخته زیر - که البته با تعداد و جایگاه نادرست نقاط نوشته شده است - جمله ای درست و معنادار ساخته می شود. تعداد نقاط این

جمله کدام است؟

ثان، هشتند، پیذا، ذووغ، اژپاظاپ، پئذگی، مضپپ، می دهئذ، و، و، زا

(۱) ۲۴ (۲) ۲۵

(۳) ۲۶ (۴) ۲۷

۲۵۵- ابیات به هم ریخته زیر سازنده یک حکایت است. کدام گزینه نسبت به دیگر گزینه‌ها، ترتیب منطقی‌تری برای ابیات معرفی می‌کند؟

(الف) با شتاب ابرهای نیمه شب می‌رفت و بود / پاک چون مه شسته روی دلربای خویش را

(ب) کاش بشناسد مرا آن بی‌وفا دختر، «امید» / آه اگر بیگانه باشد آشنای خویش را

(ج) ناگهان در کوچه دیدم بی‌وفای خویش را / باز گم کردم ز شادی دست و پای خویش را

(د) تا به من نزدیک شد، گفتم: «سلام ای آشنا» / گفتم اما هیچ نشنیدم صدای خویش را

(۱) ج - الف - د - ب (۲) الف - ب - د - ج

(۳) الف - د - ج - ب (۴) د - ب - ج - الف

۲۵۶- «مریم و برادرش امیر با هم بر سر سال تولد پدرشان اختلاف نظر دارند. مریم می‌گوید پدرشان در سال ۱۳۲۰ به دنیا آمده است ولی امیر سال

تولد پدرش را سال ۱۳۱۸ می‌داند. بیمارستان محل تولد پدر امیر و مریم، اطلاعات سال ۱۳۱۸ را ندارد. در اطلاعات سال ۱۳۲۰ این بیمارستان نیز

نامی از پدر امیر و مریم نیست. پس می‌توان نتیجه گرفت پدر امیر و مریم در سال ۱۳۱۸ به دنیا آمده است.» استدلال فوق دقیقاً به شرطی درست

است که ...

(۱) پدر امیر و مریم از مادر امیر و مریم بزرگتر باشد.

(۲) از بین امیر و یا مریم، حداقل یکی، ادعای درستی درباره زمان تولد پدرشان داشته باشد.

(۳) مستندات سال ۱۳۱۸ بیمارستان محل تولد پدر امیر و مریم هرگز کشف نشود.

(۴) هیچ کدام از بستگان امیر و مریم نیز سال تولد پدر امیر و مریم را ندانند.

۲۵۷- کدام ضرب‌المثل هم‌معنای عبارت «شرف المكان بالمکین» است؟

(۱) تیمم باطل است آن‌جا که آب است. (۲) بالا اونجاست که بزرگ نشسته باشه.

(۳) ز اسباب حجره درش مانده باقی (۴) ز پیغمبری رفت و نثار شد

۲۵۸- در یک جدول سودوکوی پنج در پنج، باید هر یک از عددهای طبیعی ۱ تا ۵ یک بار در هر ردیف و هر ستون تکرار شود. در جدول زیر، حاصل ضرب

دو عدد جایگزین علامت‌های ○ و ● چند است؟

۲				
		۴		۳
۵		○		
●				۲
	۱	۵		

(۱) ۵

(۲) ۶

(۳) ۸

(۴) ۲۰

* در سه پرسش بعدی اگر «الف» بزرگ‌تر از «ب» بود گزینه «۱» و اگر «ب» بزرگ‌تر از «الف» بود گزینه «۲» را انتخاب کنید. اگر دو داده مساوی بودند، گزینه «۳» پاسخ است و اگر امکان مقایسه بین دو داده وجود نداشت، گزینه «۴».

۲۵۹- قیمت یک مجسمه را ابتدا $\frac{3}{4}$ برابر کردیم و سپس صد هزار تومان به آن افزودیم. قیمت یک تابلو را نیز ابتدا $\frac{4}{3}$ برابر کردیم و سپس صد هزار تومان از آن کاستیم. قیمت تابلو و مجسمه با هم برابر شد.

الف) قیمت اولیه تابلو

ب) قیمت اولیه مجسمه

۲۶۰- وقتی پنج لیتر ماده «الف» و سه لیتر ماده «ب» به محلول حاصل از این دو افزودیم، نسبت حجمی این دو در کل محلول تغییر نکرد. می‌دانیم دو ماده با هم در نمی‌آمیزند و تبدیل نمی‌شوند.

الف) نسبت ماده «الف» به کل محلول در ابتدا

ب) نسبت ماده «ب» به کل محلول در ابتدا

۲۶۱- هشت سال پیش سنّ علی دو برابر سنّ مجید بود. اکنون سنّ علی دو برابر سنّ حسن است.

الف) اختلاف سنّ مجید و حسن

ب) اختلاف سنّ علی و مجید

۲۶۲- با چهار رقم ۰، ۱، ۲ و ۳، چند عدد سه‌رقمی می‌توان ساخت به شکلی که اولاً فرد باشد، درثانی تکرار ارقام مجاز باشد، ثالثاً عدد بر سه بخشپذیر باشد؟

(۲) ۷

(۱) ۶

(۴) ۹

(۳) ۸

* در سه سؤال بعدی، عدد جایگزین علامت سؤال الگو را بیابید.

۸, ۱۲, ۱۰, ۸, ۵, ۲, ۳, ۶, ۶, ۲۴, ۸, ?

۲۶۳-

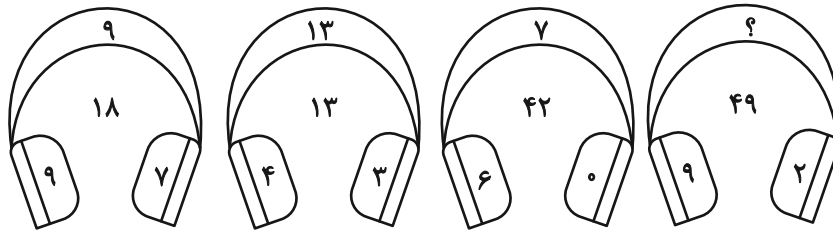
(۲) ۱۲

(۱) ۴

(۴) ۲۸

(۳) ۲۰

-۲۶۴

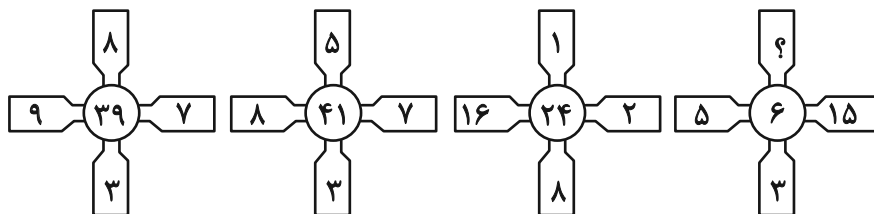
۶ (۲)

۵ (۱)

۸ (۴)

۷ (۳)

-۲۶۵

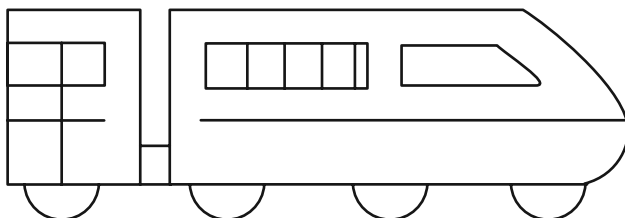
۲۲ (۲)

۲۱ (۱)

۲۴ (۴)

۲۳ (۳)

-۲۶۶ در شکل زیر چند مستطیل هست؟

۲۲ (۱)

۲۳ (۲)

۲۴ (۳)

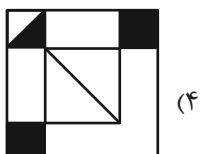
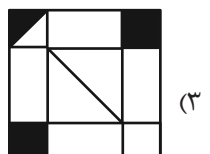
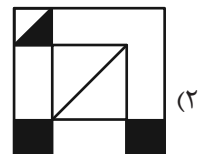
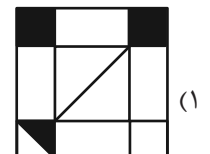
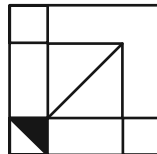
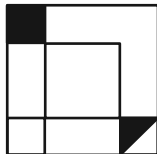
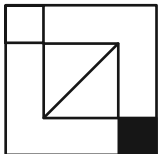
۲۵ (۴)

۲۶۷- در کدگذاری زیر، کدام شکل ممکن است به جای علامت سؤال قرار گیرد؟

ف	ش	ز	پ	ت	و	؟
DC	DB	DB	AC	AB	DB	AC

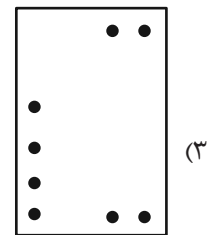
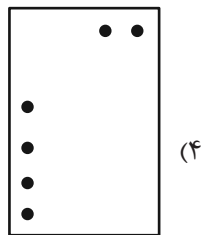
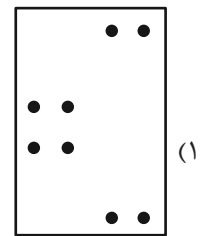
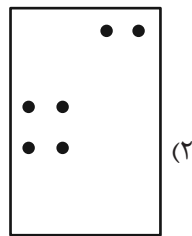
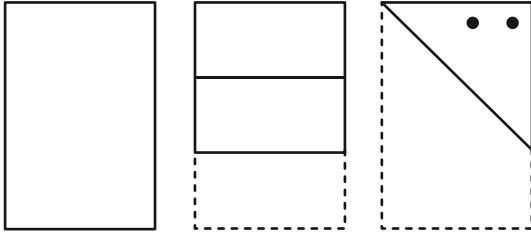

۲۶۸- با روی هم انداختن و سپس چرخاندن سه برگه شفاف زیر، کدام گزینه حاصل می شود؟

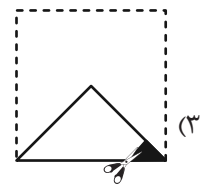
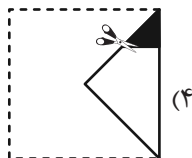
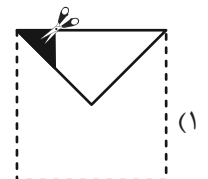
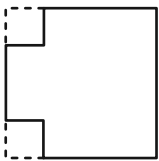

۲۶۹- برگه کاغذی را مطابق مراحل زیر تا و سوراخ کرده‌ایم. شکل باز شده به کدام گزینه شبیه‌تر خواهد بود؟ خط‌چین‌ها محدوده کاغذ اولیه

را نشان می‌دهند.

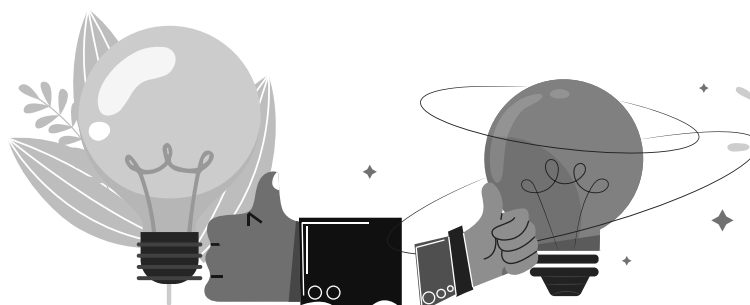
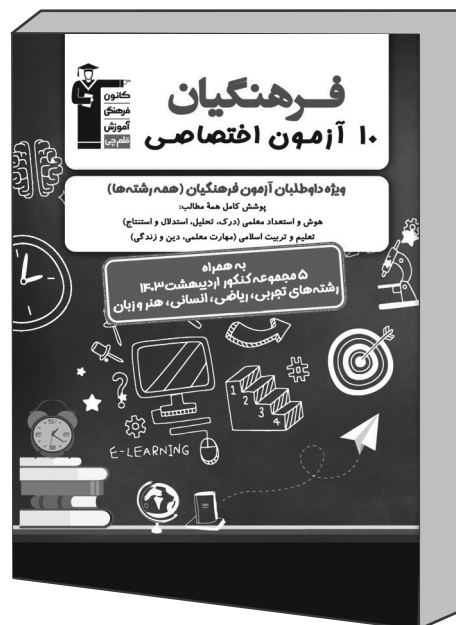

۲۷۰- برگه تا و بریده شده کدام گزینه را اگر باز کنیم، به شکل زیر می‌رسیم؟

منابع مناسب هوش و استعداد

دوره دوم

پاسخنامه

دوازدهم انسانی

۱۴ شهریور ماه ۱۴۰۴

بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف عام)
۰۲۱-۶۴۶۳

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلم چی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

فیلم تحلیل آموزشی آزمون امروز
برای مشاهده فیلم‌ها در سایت کانون، کد روبه‌رو
را با دوربین تلفن همراه خود اسکن کنید.

پدید آورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی	محمد اسدی، محمد بحیرایی، شمیم پهلوان شریف، محمد ابراهیم توزنده جانی، احمد حسن زاده فرد، آروین حسینی، علی حسینی نوه، احمد رضا ذاکر زاده، پیمان طیار، سعید عزیز خانی، هادی فولادی، علی قهرمان زاده، امیر محمودیان، حامد نصیری
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، امیر حسین اشتیری، حسن اصحابی، محسن اصغری، عزیز الیاسی پور، سعید جعفری، رضا رنجبری، مجتبی فرهادی، الهام محمدی، محمد مشهدیان، هومن نمازی
جامعه‌شناسی	ریحانه امینی، امیر حسین خزایی، یاسین ساعدی، کوثر شاه حسینی، سید آرش مرتضایی فر
روان‌شناسی	هانا احمدزاده، حمیدرضا توکلی، محمد حبیبی، محمد عرفان فرهادی
عربی، زبان قرآن	رضا راشدنیا، علی رسولی، آرمین ساعدپناه، محمد رضا سوری، امیر حسین شکوری، کامران عبداللہی، حمیدرضا قائدامینی، مصطفی قدیمی فرد، مرتضی کاظم شیرودی، افشین کرمان فرد، احسان کلاته عربی، سید محمدعلی مرتضوی، آیدین مصطفی زاده، پیروز وجان
تاریخ و جغرافیا	فاطمه احمدی، علیرضا پدرام، جواد جلیلیان، مریم خسروی دهنوی، محمد رسایی، مهشید رستمی ریک، تابان صیقلی، فاطمه عزیزی، آیدا فتاح زاده، فرزانه ناظمی، محمد مهدی یعقوبی
فلسفه و منطق	حسین آخوندی راهنماچی، جواد پاکدل، عرفان دهدشتیا، پرگل رحیمی، محمد رضایی بقا، موسی سپاهی، محمد کریمی نیا، علی معزی، فیروز نژادنجف
اقتصاد	آفرین ساجدی، مهدی ضیائی، احسان عالی نژاد، مهدی کاردان، محمد حسین متولی

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	مهدی ملارمضانی، عباس ملکی	الهه شهبازی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی نژاد	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی نژاد	رضا رنجبری، سپیده فتح‌اللهی	فریبا رئوفی
جامعه‌شناسی	سید آرش مرتضائی فر	سید آرش مرتضائی فر	مریم خسروی دهنوی، محمد براتی	سجاد حقیقی پور
روان‌شناسی	محمد حبیبی	محمد حبیبی	ملیکا ذاکری، سینا غلامی	محمد صدرا پنجه پور
عربی، زبان قرآن	احسان کلاته عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	لیلا ایزدی
تاریخ و جغرافیا	محمد مهدی یعقوبی	محمد مهدی یعقوبی	فاطمه عزیزی، تابان صیقلی	عطیه محلوجی
فلسفه و منطق	سیده سمیرا معروف	فرهاد علی نژاد	امیر محمد قلعه‌کاهی، ایمان کلاته عربی	سوگند بیگلری
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	سپیده فتح‌اللهی، مریم خسروی دهنوی	سجاد حقیقی پور

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصور خاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

ریاضی و آمار (۲)

۱- گزینه «۱»

(معمد بفرایی)

$$(f+g)(2) = f(2) + g(2) = 7 + 2 = 9$$

$$(f \times g)(0) = f(0) \times g(0) = 3 \times (-2) = -6$$

$$\Rightarrow \text{حاصل عبارت} = \frac{9}{-6} = -\frac{3}{2}$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۵ تا ۵۴)

۲- گزینه «۳»

(شمیم پهلوان شریف)

 $(f \times g)(5) = 8$ است، یعنی:

$$(f \times g)(5) = 8 \Rightarrow f(5) \times g(5) = 8 \Rightarrow \frac{f(5)=8}{g(5)=a} \Rightarrow 8a = 8 \Rightarrow a = 1$$

 $2 \times (f+g)(3) = 12$ است، پس:

$$2 \times (f+g)(3) = 12 \Rightarrow (f+g)(3) = \frac{12}{2} = 6$$

$$(f+g)(3) = 6 \Rightarrow f(3) + g(3) = 6 \Rightarrow \frac{f(3)=7}{g(3)=b} \Rightarrow 7 + b = 6$$

$$\Rightarrow b = -1$$

حالا حاصل $f(a-b)$ را می‌خوانیم:

$$f(a-b) = f(1 - (-1)) = f(2) = 5$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۵ تا ۵۴)

۳- گزینه «۱»

(علی قهرمان زاده)

$$(g(x))^3 = (x+2)^3 \Rightarrow g(x) = x+2$$

$$2f(x)g(x) = 2x^2 + 4x$$

$$2f(x)(x+2) = 2x(x+2) \Rightarrow f(x) = x \Rightarrow f(1) = 1$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۵ تا ۵۴)

۴- گزینه «۲»

(بیمان طیار)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n} = \frac{1}{5} \Rightarrow \bar{x} = 3$$

$$\bar{x} = \frac{\text{مجموع داده‌ها}}{\text{تعداد داده‌ها}} \Rightarrow 3 = \frac{1+2+3+5+a}{5}$$

$$\Rightarrow 15 = 11 + a \Rightarrow a = 4$$

پس با توجه به این که a به دست آمده داده‌ها را از کوچک به بزرگ مرتب می‌کنیم.

$$1, 2, 3, 4, 5 \Rightarrow \text{میانه} = 3$$

$$\text{شاخص خط فقر} = \frac{3}{5} = \frac{3}{5}$$

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه‌های ۵۶ و ۵۷)

۵- گزینه «۴»

(هاری فولادی)

$$y - 100 = \text{جمعیت بیکار جدید}, y = \text{جمعیت بیکار اولیه}$$

$$x + 100 = \text{جمعیت شاغل جدید}, x = \text{جمعیت شاغل اولیه}$$

$$\frac{y}{x+y} \times 100 - \frac{y-100}{x+y} \times 100 = 4$$

$$\Rightarrow \frac{100}{x+y} \times 100 = 4 \Rightarrow x+y = 2500 \quad (1)$$

$$y - 100 = \frac{1}{5}(x+y) - 100 \Rightarrow y = \frac{1}{5}(x+y)$$

$$\Rightarrow 5y = x+y \Rightarrow 4y = x$$

$$\xrightarrow{(1)} 4y + y = 2500 \Rightarrow y = 500$$

$$\Rightarrow \frac{500}{2500} \times 100 = 20 \text{ درصد}$$

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه‌های ۶۰ و ۶۱)

۶- گزینه «۳»

(معمد اسری)

با توجه به قیمت‌ها و مقادیر مصرف داریم:

$$\text{شاخص دو کالا} = \frac{5000 \times 200 + 70000 \times 100}{3000 \times 200 + 60000 \times 100} \times 100$$

$$= \frac{10 + 70}{6 + 60} \times 100 = \frac{80}{66} \times 100 \approx 121.2$$

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه‌های ۵۹ و ۶۰)

۷- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمان‌های)

طبق نمودار شاخص پوشاک از عدد ۱۰۰ در سال ۹۰ به عدد ۱۵۰ در

آذرماه سال ۹۳ رسیده است. با استفاده از تناسب می‌توانیم هزینه پوشاک

در آذر سال ۹۳ را به دست آوریم.

هزینه پوشاک در سال ۹۰	۴۰۰	۱۰۰ شاخص پوشاک در سال ۹۰
هزینه پوشاک در آذر ۹۳	x	۱۵۰ شاخص پوشاک در آذر ۹۳

$$\Rightarrow \frac{100}{150} = \frac{400}{x} \Rightarrow x = \frac{400 \times 150}{100} = 600 \text{ هزار تومان}$$

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه ۵۸)

ریاضی و آمار (۳)

۱۱- گزینه «۲»

(معمد بصیرایی)

حروف عبارت «صدا» در کنار هم به ۳! جایگشت دارند و این بسته با چهار حرف دیگر به عنوان ۵ شی به ۵! جایگشت دارند. بنابراین:

$$۵! \times ۳! = ۱۲۰ \times ۶ = ۷۲۰$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، تمرین ۳ صفحه ۱۱)

۱۲- گزینه «۱»

(ابراهیم توزنده‌یایی)

با انتخاب ۴ نقطه از ۸ نقطه، به عنوان رأس‌های چهارضلعی داریم:

$$\binom{۸}{۴} = \frac{۸!}{۴! \times ۴!} = \frac{۸ \times ۷ \times ۶ \times ۵}{۴ \times ۳ \times ۲ \times ۱} = ۷۰$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، تمرین ۷ صفحه ۱۱)

۱۳- گزینه «۲»

(پیمان طیار)

$$\begin{aligned} P(n-1, 2) &= \frac{P}{3} C(n, 2) \\ \Rightarrow \frac{(n-1)!}{(n-3)!} &= \frac{P}{3} \times \frac{n!}{2!(n-2)!} \Rightarrow \frac{(n-1)(n-2)(n-3)!}{(n-3)!} \\ &= \frac{P}{3} \times \frac{n(n-1)(n-2)!}{2 \times 1 \times (n-2)!} \\ \Rightarrow (n-1)(n-2) &= \frac{P}{6} \times n(n-1) \Rightarrow n-2 = \frac{P}{6} n \Rightarrow -2 = \frac{P}{6} n - n \\ \Rightarrow -2 &= \frac{-1}{3} n \Rightarrow n = 6 \end{aligned}$$

تکته: برای حل سؤال می‌توان از دو رابطه زیر استفاده کرد:

$$P(n, r) = \frac{n!}{(n-r)!}$$

$$C(n, r) = \binom{n}{r} = \frac{n!}{(n-r)!r!}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه ۶ تا ۱۱)

۱۴- گزینه «۴»

(امیر حسن زاده‌فرد)

احتمال این‌که هر ۵ نفر در یک فصل سال به دنیا آمده باشند $\frac{1}{۴۵}$ می‌باشد و با توجه به این‌که هر فصلی می‌تواند باشد (بهار یا تابستان یا پاییز یا زمستان) پس ۴ حالت مختلف داشته و داریم:

$$P(A) = ۴ \left(\frac{1}{۴۵} \right) = \frac{1}{۴۵}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، کار در کلاس صفحه ۲۰)

۸- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

دامنه هر دو تابع $\mathbb{R}$ است، بنابراین داریم:

$$f(x) = x^2, \quad g(x) = \text{sign}(x) = \begin{cases} 1, & x > 0 \\ 0, & x = 0 \\ -1, & x < 0 \end{cases}$$

$$\Rightarrow f(x) - g(x) = \begin{cases} x^2 - 1, & x > 0 \\ x^2 - 0, & x = 0 \\ x^2 - (-1), & x < 0 \end{cases} = \begin{cases} x^2 - 1, & x > 0 \\ 0, & x = 0 \\ x^2 + 1, & x < 0 \end{cases}$$

بنابراین در x های مثبت، برای رسم $y = x^2 - 1$ ، نمودار سهمی $y = x^2$ یک واحد به پایین انتقال پیدا می‌کند که در نمودار گزینه‌های «۲» و «۳» دیده می‌شود. در x های منفی، برای رسم $y = x^2 + 1$ ، نمودار سهمی $y = x^2$ یک واحد به بالا انتقال پیدا می‌کند که در نمودار گزینه «۳» دیده می‌شود.

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۴۵ تا ۵۴)

۹- گزینه «۳»

(امیر رضا ذاکر زاده)

با توجه به نمودار داده‌شده، $g(x) = 2x$ و $f(x) = 3x$ است، در ضمن دامنه هر دو تابع برابر $\mathbb{R}$ است، پس:

$$(f+g)(x) = 3x + 2x \Rightarrow (f+g)(x) = 5x$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۴۵ تا ۵۴)

۱۰- گزینه «۲»

(امیر محمودیان)

$$\text{جمعیت فعال} = \frac{۸۰}{۱۰۰} \times ۷۵۰ = ۶۰۰$$

تعداد بیکاران در حالت اول را x نفر در نظر می‌گیریم:

$$\frac{m}{۱۰۰} = \frac{x}{۶۰۰} \Rightarrow x = ۶m$$

با ایجاد $m - 3$ شغل جدید، تعداد بیکاران کاهش یافته و برابر می‌شود با:

$$x - (m - 3) = x - m + 3$$

$$\frac{۱۳}{۱۰۰} = \frac{x - m + 3}{۶۰۰} \Rightarrow x - m + 3 = ۱۳ \times ۶ = ۷۸ \Rightarrow x - m = ۷۵$$

$$\frac{x = ۶m}{\rightarrow ۶m - m = ۷۵} \Rightarrow ۵m = ۷۵$$

$$\Rightarrow m = ۱۵ \text{ و } x = ۶ \times ۱۵ = ۹۰$$

یعنی در ابتدا ۹۰ نفر بیکار بوده‌اند.

اگر ۲۱ نفر شغل خود را از دست دهند (یعنی ۳۰ نفر شغل خود را از دست دهند): تعداد بیکاران $۹۰ + ۳۰ = ۱۲۰$ نفر خواهد شد. در این صورت نرخ بیکاری برابر است با:

$$\frac{۱۲۰}{۶۰۰} \times ۱۰۰ = ۲۰\%$$

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه‌های ۶۰ و ۶۱)

$$= \underbrace{P(B)}_{\frac{2}{5}} + \underbrace{(P(A) - P(A \cap B))}_{\frac{7}{20}} = \frac{19}{20}$$

$$P((A \cup B)') = 1 - P(A \cup B) = 1 - \frac{19}{20} = \frac{1}{20}$$

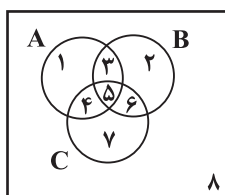
پس:

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۶ تا ۲۷)

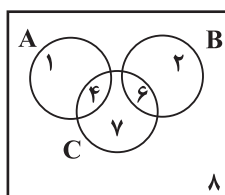
گزینه «۳»

(سعی عزیزقانی)

نمودار ون زیر را برای پیشامدهای A و B و C رسم کرده و نواحی مختلف را مطابق شکل عددگذاری می‌کنیم:

با توجه به اینکه $A \cap B = \emptyset$ و $A \cap C \neq \emptyset$ و $B \cap C \neq \emptyset$ است بنابراین نواحی مربوط به شماره‌های ۳ و ۵ حذف می‌شود و شکل جدید به صورت زیر خواهد بود:

حال تک تک گزینه‌ها را بررسی می‌کنیم. برای این کار شماره‌های مربوط به هر مجموعه را بر روی آن نوشته و اعداد هر دو سمت تساوی را مقایسه می‌کنیم. به عنوان مثال $A \cup B = \{1, 2, 4, 6\}$ و $C - B = \{4, 7\}$ هستند. پس داریم:

$$\overbrace{\{1\}}^{A-C} = \overbrace{\{1, 4\}}^{A-B} \Rightarrow \text{برابر نیستند} \quad \text{گزینه «۱»}$$

$$\overbrace{\{1, 2, 4, 6\}}^{A \cup B} = \overbrace{\{4, 6, 7\}}^{C} \Rightarrow \text{برابر نیستند} \quad \text{گزینه «۲»}$$

گزینه «۳»

$$\overbrace{\{1, 2, 4, 6\}}^{(A \cup B) - C} = \overbrace{\{1\} \cup \{2\}}^{(A-C) \cup (B-C)} \Rightarrow \text{برابر هستند}$$

$$\overbrace{\{4\}}^{(A \cap C) \cup B} = \overbrace{\{1, 4\}}^A \Rightarrow \text{برابر نیستند} \quad \text{گزینه «۴»}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۲ تا ۱۶)

۱۵- گزینه «۱»

(مفهم بفریانی)

$$n(S) = \binom{10}{3} = \frac{10!}{7! \times 3!} = \frac{10 \times 9 \times 8}{3 \times 2 \times 1} = 120$$

$$n(A) = \binom{4}{2} \times \binom{6}{1} = \frac{4!}{2! \times 2!} \times 6 = 6 \times 6 = 36$$

$$\Rightarrow P(A) = \frac{36}{120} = \frac{3}{10}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۳ تا ۲۱)

۱۶- گزینه «۳»

(مفهم بفریانی)

$$n(S) = \binom{12}{3} = \frac{12!}{9! \times 3!} = \frac{12 \times 11 \times 10}{3 \times 2 \times 1} = 220$$

 A' : پیشامد آن که هیچ یوزپلنگ نشان‌داری نباشد.

$$n(A') = \binom{9}{3} = \frac{9!}{6! \times 3!} = \frac{9 \times 8 \times 7}{3 \times 2 \times 1} = 84$$

$$\Rightarrow P(A') = \frac{84}{220} = \frac{21}{55}$$

$$\Rightarrow P(A) = 1 - \frac{21}{55} = \frac{34}{55}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۱ تا ۲۷)

۱۷- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمان‌های - کنگور سراسری انسانی ۹۲)

عقربه A ، ۴ حالت و عقربه B ، ۵ حالت دارد، پس بنا به اصل ضرب داریم: $n(S) = 4 \times 5$. اگر پیشامد مطلوب سؤال را A بنامیم، A' پیشامد آن است که هیچ کدام از عقربه‌ها روی ناحیه فرد قرار نگیرند یا به بیان دیگر هر دو عقربه روی ناحیه زوج قرار بگیرند.

برای عقربه A ، ۲ ناحیه زوج (با شماره‌های ۲ و ۴) و برای عقربه B هم ۲ ناحیه زوج (با شماره‌های ۴ و ۲) داریم، پس بنا به اصل ضرب

$$P(A') = \frac{n(A')}{n(S)} = \frac{2 \times 2}{4 \times 5} = \frac{2}{10} \quad \text{پس: } n(A') = 2 \times 2$$

بنابراین، خواسته سؤال برابر است با:

$$P(A) = 1 - P(A') = 1 - \frac{2}{10} = \frac{8}{10} = \frac{4}{5}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۱ تا ۲۷)

۱۸- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمان‌های)

$$\text{از } P(B') = \frac{2}{5} \text{ نتیجه می‌گیریم:}$$

$$P(B) = 1 - P(B') = 1 - \frac{2}{5} = \frac{3}{5}$$

می‌دانیم $P(A - B) = P(A) - P(A \cap B)$ پس:

$$\frac{7}{20} = P(A) - P(A \cap B)$$

از طرفی می‌دانیم:

$$P(A \cup B) = P(A) + P(B) - P(A \cap B)$$

پس انحراف داده‌ها از میانگین برابر $۲, -۱, -۱, -۳, ۳, ۴$ است.
طبق فرمول انحراف معیار داریم:

$$\sigma = \sqrt{\frac{(\bar{x} - x_1)^2 + (\bar{x} - x_2)^2 + \dots + (\bar{x} - x_n)^2}{n}}$$

$$\sigma = \sqrt{\frac{(-۲)^2 + (-۱)^2 + (-۱)^2 + (-۳)^2 + (۳)^2 + (۴)^2}{۶}}$$

$$\Rightarrow \sqrt{\frac{۴+۱+۱+۹+۹+۱۶}{۶}} \Rightarrow \sigma = \sqrt{\frac{۴۰}{۶}} = \sqrt{\frac{۲۰}{۳}}$$

(ریاضی و آمار (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۸۶ تا ۹۱)

۲۴- گزینه «۴»

(مفهم اسری)

ابتدا با توجه به این که $IQR = ۱۴$ و $Q_3 = ۳۰$ است، مقدار چارک اول (Q_1) را محاسبه می‌کنیم:

$$IQR = Q_3 - Q_1 \Rightarrow ۳۰ - Q_1 = ۱۴$$

$$\Rightarrow Q_1 = ۱۶$$

حالا با فرض این که داده‌ها به صورت زیر باشند، داریم:

$$a_1, a_2, a_3, a_4, a_5, a_6, a_7$$

$$Q_1 = ۱۶ \quad a_4 = ۱۶ \quad a_7 = ۳۰$$

چون داده‌ها از چارک اول تا سوم فاصله یکسانی دارند، مجموع سه داده بین را به صورت زیر حساب می‌کنیم:

$$\text{مجموع} = a_3 + a_4 + a_5 = (a_2 + d) + (a_2 + 2d) + (a_2 + 3d)$$

$$= 3a_2 + 6d = 3(a_2 + 2d)$$

پس کافی است مقدار a_4 یا همان میانه را داشته باشیم و چون اختلاف داده‌ها یکسان است مقدار a_4 برابر میانگین چارک سوم و چارک اول می‌شود.

$$a_4 = \frac{۱۶ + ۳۰}{۲} = \frac{۴۶}{۲} = ۲۳$$

حالا مجموع مقادیر برابر است با:

$$\text{مجموع} = 3(a_2 + 2d) = 3a_4 = 3 \times ۲۳ = ۶۹$$

(ریاضی و آمار (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۹۳ و ۹۴)

۲۵- گزینه «۱»

(مفهم بفرایی)

ابتدا داده‌های جدید را به کمک تغییرات جبری از داده‌های اولیه به دست می‌آوریم:

$$3x_1 \xrightarrow{+3} x_1 \xrightarrow{\times 2} 2x_1 \xrightarrow{+3} 2x_1 + 3 \xrightarrow{+5} 2x_1 + 3 + 5$$

سپس همین تغییرات را روی میانگین اولیه انجام می‌دهیم تا میانگین داده‌های جدید به دست آید.

$$۱۸ \xrightarrow{+3} ۱۵ \xrightarrow{\times 2} ۳۰ \xrightarrow{+3} ۳۳ \xrightarrow{+5} ۳۸$$

(ریاضی و آمار (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۸۵ تا ۸۸)

۲۶- گزینه «۲»

(حامد نصیری)

تقریباً ۶۸ درصد داده‌ها در فاصله یک برابر انحراف معیار از میانگین قرار دارند.
تقریباً ۹۹/۹ درصد داده‌ها در فاصله ۳ برابر انحراف معیار از میانگین قرار دارند.
(ریاضی و آمار (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۹۲ و ۹۳)

۲۰- گزینه «۱»

(مفهم بفرایی)

$$P(A) = \frac{۴}{۹}$$

چون A و B ناسازگارند $A \cap B = \emptyset$ پس:

$$P(B - A) = P(B) - \underbrace{P(A \cap B)}_0$$

در نتیجه:

$$P(B - A) = P(B) - 0 \Rightarrow P(B) = \frac{۳}{۷}$$

$$\xrightarrow{A, B \text{ ناسازگارند}} P(A \cup B) = P(A) + P(B) = \frac{۴}{۹} + \frac{۳}{۷} = \frac{۲۸ + ۲۷}{۶۳}$$

$$= \frac{۵۵}{۶۳}$$

برای حل مسئله استفاده می‌کنیم.

$$\Rightarrow P((A \cup B)') = 1 - \frac{۵۵}{۶۳} = \frac{۸}{۶۳}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۷)

ریاضی و آمار (۱)

۲۱- گزینه «۴»

(مفهم اسری)

برای محاسبه میانگین موزون، پایه وزن یا ضریب هر داده را در آن ضرب نمود، سپس اعداد حاصل را با هم جمع کنیم و در نهایت حاصل را بر جمع ضرایب تقسیم کنیم.

با توجه به جدول داده‌شده داریم:

$$\bar{x} = \frac{۴ \times ۱۲ / ۵ + ۳ \times ۱۴ + ۳ \times ۱۵ + ۲ \times ۱۷ + ۲ \times ۱۹ / ۵}{۴ + ۳ + ۳ + ۲ + ۲} = \frac{۲۱۰}{۱۴} = ۱۵$$

داده‌ها را مرتب می‌کنیم میانه برابر میانگین دو داده وسط است:

$$\text{میانه} = \frac{۱۴ + ۱۵}{۲} = ۱۴ / ۵$$

بنابراین اختلاف میانگین و میانه برابر است با:

$$۱۵ - ۱۴ / ۵ = ۰ / ۵$$

(ریاضی و آمار (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۸۵ تا ۸۷)

۲۲- گزینه «۲»

(مفهم ابراهیم توزنده‌جانی)

متغیرها به ترتیب عبارت‌اند از:

کیفی اسمی - کیفی ترتیبی - کمی نسبی - کمی فاصله‌ای

(ریاضی و آمار (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۸۰ تا ۸۳)

۲۳- گزینه «۱»

(علی حسینی‌نوه)

می‌دانیم مجموع، انحراف داده‌ها از میانگین برابر صفر می‌شود، پس:

$$(a) + (a+1) + (-1) + (-3) + (3) + (4) = 0$$

$$\Rightarrow 2a + 4 = 0 \Rightarrow a = -2$$

علوم و فنون ادبی (۲)

۳۱- گزینه «۳»

(مجتبی خرمهاری)

- کلیم کاشانی در ابداع معانی و خیال‌های رنگین مشهور است و با به‌کاربردن مضامین ابداعی فراوان «خلاق‌المعانی ثانی» لقب گرفته است.

- ویژگی عمده شعر بیدل دهلوی مضمون‌های پیچیده و استعاره‌های رنگین، خیال‌انگیز و سرشار از ابهام است.

- صائب تبریزی را خداوندگار مضامین تازه شعری دانسته‌اند.

(علوم و فنون ادبی (۲)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۶۰ و ۶۱)

۳۲- گزینه «۴»

(رضا رنبری)

در این بیت، واژه «شمع» در مصراع دوم، به‌صورت استعاره مصرّحه به‌کار رفته و نماینده معشوق است؛ چراکه مشبه (معشوق) حذف شده و تنها مشبه‌به (شمع) باقی مانده است. عبارت «جان بر سر نهادن» نیز کنایه از جانبازی و فداکاری است؛ یعنی از جان گذشتن در راه عشق. این ویژگی در بیت، نقطه اشتراک میان شمع و شاعر است: همان‌گونه که شمع در راه روشنایی، جان می‌سوزد، شاعر نیز در راه عشق معشوق، از جان خود می‌گذرد. بنابراین، شاعر با نسبت‌دادن ویژگی انسانی «فداکاری» به شمع، از آرایه تشخیص (جان‌بخشی به پدیده بی‌جان) بهره گرفته و با استعاره مکنیه تصویری شاعرانه ساخته است؛ چراکه در اصل، جان‌باختن برای عشق ویژگی انسان است، اما به شمع نسبت داده شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در این بیت، شاعر گفت‌وگویی خیالی میان بنفشه و گل تصور می‌کند. از طرفی دیگر، هر دو در معنای حقیقی و اصلی خود به کار رفته‌اند و هیچ‌یک جانشین مشبه قرار نگرفته‌اند. بنابراین، بیت از استعاره مصرّحه خالی‌ست. با این حال، شاعر با نسبت‌دادن ویژگی انسانی «گفت‌وگو» به گل‌ها، از آرایه تشخیص بهره می‌برد؛ یعنی جان‌بخشی به پدیده‌های طبیعی که در اصل فاقد توان سخن‌گفتن‌اند. (استعاره مکنیه)

گزینه «۲»: در این بیت، «شکر» در معنای حقیقی و اصلی خود، یعنی ماده‌ای شیرین به کار رفته است. با این حال، شاعر صفت انسانی «شرمندگی و خجالت» را به شکر نسبت می‌دهد؛ ویژگی‌ای که مختص انسان است و نسبت‌دادن آن به یک ماده بی‌جان، نمونه‌ای روشن از آرایه تشخیص یا جان‌بخشی به شمار می‌رود. (استعاره مکنیه)

گزینه «۳»: در این بیت، ترکیب «طوطی خوش‌حرف» نمونه‌ای از استعاره مصرّحه است؛ بدین معنا که شاعر به طوطی شیرین‌سخن تشبیه شده، اما مشبه (شاعر) حذف گردیده و تنها مشبه‌به (طوطی) باقی مانده است. این استعاره بر شیرین‌زبانی، خوش‌سخنی و توان بیان شاعر دلالت دارد. عبارت «چین به پیشانی زدن» نیز کنایه‌ای از بدخلقی، ناراحتی یا احم‌کردن است. در این بیت، نشانی از استعاره مکنیه دیده نمی‌شود.

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان)

۲۷- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

بیماران مبتلا به کرونا که در بیمارستان A بستری شده‌اند و مورد مطالعه قرار گرفته‌اند و داده‌های آن‌ها گردآوری شده است، واحد آماری هستند. مجموعه همه واحدهای آماری، جامعه آماری است که در این بررسی، بیماران مبتلا به بیماری کرونا در شهرستان مورد بررسی هستند.

(ریاضی و آمار (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه ۹۶)

۲۸- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

از آنجایی که انحراف معیار داده‌های اضافه شده صفر است، پس هر ۴ داده با هم برابرند، آن‌ها را x در نظر می‌گیریم. میانگین ۱۶ داده $x_1, x_2, \dots, x_{16}$ برابر با ۱۳ است، پس مجموع آن‌ها برابر است با:

$$13 = \frac{x_1 + \dots + x_{16}}{16} \Rightarrow x_1 + \dots + x_{16} = 208 \quad (1)$$

با اضافه شدن ۴ داده جدید، ۲۰ داده به صورت $x, x, x, x, x_1, x_2, \dots, x_{16}$ خواهیم داشت. رابطه میانگین را برای آن‌ها می‌نویسیم.

$$12 = \frac{x_1 + x_2 + \dots + x_{16} + x + x + x + x}{20} \Rightarrow 240 = 208 + 4x \Rightarrow 4x = 32 \Rightarrow x = 8$$

چون داده‌های اضافه شده همگی برابر با ۸ هستند، پس میانگین آن‌ها نیز ۸ است.

(ریاضی و آمار (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه ۹۰)

۲۹- گزینه «۲»

(آروین هسینی)

می‌دانیم اگر انحراف معیار تعدادی داده صفر باشد، همه آن داده‌ها با هم برابرند.

انحراف معیار و میانگین داده‌های x_1 تا x_5 به‌ترتیب برابر صفر و ۴ است، پس همه آن‌ها برابر عدد ۴ هستند.

$$x_1 = x_2 = x_3 = x_4 = x_5 = 4$$

حال داده‌های جدید را می‌نویسیم:

$$x_1, 2x_2 - 3, x_3 + 2, \frac{x_4}{4}, 2x_5 \Rightarrow 4, 5, 6, 2, 8$$

میانگین را حساب می‌کنیم:

$$\bar{x} = \frac{4 + 5 + 6 + 2 + 8}{5} = \frac{25}{5} = 5$$

انحراف معیار برابر است با:

$$\sigma = \sqrt{\frac{(4-5)^2 + (5-5)^2 + (6-5)^2 + (2-5)^2 + (8-5)^2}{5}} = \sqrt{\frac{1+0+1+9+9}{5}} \Rightarrow \sigma = \sqrt{4} = 2$$

(ریاضی و آمار (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۸۵ تا ۹۰)

۳۰- گزینه «۳»

(سعید عزیزقانی)

در طراحی پرسش‌نامه سؤالات نباید جهت‌دار باشد تا ذهن پاسخگو در جواب دادن به سؤالات آزاد باشد.

(ریاضی و آمار (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۷۳ تا ۷۸)

۳۳- گزینه «۲»

(سیرعلیرضا اهدری)

تشریح ابیات:

گزینه «۱»: «آتش»: سرخی چشم در هنگام گریه (مصرحه) و «ماتم‌سرای اشک»: چشم (مصرحه)

گزینه «۲»: «لعل»: لب (مصرحه) و «نقطه موهوم»: لب (مصرحه) و «عقل گرد لب تو می‌گردد» تشخیص و استعاره مکنیه دارد.

گزینه «۳»: «سنبل» استعاره از مو

گزینه «۴»: «شرمسار» بودن «برگ گل» و «خجل شدن لاله» تشخیص دارد.

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان)

۳۴- گزینه «۲»

(سیرعلیرضا اهدری)

«شب‌خوش بگفتم خواب را»: به خواب، شب‌خوش گفتم! سخن گفتن با خواب، دارای تشخیص است.

در گزینه «۱» عبارت «درد دل غرقاب» فاقد تشخیص است، چرا که منظور دردی است که از [افتادن در] مرکز غرقاب ناشی می‌شود، همچنین در گزینه «۳»، «ماهی» می‌تواند [طبق غریزه] قیمت چیزی را بداند، پس این جمله فاقد تشخیص است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان)

۳۵- گزینه «۳»

(سیرعلیرضا اهدری)

الف) فاقد استعاره مکنیه است. استعاره مصرحه: لعل (لب)

ب) گردآوری زر توسط رخ زرد عاشق: تشخیص و استعاره مکنیه / استعاره مصرحه: این ره (عشق)

ج) گردآوری دُر (جواهر) توسط مردمک چشم: تشخیص و استعاره مکنیه / استعاره مصرحه: دُر (اشک) و قصر دو در (دنیا)

د) مست بودن چشم و گردآوردن دل توسط چشم: تشخیص و استعاره مکنیه / استعاره مصرحه: نرگس (چشم)

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان)

۳۶- گزینه «۴»

(هومن نمازی)

در این گزینه «بهار» مورد ندا واقع شده است و این استعاره مکنیه است، در حالی که بیت در گزینه «۲» منادایی است که استعاره مصرحه ساخته است، زیرا مشابه معشوق است که به بت مانند شده است.

گزینه «۱»: زنجیر تو: استعاره مصرحه از زلف معشوق

گزینه «۳»: «خوابگاه عدم» اضافه تشبیهی در جایگاه استعاره است؛ استعاره از قبر.

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان)

۳۷- گزینه «۳»

(مجتبی فراهی)

آن / را / ک / چ / نین / در / دی / از / پای / د / زن / دا / زد / با / ید / ک / ف / رو / شو / ید / دس / تز / ا / م / در / مان / ها = مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن

وزن سایر ابیات:

گزینه «۱»: مفعول مفاعیلن مفاعیلن فعلون

گزینه «۲»: فعلات فاعلاتن فعلات فاعلاتن

گزینه «۴»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر)

۳۸- گزینه «۲»

(امیرحسین اشتیری)

مفهوم بیت صورت سؤال و سه گزینه دیگر این است که «عاشق همیشه وفادار به معشوق می‌ماند، حتی در سخت‌ترین شرایط»، اما شاعر در گزینه «۲» بیان می‌کند که من فقط در برابر امر معشوقم تسلیم هستم. اما در برابر دیگران می‌جنگم و تسلیم خواسته‌های آنها نمی‌شوم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اگر تمامی انسان‌ها به من ظلم و ستم کنند، من باز هم به تو وفادار می‌مانم.

گزینه «۳»: حتی اگر هزار دشمن هم سراغ سعدی بروند، او باز هم از عشق به معشوقش سخن می‌گوید و وفادار می‌ماند.

گزینه «۴»: حتی اگر به من خنجر هم بزنید، من باز هم عشق به معشوقم خواهم داشت و نعره شوق سر می‌دهم.

(علوم و فنون ادبی (۲)، مفهوم، صفحه ۷۰)

۳۹- گزینه «۲»

(حسن اصحابی)

مفهوم شعر صورت سؤال توصیف پیری و گذر زمان است، در مقابل، بیت گزینه «۲» به پیرشدن و حتی جوان شدن در اثر عشق اشاره دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های «۱» و «۳»: به تحول طبیعت و گذر از زمستان و رسیدن بهار اشاره دارد.

گزینه «۴»: وابستگی به جهان مادی و جسمانی مانع رسیدن به جهان روحانی است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، مفهوم، صفحه ۷۳)

۴۰- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمان‌های - کنگور سراسری ۱۴۰۰)

مفهوم بیت صورت سؤال و بیت گزینه «۴»: تلاش‌های من (شاعر) همواره برای نفع رساندن به مردم بوده و خودم هیچ‌گاه به دنبال نفع شخصی نبوده‌ام. در بیت صورت سؤال شاعر از تصویر سوختن شمع و در بیت گزینه «۴» از خم شدن کمان برای بیان این مفهوم کمک گرفته است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، مفهوم، صفحه ۷۰)

علوم و فنون ادبی (۳)

۴۱- گزینه «۱»

(سعید جعفری)

قائم‌مقام فراهانی با تغییر سبک نگارش تکلف را در نثر از بین برد.

دهخدا با روزنامه «صور اسرافیل» همکاری داشت و بعدها در استانبول روزنامه «سروش» را منتشر کرد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۲۰ و ۲۱)

۴۲- گزینه «۱»

(الهام مممری)

هنگامی که پایه‌های آوایی یک بیت را نمی‌توانیم به دسته‌های همسان تک‌پایه ای یا دولختی جدا کنیم، باید پایه‌ها را با نظمی ناهمسان جدا کنیم و وزن بیت را مشخص نماییم. در این حالت، وزن بیت را ناهمسان می‌گوییم.

(رضا رنجبری)

۴۵- گزینه ۳

الف) واژگان «بحر»، «موج» با یکدیگر تناسب یا مراعات نظیر دارند.

ب) بیت از آرایه تضمین بی بهره است، اما دارای استعاره مکنیه است؛ زیرا «گل» به عنوان سخنگو معرفی شده و ویژگی انسان (سخن گفتن) به آن نسبت داده شده است.

ج) بیت به باغ ارم و پادشاهی شذاد اشاره دارد. (تلمیح - مشابه اردیبهشت ۴۰۴) و واژه «آینه» در آن، استعاره مصرّح‌های از دل است؛ چرا که دل به سبب شفافیت و قابلیت بازتاب دادن، به آینه مانند شده است.

د) مصراع دوم، از سروده‌های حافظ برگرفته شده و تضمینی از شهریار به شمار می آید.

بیت حافظ: «ای پادشاه خوبان داد از غم تنهایی / دل بی تو به جان آمد وقت است که بازایی»

بر این اساس، گزینه‌های ۱ و ۴ به سبب اشتباه در تشخیص تضمین، و گزینه ۲ به دلیل فقدان تلمیح، رد می شوند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بریع)

۴۶- گزینه ۲

(مهمر مشهوربان)

وزن این بیت، «مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن» می باشد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر)

۴۷- گزینه ۳

(مجتبی فرهادی)

نشانه‌های هجایی این بیت را می توان به دو صورت جدا نمود: ۱- «مستفعل فاعلات مستفعل» ۲- «مفعول مفاعیل مفاعیلن»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «مفتعلن مفاعیلن مفتعلن مفاعیلن»

گزینه ۲: «مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن»

گزینه ۴: «فاعلاتن فاعلاتن فاعلن»

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر)

۴۸- گزینه ۲

(الهام مهمری)

وزن بیت گزینه ۲، مطابق با وزن صورت سؤال است.

پایه‌های	رف تیدم	گر م لول	شدی یز ن	شست ما
آوایی	فرمای	خید م تی ک	ب را ید ز	دست ما
وزن	مفعول	فاعلات	مفاعیل	فاعلن
نشانه‌های	U --	U - U -	U -- U	- U -
هجایی				

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «۱»

پایه‌های	تا شد غم مش	ها ل ی دل	بر مه ر سد	نا ل ی دل
آوایی	دل رفت دت	با ل ی دل	جانم ب حسد	رت روان شد
وزن	مستفعلن	فاعلاتن	مستفعلن	فاعلاتن
نشانه‌های	- U --	-- U -	- U --	-- U -
هجایی				

پایه‌های	دل م رمی	دی لولی	و شی ست شو	رن گیز
آوایی	د روغ وع	د وقت تا	ل وضع رت	گا میز
وزن	مفاعیلن	فاعلاتن	مفاعیلن	فع لن
نشانه‌های	- U - U	-- UU	- U - U	--
هجایی				

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۲: «وزن همسان تک پایه‌ای (یک هجا از پایان آن حذف شده است).

پایه‌های	ای د لن در	بد د زل فش	از پ ری شا	نی م نال
آوایی	م ر غ زب رک	چن بد ا مف	تد ت حم مل	با ی دش
وزن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلن
نشانه‌های	-- U -	-- U -	-- U -	- U -
هجایی				

گزینه ۳: «مفعول مفاعیلن // مفعول مفاعیلن (وزن همسان دولختی)

پایه‌های	ای چشم	ک پر در دی	در سا ی	ی او بن شین
آوایی	زدهار	د رین حالت	در چه ر	ی او یه گر
وزن	مفعول	مفاعیلن	مفعول	مفاعیلن
نشانه‌های	U --	-- U	U --	--- U
هجایی				

گزینه ۴: «وزن همسان تک پایه‌ای

پایه‌های	نفسی شا	خ ن با تم	نفسی پی	ش ت ما تم
آوایی	چ ک نم چا	ر چ دارم	ب ک فت مه	ر ی نر دم
وزن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن
نشانه‌های	-- UU	-- UU	-- UU	-- UU
هجایی				

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر)

۴۳- گزینه ۱

(سیرعلیرضا احمدی)

الف) جناس: «طور» و «نور» / تلمیح: اشاره غیرمستقیم به ملاقات خداوند و موسی در کوه طور / تشبیه: [ما] طایر هستیم و خاک آستانت مانند کوه طور است.

ب) فاقد جناس / تلمیح: اشاره غیرمستقیم به مراحل رستاخیز (نفخ صور) / تشبیه: «آه دلسوز و نفیر سینه» به «نفخ صور» مانند شده است.

ج) جناس: «دار» و «بن مضارع» / تلمیح: «دار» در فعل «داریم» / تلمیح: اشاره غیرمستقیم به ماجرای به دار آویخته شدن منصور حلاج / تشبیه: «دار» به «رایت منصور» مانند شده است.

د) جناس: «در» و «هر» / فاقد تشبیه و تلمیح

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بریع)

۴۴- گزینه ۲

(هومن نمازی)

واژه «الست» تلمیح ایجاد کرده است. در گزینه ۱ «کل آیه آمده است، در گزینه ۳» عین عبارت آمده است. گزینه ۴» تضمین از شعر رودکی است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بریع)

تشریح ابیات دیگر:

ج) بیت در توصیف بذل جان در راه عشق و عاشقی است و اشاره‌ای به مفهوم «آزادی» و جان‌فشانی در راه آزادی ندارد. دقت کنید که این بیت از غزلی سروده فرخی یزدی است و اتفاقاً در این قصیده هم معشوق همان «آزادی» است، اما این موضوع وقتی روشن می‌شود که ابیات دیگر غزل را هم داشته باشیم. در خود این بیت هیچ قرینه و شاهدهی مبنی بر این موضوع دیده نمی‌شود و بنابراین بیت را نمی‌توان هم‌مفهوم با بیت صورت سؤال دانست.

د) شاعر می‌گوید: «من در طلب آزادی به ارزشمندی رسیدم». اشاره‌ای به جان‌فشانی در راه آزادی نشده است و صرفاً به طلب آزادی و تأثیر آن بر کمال شخص مطرح شده است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۱۷)

علوم و فنون ادبی (۱)

۵۱- گزینه ۲

(رضا رنبری)

– رویداد مهم دیگر این دوره (قرن پنجم و ششم) نشر و گسترش زبان فارسی در هندوستان و آسیای صغیر، یعنی در نواحی شرقی و غربی بیرون از ایران، بود. زبان فارسی در پی لشکرکشی‌های متعدد محمود غزنوی و جانشینان او به هندوستان راه یافت و در اندک زمانی در میان هندوان نه تنها زبان سیاسی و نظامی بلکه زبانی مقدس قلمداد گردید.

– از ویژگی‌های شعر فارسی در این دوره (قرن پنجم و ششم) تأثیرپذیری برخی از شاعران از ادبیات عرب و مضامین شعری آن است.

– این دوره (قرن پنجم و ششم) یکی از مهم‌ترین دوره‌های کمال و گسترش نثر پارسی است. در قرن چهارم و اوایل قرن پنجم، نثر پارسی تازه ظهور کرده بود و – با همه پیشرفت‌هایی که داشت – هنوز در آغاز راه بود. در نیمه قرن پنجم با دوره بلوغ آن مواجه می‌شویم و در قرن ششم و اوایل قرن هفتم آن را در حال پختگی و کمال می‌یابیم.

سایر عبارات‌های بیان شده مربوط به قرن پنجم و ششم نمی‌باشند. برای وضوح بیشتر موارد، انتساب هریک را به دوره متناسب خود بررسی می‌کنیم که البته برخی مربوط به کتاب‌های پایه یازدهم هستند، اما با اطلاعات کتاب پایه دهم و حذف موارد نامربوط با قرن‌های پنجم و ششم هم می‌توان به سؤال پاسخ گفت:

– نقش فعال تلمیح در مضمون‌سازی ذیل ویژگی‌های ادبی سبک هندی ذکر شده است و در قرن‌های پنجم و ششم به چنین چیزی اشاره نمی‌شود.

– وابسته نبودن شعر به دربار و از بین رفتن طبقه مدیحه‌سرایان نیز مربوط به دوره صفوی و سبک هندی است.

– در قرن پنجم و ششم نشر ساده افول نمی‌کند، بلکه به کمال می‌رسد و نشر مصنوع هم در کنار آن رایج می‌شود.

(علوم و فنون ادبی (۱)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۸۱ تا ۸۳)

۵۲- گزینه ۱

(مجتبی فراهی)

لغات مهجور فارسی در شعر سبک عراقی نسبتاً از میان می‌روند، نه اینکه بیشتر از سبک خراسانی به کار بروند.

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه ۸۴)

گزینه ۳:

پایه‌های	ساقی بـ	دِهان کو زِ	یِ یا قو تـ	رَوان را
آوایی	یا قو تـ	چ ار ز د بـ	دِهان قو تـ	رَوان را
وزن	مفعول	مفاعیل	مفاعیل	فعولن
نشانه‌های	U --	U -- U	U -- U	-- U
هجایی				

گزینه ۴: «هجاهای این بیت را به دو روش می‌توانیم، جدا کنیم: ۱- «۳ تایی

۴ تایی» ۲- «۴ تایی ۳ تایی»

۱- برش آوایی «۳ تایی ۴ تایی»:

پایه‌های	زان یا رِ	دِل نَدوا زَم	شُک ریست	با شِ کَا پِت
آوایی	گَر نُک تـ	دَان عَشقی	بِش نو تـ	اِین جـ کَا پِت
وزن	مفعول	فاعلاتن	مفعول	فاعلاتن
نشانه‌های	U --	-- U -	U --	-- U -
هجایی				

۲- برش آوایی «۴ تایی ۳ تایی»:

پایه‌های	زان یا رِ دِل	نَدوا زَم	شُک ریست با	شِ کَا پِت
آوایی	گَر نُک تـ دا	نِ عَشقی	بِش نو تـ اِین	جـ کَا پِت
وزن	مستفعلن	فعولن	مستفعلن	فعولن
نشانه‌های	- U --	-- U	- U --	-- U
هجایی				

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر)

۴۹- گزینه ۳

(رضا رنبری)

معنای بیت صورت سؤال: منظور از «آن یار» در این بیت حسین بن منصور حلاج است. «کز او گشت سرِ دار بلند» یعنی سرش بر دار رفت و دار، به خاطر سر او، سرفراز شد. در این بیت، شاعر از افشای راز دوری می‌کند و می‌گوید کسی که اسرار را افشا کند، مانند حلاج گرفتار خواهد شد. (دعوت به خاموشی و رازداری)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: «هرکسی لایق راه عشق نیست».

گزینه ۲: «آشکارسازی اسرار و عدم پنهان کردن آنها (مفهوم متقابل بیت صورت سؤال)

گزینه ۳: «دعوت به خاموشی و افشا نکردن اسرار (پاسخ سؤال، همین گزینه است)»

گزینه ۴: «پایداری در عشق و عدم کاهش علاقه عاشق به معشوق»

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۳۱)

۵۰- گزینه ۴

(الهام ممردی)

مفهوم بیت صورت سؤال چنین است: برای رسیدن به آزادی از جان خود گذشتیم. ابیات «الف و ب» نیز به موضوع بذل جان در راه رسیدن به آزادی اشاره دارند و با بیت صورت سؤال هم‌مفهومند. در بیت «ب» شاعر می‌گوید برای رسیدن به آزادی باید همانند پروانه بود، همان‌طور که پروانه جان خود را فدای شمع می‌کند.

۵۳- گزینه ۲»

(سید عیسی)

«رواج حس دینی» از ویژگی‌های فکری سبک قرن‌های پنجم و ششم است که در این بیت دیده می‌شود. شاعر به روایتی دینی اشاره دارد که عرش الهی را قرار گرفته بر آب تصویر می‌کند و عالم را معلق در هوا. ضمناً چنین ظرافتی را شاعر شایسته بی‌اعتنایی می‌داند و می‌گوید تمام جهان خداست و تفاوت‌ها در کائنات خیلی مهم نیستند و باید از آنها گذر کرد.

تشریح دیگر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «نداشتن واژه عربی و پند و اندرز ساده بیت مربوط به سبک خراسانی است. بیت از شاهنامه است.

گزینه ۳: درباره این بیت دقت کنید که شاعر (فرخی سیستانی) دیدار روی معشوق را با «دعا» از «ایزد» (خداوند) می‌خواهد. عنصر «دعا» نباید شما را به اشتباه بیندازد. اولاً کلمات کهن (ایزد) و ساخت‌های دستوری نسبتاً کهن (به دعا باید خواست) در این بیت نشان از سبک خراسانی دارد. درثانی اینگونه نیست که هیچ عنصر دینی‌ای در سبک خراسانی وجود نداشته باشد و این عنصر تنها در قرن‌های پنجم و ششم وارد ادبیات فارسی شده باشد. ثالثاً معشوق در این بیت کاملاً معشوقی زمینی است و شاعر برای وصال معشوق زمینی دعا می‌کند.

گزینه ۴: «سادگی زبان شعر / کهنه و مهجور بودن واژه «پردخته» به معنای «خالی». بیت از شاهنامه است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۸۴ و ۸۵)

۵۴- گزینه ۱»

(سیدعلیرضا احمدی)

تشبیه در بیت اول: «آتش عشق» / تشبیه در بیت دوم: «شکنی از سر زلف یا یار به جهان مانند شده است» و «سخن یار» را به جان تشبیه کرده است.

بیت اول فاقد کنایه و بیت دوم فاقد موازنه، کنایه و تشخیص است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، بیان و برع)

۵۵- گزینه ۴»

(الهام ممردی)

در میان ابیات، سه بیت «ب، ج، و» دارای موازنه و ابیات «الف، د، ه» فاقد موازنه هستند.

ب) همه واژگان دوبه‌دو با یکدیگر، سجع متوازن دارند.

سیاه	زنگی	هرگز	شود	سپید	به	آب
سپید	رومی	هرگز	شود	سیاه	به	دود

ج) همه واژگان دوبه‌دو با یکدیگر، سجع متوازن دارند.

از آن رو	خوش‌فسونی	که	مسیحی
از آن رو	دیوسوزی	که	شهابی

و) همه واژگان دوبه‌دو با یکدیگر، سجع متوازن دارند.

گلشن	هر	ضمیری	از	رخش	پرگل	آید
دامن	هر	فقیری	از	کفش	پرزر	آید

(علوم و فنون ادبی (۱)، برع)

۵۶- گزینه ۴»

(رضا ربیعی)

۱) واژگان قافیه: تازد - می‌بازد/ حروف الحاقی: د/ حروف اصلی: از/ الگوی حروف اصلی: مصوت بلند + صامت/ قاعده ۲»

۲) واژگان قافیه: دیوانه - یا نه/ حروف الحاقی: ه/ حروف اصلی: ان/ الگوی حروف اصلی: مصوت بلند + صامت/ قاعده ۲»

۳) واژگان قافیه: کشید - کشید/ حروف الحاقی: ید/ حروف اصلی: ش/ الگوی حروف اصلی: مصوت کوتاه + صامت/ قاعده ۲»

۴) واژگان قافیه: تر - مشتاق تر/ حروف الحاقی: -/ حروف اصلی: ر/ الگوی حروف اصلی: مصوت کوتاه + صامت/ قاعده ۲»

(علوم و فنون ادبی (۱)، قافیه)

۵۷- گزینه ۳»

(مجتبی فرهادی)

قافیه شدن واژه‌های «غنچه» و «سبزه» امکان‌پذیر نیست.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «اگر واژه‌های قافیه در لفظ یکسان ولی در معنا متفاوت باشند، قافیه درست است و جناس هم دارد و در این بیت «دیده‌ام» در پایان دو مصراع واژگان قافیه و صحیح است. (طبق قاعده ۲)

گزینه ۲: «بنگری و کافری» واژه‌های قافیه و «ر» و «ر» حروف اصلی قافیه و «ی» الحاقی محسوب می‌شود. (اگر در قاعده ۲ یعنی مصوت + صامت + صامت)، مصوت کوتاه باشد و قافیه، حروف الحاقی داشته باشد، این مصوت کوتاه می‌تواند متفاوت باشد و قافیه در این صورت صحیح است.)

گزینه ۴: «می‌ستان» و «بران» در «ن» مشترکند.

(علوم و فنون ادبی (۱)، قافیه)

۵۸- گزینه ۴»

(مفسر اصغری)

در بیت گزینه ۴ «دو واژه «اختیار» و «مخیر» در سه حرف «خ، ی، ر» مشترک هستند؛ این هم‌ریشگی آرایه «اشتقاقی» را پدید آورده است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، برع)

۵۹- گزینه ۳»

(هومن نمازی)

سه نکته در خوانش این بیت باید رعایت شود: بُود - چو - بُرد، یک مصوت مرکب دارد.

گزینه ۲: «بادیه باید این‌گونه تلفظ شود: با / د / ی / ی (بدون در نظرگیری اختیارات).

(علوم و فنون ادبی (۱)، موسیقی شعر)

۶۰- گزینه ۳»

(عزیز الیاسی‌پور)

مفهوم ابیات سه گزینه دیگر بر این نکته استوار است که انسان بی‌درد از درد دیگران و خصوصاً درد عاشقان بی‌خبر است. اما بیت گزینه ۳ «درمورد دوری از ریا است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهومی، صفحه ۹۳)

جامعه‌شناسی (۲)

۶۱- گزینه «۴»

(ریاضانه امینی)

تشریح عبارت نادرست:

اصطلاح مرکز و پیرامون به نقش مرکزی کشورهای ثروتمند و صنعتی اشاره دارد. این اصطلاح را کسانی به کار می‌برند که معتقدند، کشورهای پیرامونی به سبب عملکرد کشورهای مرکزی، ضعیف و فقیر شده‌اند.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۸۵، ۸۸ و ۸۹)

۶۲- گزینه «۱»

(یاسین ساعدی)

تشریح موارد نادرست:

آسیب‌های مربوط به فقر و غنا همواره متوجه قشرهای فقیر و ضعیف جامعه است، ولی آسیب‌های مربوط به بحران اقتصادی تمامی جامعه را در بر می‌گیرد.

نخستین بحران اقتصادی در سال ۱۸۲۰م در انگلستان به وجود آمد اما مهم‌ترین آن‌ها در فاصله بین دو جنگ جهانی یعنی سال‌های ۱۹۲۹ تا ۱۹۳۳ م اتفاق افتاد.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۹۲، ۹۳، ۹۵ و ۹۶)

۶۳- گزینه «۳»

(سیدآرش مرتضایی‌فر)

فرهنگی که توان معرفتی لازم برای دفاع از ابعاد گسترده اقتصادی و سیاسی خویش را نداشته باشد، به حیوان فرتوتی می‌ماند که با وجود جثه عظیم خود، زمین‌گیر و آسیب‌پذیر شده است.

بحران معرفتی جدید هنگامی آغاز شد که محدودیت‌های علمی دانش تجربی و همچنین وابستگی آن به معرفت‌های غیرتجربی و غیرحسی آشکار شد.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۹۹ و ۱۰۰)

۶۴- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

قسمت اول: درست

قسمت دوم: نادرست ← عملیات نظامی قدرت‌های غربی در مقابله با مقاومت کشورهای غیرغربی را توجیه می‌کرد.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۸۴ و ۸۶)

۶۵- گزینه «۲»

(سیدآرش مرتضایی‌فر)

تا زمان فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، جنگ سرد بین دو بلوک شرق و غرب به همراه جنگ گرم بین مناطق پیرامونی این دو، ادامه یافت و به اقتصاد کشورهای صنعتی که وابسته به تسلیحات نظامی بود، رونق بخشید.

طی قرن بیستم نه تنها دین از فرهنگ عمومی مردم خارج نشد، بلکه در سال‌های پایانی آن، نگاه معنوی و دینی به سطوح مختلف زندگی انسان‌ها بازگشت. بعضی متفکران از این موج که نشانه بحران معنویت در فرهنگ غرب است با عنوان «افول سکولاریسم» و «پساسکولاریسم» یاد کردند.

مهم‌ترین علت تداوم باورهای دینی و معنوی در زندگی انسان، نیاز فطری آدمی به حقایق قدسی و ماوراء طبیعی است.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۸۵ و ۱۰۱)

جامعه‌شناسی (۱)

۶۶- گزینه «۳»

(ریاضانه امینی)

تشریح موارد:

معلم فلسفه‌ای که امسال جامعه‌شناسی تدریس می‌کند: افقی، درون نسلی - فرزند رئیس جهاد کشاورزی که جایگزین پدرش شده است: افقی، میان نسلی - دانش‌آموزی که امسال دانشجوی شده است: صعودی، درون نسلی - آشپزی که رستوران خود را تأسیس کرده است: صعودی، درون نسلی

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۸۷ و ۸۸)

۶۷- گزینه «۳»

(یاسین ساعدی)

اگر در یک جهان اجتماعی بحران هویت پدید آید راه برای دگرگونی هویت فرهنگی آن جهان اجتماعی باز می‌شود.

مرگ یک جهان اجتماعی هنگامی رخ می‌دهد که با وجود به کارگیری تمامی ظرفیت‌های خود از پاسخ‌گویی به نیازهای طبیعی و جسمانی یا فطری و معنوی انسان‌ها باز می‌ماند.

تزلزل فرهنگی هنگامی رخ می‌دهد که عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌هایی که هویت فرهنگی جهان اجتماعی را می‌سازند مورد تردید قرار گیرند و ثبات و استقرار خود را در زندگی مردم از دست بدهند.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۹۵ و ۹۷)

۶۸- گزینه «۳»

(امیرحسین قزایی)

جهان توحیدی انسان را با حقیقت خود آشنا می‌کند و انسان به خودآگاهی می‌رسد.

جهانی که براساس فطرت انسانی شکل نگرفته و عقاید و ارزش‌های حق ندارد مانع شناخت درست انسان از عالم و آدم می‌شود.

اگر جهان اجتماعی، فرهنگ تاریخی خود را فراموش کند، دچار از خودبیگانگی تاریخی می‌شود. جوامع خودباخته‌ای که در مواجهه با فرهنگ دیگر، هویت خود را از یاد می‌برند، به این معنای از خود بیگانگی گرفتار می‌شوند.

جشن هنر شیراز به نمادی برای از خودبیگانگی فرهنگی تبدیل شده است.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۱۰۳ و ۱۰۶)

۶۹- گزینه «۲»

(کوثر شاه‌سینئی)

تغییرات هویتی افراد، گاه از مرزهای مورد قبول جهان اجتماعی فراتر می‌رود. اگر تغییرات هویتی بیرون از مرزهای مقبول جهان اجتماعی رخ دهد و شیوه‌هایی از زندگی را که با عقاید و ارزش‌ها در تقابل هستند به دنبال بیاورد، به تعارض فرهنگی منجر می‌شود که اضطراب و نگرانی‌های اجتماعی فراوانی به همراه دارد. تعارض فرهنگی، گاهی ناشی از علل درونی است و به نوآوری‌ها و فعالیت‌های اعضای جهان اجتماعی بازمی‌گردد و گاه، ناشی از علل بیرونی است و پیامد تأثیرپذیری از جهان‌های اجتماعی دیگر است.

غربی شدن سبک زندگی آسیایی‌ها، شیوه زندگی ناسازگار با ارزش‌های شرقی است و موجب نگرانی‌های اجتماعی می‌شود. این نوع تعارض در اثر علل بیرونی پدید می‌آید.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه ۹۱)

۷۰- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمانه‌ای - کنگور سراسری ۹۵)

به دلیل اهمیتی که اسلام به عقل و عقلانیت می‌دهد، جهان اسلام در مواجهه با فرهنگ یونان و روم، تنها عناصر عقلی این دو فرهنگ را اخذ کرد و به تناسب هستی‌شناسی توحیدی خود، در علوم مختلف آن‌ها نیز تصرف کرد. فرهنگ اسلامی عناصر اساطیری و مشرکانه این دو فرهنگ را نپذیرفت. بنابراین اصول و عقاید خود را تعدیل نکرد.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه ۱۰۱)

روان‌شناسی

۷۱- گزینه «۳»

(ممبر رضا توکلی)

پاسخ سؤال اول: انسان در زمان تفکر کردن، فردی آگاه است و آگاهانه بودن از ویژگی‌های اساسی تفکر انسان است.

پاسخ سؤال دوم: در مسئله موقعیت فعلی یا مبدأ باید مشخص باشد تا بتوان موانع را به خوبی شناسایی کرد و راه‌حل بهتری ارائه داد.

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحه‌های ۱۱۳ و ۱۱۶)

۷۲- گزینه «۳»

(ممبر میببی)

– یکی از هدف‌های مهم نظام تعلیم و تربیت، پرورش افرادی است که بتوانند بر مسائل و مشکلات خود در زندگی روزمره غلبه کنند. هدف از تمرین‌های مختلف آموزشی فقط دستیابی به راه‌حل آن مسئله خاص نیست، بلکه هدف آن است که در اثر حل مسئله، به اصول و قوانینی دست یابیم که در موقعیت‌های دیگر هم قابل استفاده باشد. (رد گزینه‌های ۱ و ۴)

– مسئله‌هایی که در علوم انسانی با آن‌ها مواجه هستیم، عمدتاً از نوع «خوب تعریف نشده» هستند. زیست‌شناسی و زمین‌شناسی از مصادیق علوم تجربی هستند. (رد گزینه‌های ۱ و ۲)

– در مسئله «چگونه می‌توان رضایت شغلی معلمان را افزایش داد؟» ابهام‌های زیادی وجود دارد: اقدام‌های مشخص و استاندارد نداریم و نمی‌دانیم آیا استفاده از این اقدام‌ها ما را به هدف موردنظر می‌رساند یا خیر؛ بنابراین، این مسئله، یک مسئله خوب تعریف نشده است. دقت کنید که «درمان اصلی افسردگی، تغییر باورهای اشتباه فرد است.» یک فرضیه است نه یک مسئله. (رد گزینه‌های ۲ و ۴)

– مسیریابی با GPS از نقطه «الف» به «ب»، مسئله‌ای است که موقعیت اولیه و اقدام‌های احتمالی آن مشخص است و قوانین کاملاً استاندارد هم وجود دارد. هدف، رسیدن به نقطه «ب» است. مهم‌تر از همه اینکه می‌دانیم اگر مراحل را به درستی طی کنیم، به هدف موردنظر می‌رسیم. بنابراین با یک مسئله خوب تعریف شده مواجه هستیم. (رد گزینه‌های ۱ و ۲)

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحه‌های ۱۱۷ تا ۱۱۹)

۷۳- گزینه «۳»

(هانا امیرزاده)

مورد «الف»: فردی را بیان می‌کند که گذشته را به موقعیت فعلی تعمیم می‌دهد و چون تحت تأثیر تجربه گذشته است نمی‌تواند در حل مسئله مورد نظر موفق باشد. تجربه گذشته همیشه کارها را آسان نمی‌کند و در صورت بازبینی می‌تواند راهگشای مفیدی باشد. پس گزینه‌های «۲» و «۴» که مربوط به اثر تجربه گذشته نیستند حذف می‌شوند.

مورد «ب»: به این موضوع می‌پردازد که فرد بعد از راه‌حلی که انتخاب کرده و آن را به اجرا درآورده، آن را ارزیابی می‌کند و مشکل مورد نظر خود را قبل و بعد از اجرای روش با هم مقایسه می‌کند تا ملاک روشنی برای فهم موقعیت داشته باشد.

مورد «ج»: فردی را توضیح می‌دهد که ساعت‌های زیادی را صرف حل مسئله کرده اما به جواب نرسیده است. پس از آنکه سماجت بر حل مسئله برای مدت زمانی نادیده گرفته می‌شود عواملی که مانع حل آن مسئله هستند، فراموش می‌شوند و در هنگام مراجعه مجدد، حل مسئله محقق می‌شود و به اثر نادیده گرفتن حل مسئله برای مدت زمان مشخص اثر نهفتگی می‌گویند.

مورد «د»: دانش‌آموزی را توضیح می‌دهد که برخلاف همکلاسی‌هایش از زاویه دیگری به مسئله می‌نگرد. بن‌بست، زمانی ایجاد می‌شود که حل‌کننده مسئله با نگاه فعلی قادر به حل آن مسئله نباشد. راه خروج از این بن‌بست، تغییر نگاه فرد یا تغییر بازنمایی آن مسئله است.

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحه‌های ۱۱۹ تا ۱۲۳)

۷۴- گزینه «۲»

(ممبر عرفان فراهاری)

– احساس عاطفی مثبت نسبت به دیگران و ابراز رضایت از بودن با آنان در نتیجه برخورداری از دانش و تجربه لازم در حل مسئله است.

– ناکامی و فشار روانی دو پیامد مستقیم ناتوانی در حل مسئله هستند و پرخاشگری در نتیجه ناکامی به دست می‌آید.

– ناکامی و فشار روانی دو پیامد مستقیم ناشی از ناتوانی در حل مسئله هستند.

– علت تخریب تجهیزات عمومی توسط هواداران تیم مغلوب، پرخاشگری آنان است که به دلیل ناکامی ایجاد شده است. ناکامی وضعیت عاطفی ناخوشایندی است که در افراد پس از ناتوانی در حل مسئله به صورت مستقیم احساس می‌شود و پرخاشگری محصول ناکامی‌های مذکور است که به طور غیرمستقیم از ناتوانی در حل مسئله ناشی می‌شود.

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحه‌های ۱۳۰ و ۱۳۱)

۷۵- گزینه «۲»

(ممبر عرفان فراهاری)

افزودن به ساعات مطالعه به صورت تدریجی تا رسیدن به زمان مناسب نمونه‌ای از حل مسئله به روش خرد کردن مسئله است؛ در روش خرد کردن، یک مسئله بزرگ به چندین مسئله کوچک تقسیم می‌شود. در این روش افراد، مسئله‌های کوچک را حل می‌کنند تا به تدریج بتوانند به حل مسئله بزرگ دسترسی یابند. مثلاً برای رسیدن به ۸ ساعت مطالعه در روز، روزانه ۱۵ دقیقه به مطالعه اضافه می‌کنیم تا در نهایت به هدف اصلی خود برسیم.

تشریح گزینه‌های درست:

گزینه «۱»: در مسئله انتقال گوسفند، گرگ و علف توسط چوپان، وضعیت موجود این است که چوپان بتواند گرگ، گوسفند و علف را به آن طرف رودخانه ببرد و وضعیت مطلوب این است که چوپان به همراه گرگ و گوسفند و علف آن طرف رودخانه باشند و محدودیت این مسئله این است که چوپان نمی‌تواند گرگ و گوسفند را با هم تنها بگذارد چون گوسفند خورده می‌شود و در مسئله برج هانوی، وضع موجود این است که هر ۵ حلقه از بزرگ به کوچک روی میله سمت چپ هستند و وضع مطلوب این است که هر ۵ حلقه از بزرگ به کوچک روی میله راست باشند و محدودیت این است که در هر حرکت فقط یک حلقه باید جابه‌جا شود و نباید حلقه بزرگ روی حلقه کوچک قرار بگیرد.

عبارت چهارم درست است. در سبک تصمیم‌گیری وابسته، فرد به جای فکر کردن، از دیگران کورکورانه اطاعت می‌کند و در تصمیم‌گیری‌های مربوط به خود، منفعل و متکی به دیگران است.

عبارت پنجم درست است. در سبک تصمیم‌گیری تکانشی، فرد به صورت ناگهانی، باعجله و بدون محاسبه تصمیم می‌گیرد و به عواقب خطرناک تصمیمش توجه ندارد. به همین دلیل به خطر افتادن سلامت جسمانی و به بارآوردن آسیب‌های اجتماعی و روانی را به‌دنبال دارد.

(روان‌شناسی، تفکر (۲) تصمیم‌گیری، صفحه‌های ۱۴۳ تا ۱۴۷)

۷۹- گزینه «۳»

(هانا امدرزاده)

الف نادرست است. اشاره این عبارت به (تأمین انتظارات) به تأکید بر پیامدها اشاره دارد و از طرفی دیگر اشاره به (هریک از مشاغل) یعنی به گام پنجم که اجرای بهترین اولویت است، نرسیده است و ارزیابی پیامدهای هر انتخاب (که در اینجا مشاغل است) در گام چهارم صورت می‌گیرد نه گام سوم.

ب درست است، زیرا در این عبارت اشاره به (بررسی روش‌های متفاوت) دارد یعنی ویژگی‌های هر روش تدریس را استخراج می‌کند که به گام سوم، یعنی بیان ویژگی‌های هر انتخاب اشاره دارد.

ج نادرست است. در اعتماد افراطی افراد به قضاوت‌ها و تصمیم‌های خود بیش از حد اطمینان دارند و تعریف ارائه‌شده بیانگر کنترل نکردن هیجان‌هاست.

د درست است. دست‌کم‌گرفتن خود و اعتماد به نفس پایین به کوچک‌شمردن خود اشاره دارد که مانع از تصمیم‌گیری درست می‌شود.

(روان‌شناسی، تفکر (۲) تصمیم‌گیری، صفحه‌های ۱۴۸ تا ۱۵۰)

۸۰- گزینه «۲»

(مهمرب میببی)

الف در این قسمت باید عبارتی قرار گیرد که بیانگر تعارض «گرایش - گرایش» باشد. موارد گزینه‌های «۲، ۳ و ۴» انتخاب بین دو اولویت مطلوب است؛ بنابراین اشاره به تعارض «گرایش - گرایش» دارد. عبارت موجود در گزینه «۱» مربوط به تعارض «اجتناب - اجتناب» است. (رد گزینه ۱)

ب «خوردن یک دسر خوشمزه در حالی که فرد رژیم لاغری دارد» بیانگر یک اولویت است که هم جنبه خواستنی و مطلوب (خوشمزگی) و هم جنبه نامطلوب (زیر پا گذاشتن رژیم لاغری) دارد. بنابراین اشاره به تعارض «گرایش - اجتناب» دارد. (رد گزینه ۳)

ج استفاده از روش‌های میان‌بر مربوط به تصمیم‌گیری‌های مهم و پیچیده است. (رد گزینه ۴)

د این قسمت در تمام گزینه‌ها درست است و گزینه‌ای رد نمی‌شود.

(روان‌شناسی، تفکر (۲) تصمیم‌گیری، صفحه‌های ۱۵۱ و ۱۵۴)

گزینه «۳»: در روش شروع از آخر، از هدف اصلی شروع می‌کنیم و به خرده‌هدف‌ها می‌رسیم؛ یعنی حرکت‌مان رو به عقب است، در اصل دانش‌آموز با مطالعه کتاب درسی توانایی این را خواهد داشت که به امتحان نهایی سال قبل پاسخ بدهد اما در این عبارت با روش شروع از آخر، دانش‌آموز با تحلیل و حل کردن سؤالات نهایی سال قبل، مطالعه خود را آغاز می‌کند.

گزینه «۴»: روش بارش مغزی در حل مسئله‌های جمعی و گروهی کاربرد بیشتری دارد. در این عبارت، اعضای خانواده با مشورت و ثبت همه پیشنهادها در نهایت بهترین پیشنهاد یا راه‌حل را، ارائه و انتخاب می‌کنند.

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحه‌های ۱۲۶ تا ۱۲۹)

۷۶- گزینه «۴»

(همیرضا توکلی)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: او در وضعیت تصمیم‌گیری است پس اولویت‌های متعددی برایش وجود دارد.

گزینه «۲»: دغدغه تصمیم‌گیرندگان، انتخاب بهترین اولویت است در حالی که دغدغه حل‌کننده مسئله، رسیدن به روش‌های کارآمد است.

گزینه «۳»: تصمیم‌گیری بابت انتخاب شغل یک تصمیم‌گیری مهم است.

گزینه «۴»: تصمیم‌گیری او گروهی نیست و از لحاظ اهمیت در سطح بالایی است.

(روان‌شناسی، تفکر (۲) تصمیم‌گیری، صفحه‌های ۱۳۷ تا ۱۳۹)

۷۷- گزینه «۱»

(مهمرب میببی)

عبارت اول: نرفتن به خارج و تحصیل نکردن در آن‌جا به دلیل هزینه‌های بالای مالی و روانی است.

عبارت دوم: یادگیری زبان انگلیسی به دلیل مزیت‌های آن زبان برای مهتاب اهمیت دارد.

عبارت سوم: سرمایه‌گذاری نکردن رامبد به دلیل خطر ضرر مالی است.

(روان‌شناسی، تفکر (۲) تصمیم‌گیری، صفحه‌های ۱۴۱ و ۱۴۲)

۷۸- گزینه «۲»

(هانا امدرزاده)

عبارت اول نادرست است. در سبک تصمیم‌گیری منطقی، فرد همه راهکارهای ممکن را می‌سنجد و پله‌پله و طبق قوانین پیش می‌رود. این سبک، بهترین شیوه تصمیم‌گیری است که فقط از اندیشیدن پیروی می‌کند نه از عجله و شتاب و احساسات و هیجانات زودگذر.

عبارت دوم نادرست است. فردی که بدون توجه به شرایط خود و از احساسات درونی‌اش اطاعت می‌کند؛ پیرو سبک تصمیم‌گیری احساسی است که ملاک تصمیم‌گیری در او عواطف و هیجانات زودگذر است و این سبک روش ماندگاری برای تصمیم‌گیری نیست چون احساسات ما زودگذر است.

عبارت سوم نادرست است. در سبک تصمیم‌گیری اجتنابی، فرد قصد دارد تصمیم بگیرد، اما تصمیم او عملی نمی‌شود. به عبارتی ساده‌تر، دست‌دست می‌کند و کار امروز را به فردا می‌اندازد و نتیجه‌اش از دست دادن فرصت‌هاست. اما سبک تصمیم‌گیری‌ای که در نوجوانان بیش از سایر دوره‌ها دیده می‌شود سبک تکانشی است نه سبک اجتنابی.

عربی زبان قرآن (۲)

۸۱- گزینه «۳»

(افشین کرمیان فرد)

«إِنَّ:» بی گمان، همانا، بی شک / «لَا يُغَيِّرُ»: تغییر نمی دهد (رد گزینه های «۱» و «۴» / «ما بقوم»: آنچه را در قومی (یک قوم) هست (رد گزینه های «۱» و «۴» / «حَتَّى يَغَيِّرُوا»: تا اینکه تغییر دهند (رد سایر گزینه ها) / «ما»: آنچه / «أنفسهم»: خودشان (رد گزینه «۲»)

(ترجمه)

۸۲- گزینه «۲»

(رضا راشدنیا)

«وَجَدْتُ ... كتاباً»: کتابی را ... یافتیم. یک کتاب را ... پیدا کردم / «فی المَكْتَبَةِ»: در کتابخانه (رد گزینه «۴» / «شَرَحْتُ»: (فعل ماضی مجهول) شرح داده شده بود (رد گزینه های «۱» و «۳»)

توجه کنید «شَرَحْتُ» فعلی ماضی است که جمله وصفیه واقع شده است، قبل از آن هم یک فعل ماضی دیگر آمده است، بنابراین «شَرَحْتُ» را معادل ماضی بعید فارسی ترجمه کرده ایم.

(ترجمه)

۸۳- گزینه «۲»

(کامران عبداللہی - کوهدرشت)

«لَکِی يَنْجَحُ»: برای اینکه موفق شود / «لَا يُضَيِّعُ وَقْتَهُ»: نباید وقتش را تلف کند، باید وقتش را هدر ندهد (رد گزینه های «۱» و «۳» / «لَا يَهْمِلُ دروسه»: نباید در درس های خود (درس هایش) کوتاهی کند، باید در درس های خود (درس هایش) کوتاهی نکند (رد گزینه «۱» / «لَنْ يَتَحَقَّقَ»: محقق نخواهد شد (رد گزینه های «۳» و «۴» / «دُونَ صَبْرٍ وَ جَهْدٍ»: بدون صبر و تلاش (رد گزینه های «۳» و «۴»)

(ترجمه)

۸۴- گزینه «۲»

(علی رسولی)

تشریح سایر گزینه ها:

گزینه «۱»: «كَادَ»: (فعل ماضی است) نزدیک بود

گزینه «۳»: «يَفْرَحُ» فعلی لازم است نه متعدی، پس «فقراء» فاعل است نه مفعول (عیدی که فقیران شهر در آن شاد می شوند...)

گزینه «۴»: «حَتَّى يَنْفَعَنَا عِلْمُهُمْ»: تا علم آنان به ما سود برساند

(ترجمه)

۸۵- گزینه «۲»

(پرویز ویاں - گنبد)

«در نمایشگاه کتاب»: فی معرض الکتاب / «دیدم»: شاهدت، رأیت / «دانشجویی را که فارغ التحصیل شده بود»: طالباً تَخَرَّجَ، طالبةٌ تَخَرَّجَتْ (ماضی + جمله وصفیه ماضی ← ماضی بعید یا ساده) (رد سایر گزینه ها):

دقت کنید گزینه های «۱» و «۴» به خاطر مضارع بودن جمله وصفیه و گزینه «۳» به خاطر عدم مطابقت فعل «تَخَرَّجَ» با «طالبة» از نظر جنس، نادرست اند. / «سال قبل»: فی العام الماضي، فی السنة الماضية / «از دانشگاه ما»: من جامعتنا (رد گزینه «۱»)

(ترجمه)

۸۶- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمانه ای - با تغییر)

با توجه به معنای عبارت سؤال (راضی کردن مردم هدفی است که به دست نمی آید)، مفهوم این است که «نباید به دنبال راضی کردن مردم باشیم، زیرا امری ناممکن است.» و این مفهوم، به مفهوم گزینه «۱» نزدیک است.

تشریح سایر گزینه ها:

گزینه «۲»: مفهوم این است که آدم از خودراضی، عیب و نقصش از او پنهان است، یعنی عیب و نقص خود را نمی بیند.

گزینه «۳»: درباره رسیدن به مقام تسلیم و رضای خداوند است که درجه عالی عرفان است و ربطی به مفهوم عبارت داده شده ندارد.

گزینه «۴»: معنای عبارت آن است که «ما باید به آنچه مردم می گویند، توجه کنیم» که ارتباطی به عبارت صورت سؤال ندارد.

(مفهوم)

۸۷- گزینه «۴»

(مهمدرضا سوری - نعاونر)

«مِتَحَنَ» مصدر باب افتعال / «تَسَاعَدَ»: فعل مضارع از باب مقابلة / «تَعَلَّمَ»: مصدر باب تفعّل

در فعل «لَيَعْلَمُوا»، هنگامی که قبلش «فَ» بیاید، حرف لام ساکن می شود.

تشریح سایر گزینه ها:

گزینه «۱»: «الْعُرْضُ» (ر) به معنی آبرو / «يُفْرَجُ» (ر) فعل مضارع معلوم از باب تفعیل

گزینه «۲»: «لَيُنْقِذُوهُ» (ق) فعل مضارع معلوم از باب افعال

گزینه «۳»: «الْخَائِبُ» (ئ) اسم فاعل / «رَجَاءُ»: (ر) به معنی امید

(فبیط مرکلات)

۸۸- گزینه «۳»

(کامران عبداللہی - کوهدرشت)

صورت سؤال، گزینه ای را می خواهد که در آن جمله وصفیه وجود داشته باشد. در گزینه «۳»، اسم نکره «کتاباً» به وسیله فعل «يَعْلَمُ» توصیف شده است (.... کتابی که آموزش می دهد).

(قواعد اسم)

۸۹- گزینه «۲»

(مصطفی قریمی فرد)

صورت سؤال، فعل نهی غایب می خواهد؛ در گزینه «۲» فعل «لَا يَحْزَنُ» نباید ناراحت کند» نهی غایب است. (به علامت ساکن آخر آن توجه کنید!)

در سایر گزینه ها به ترتیب: «لَا تَسْبُوا» و «لَا تَحْمِلُ» نهی مخاطب هستند، فعل «لَا يَرْحَمُ» نیز مضارع منفی است.

(قواعد فعل)

۹۰- گزینه «۳»

(سید مهمدعلی مرتضوی)

صورت سؤال، فعل «يُخْفِي / تُخْفِي» را می خواهد که در هنگام ترجمه، مضارع التزامی ترجمه نشود؛ در گزینه «۳»، «تُخْفِي» به صورت مضارع اخباری (ساده) ترجمه می شود. (.... دل های مجروحان دردی را پنهان می کنند).

تشریح سایر گزینه ها:

گزینه «۱»: «أَنْ تُخْفِي»: که پنهان کنی

گزینه «۲»: «أَنْ يُنْكَرَ وَ يُخْفِي»: که انکار کند و پنهان کند

گزینه «۴»: «لِکِی يُخْفِي»: تا پنهان کند

(قواعد فعل)

عربی، زبان قرآن (۳)

۹۱- گزینه «۳»

(آرمین ساعدپناه)

«اللَّهُ يُحِبُّ»: خداوند دوست دارد (رد گزینه «۴») / «الَّذِينَ يقاتلون»: کسانی که می‌جنگند / «فی سبیلہ»: در راهش (رد گزینه «۲») / «صَفًّا»: صف در صف (رد گزینه «۱») / «کأنهم بنیان مَرصوص»: گویا آن‌ها ساختمانی استوارند (رد سایر گزینه‌ها)

(ترجمه، اقتبر نفسک صفحه ۸)

۹۲- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

«لا خَيْرَ»: (اسلوب «لا»ی نفی جنس) هیچ خبری نیست (رد گزینه‌های «۱» و «۳») / «فی علمٍ»: در دانشی که (رد گزینه‌های «۱» و «۳») / «لا يَنْتَفِعُ بِهِ»: (فعل مجهول) از آن سود برده نمی‌شود (رد گزینه‌های «۱» و «۲») / «فعلينا أَنْ نَعْمَلَ»: پس باید عمل کنیم (رد گزینه‌های «۲» و «۳») / «بما تَعْلَمُنَا»: به چیزی که آموختیم (رد گزینه‌های «۱» و «۳»)

(ترجمه)

۹۳- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

«يزعمُ»: (در این جا) گمان می‌کنند / «قد قاموا بواجباتهم»: تکالیفشان را انجام داده‌اند (رد گزینه «۳») / «أمامَ أولادهم»: در برابر فرزندان‌شان (رد گزینه «۳») / «لَمْ تَتَحَقَّقْ»: محقق نشده است (رد گزینه «۱») / «غائيتهم»: هدفشان (رد گزینه «۴»)

(ترجمه)

۹۴- گزینه «۳»

(سید ممبرعلی مرتضوی)

فعل «لم يكن ... يظن» ساختار ماضی استمراری منفی دارد و باید به صورت «گمان نمی‌کرد» ترجمه شود.

(ترجمه)

۹۵- گزینه «۳»

(همیدرضا قانرازمینی - اصفهان)

در این گزینه، همانند حدیث شریف در صورت سؤال، خشم باعث تباهی دانسته شده است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: شاعر به آشکار شدن خشم در چهره و ظاهر انسان اشاره می‌کند. گزینه «۲»: شاعر به در امان بودن مخاطب از خشم پادشاه اشاره دارد. گزینه «۴»: شاعر علائم خشم در چهره و آمادگی برای جنگ را توصیف می‌کند.

(مفقوم)

۹۶- گزینه «۲»

(امیر حسین شکوری)

در این عبارت، «مُخْتَلَط» (به شکل اسم فاعل) صحیح است نه «مُخْتَلَط». دقت کنید که فعل «اُخْتَلَطَ» (مخلوط شد، درآمیخته شد) از باب افتعال، لازم است، بنابراین نمی‌توان از آن اسم مفعول ساخت. اسم مفعول را فقط از فعل‌های متعدی (گذرا به مفعول) می‌سازیم.

(ضبط حرکات)

۹۷- گزینه «۳»

(سید ممبرعلی مرتضوی)

«كأنَّ» (مثل، گویی) یکی از حروف مشبهة بالفعل است که می‌تواند تشبیه ایجاد کند.

(انواع جملات)

۹۸- گزینه «۳»

(همیدرضا قانرازمینی - اصفهان)

در این گزینه، «تَأَمَّلَ» فعل ماضی است که پس از «لَیت» آمده و به صورت ماضی استمراری (تأمل می‌کرد) یا ماضی بعید (تأمل کرده بود) ترجمه می‌شود.

تکات مهم درسی:

(۱) هرگاه پس از حرف «لَعَلَّ» یا «لَیت» فعل مضارع بیاید، فعل مضارع به صورت مضارع التزامی ترجمه می‌شود.

(۲) فعل نهی در صیغه‌های غایب و متکلم، به صورت «نباید + مضارع التزامی» ترجمه می‌شود.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «لا يَتَكَبَّرَ» فعل نهی از صیغه غایب است و به صورت «نباید + مضارع التزامی» ترجمه می‌شود: «نباید تکبر کند»

گزینه «۲»: «تُشَجَّعَ» فعل مضارع از صیغه مفرد مؤنث غایب است که پس از «لَعَلَّ» آمده است و به صورت مضارع التزامی (تشویق کند) ترجمه می‌شود.

گزینه «۴»: «تَقَبَّلَ» فعل مضارع از صیغه مفرد مؤنث غایب است که پس از «لَعَلَّ» آمده است و به صورت مضارع التزامی (ببوسد) ترجمه می‌شود.

(انواع جملات)

۹۹- گزینه «۱»

(احسان کلاته عربی)

ترجمه عبارت: کودک خردسالی آرزو کرد: کاش (لَیت) فصل بهار در شهر ما طولانی باشد!

دقت کنید برای بیان آرزوهای دور از دسترس (تَمَنَّى) از «لَیت» استفاده می‌شود.

(انواع جملات، اقتبر نفسک صفحه ۸)

۱۰۰- گزینه «۲»

(افشین کریمیان فرد)

صورت سؤال، شدیدترین نفی را می‌خواهد؛ «لا»ی نفی جنس به معنی «هیچ ... نیست»، سلب کلی می‌کند؛ یعنی شدیدترین نوع نفی.

در گزینه «۲»، «لا» بر سر یک اسم نکره آمده و از نوع نفی جنس است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «لا»ی جواب به معنای «نه» است.

گزینه «۳»: «لا»ی نهی مضارع داریم.

گزینه «۴»: «لا»ی عطف، به معنای «نه» است که میان دو کلمه ارتباط ایجاد می‌کند.

(انواع جملات)

عربی زبان قرآن (۱)

۱۰۱- گزینه «۱»

(امیر حسین شکوری)

«أُنشَأُكُمْ»: شما را خلق کرد (آفرید) (رد گزینه «۳») / «مِنَ الْأَرْضِ»: از زمین / «اسْتَغْفِرُكُمْ»: خواستار آبدانی آن از شما شد (رد سایر گزینه‌ها) / «اسْتَغْفِرُوه»: از او طلب آمرزش (بخشش) کنید (رد گزینه «۲») / «ثُمَّ»: سپس (رد گزینه-های ۲ و ۴) / «تُوبُوا»: توبه کنید / «إِلَيْهِ»: به سوی او (رد گزینه «۳») در گزینه «۲»، «همان کسی» اضافه است.

(ترجمه)

۱۰۲- گزینه «۳»

(همیدرضا قائداً مینی - اصفهانی)

«لَا يَدْرِي لَنَا»: ناگزیر (ناچار) هستیم (رد گزینه «۱») / «التَّحْذِيرُ»: برحذر داشتن، هشدار دادن / «الْمُؤَاتِنِينَ»: شهروندان / «مَنْ حَفَرَ الْأَرْضَ»: از کندن (حفر کردن) زمین / «الْأَنْبِيَاءَ»: لوله‌ها (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «لِبِنَاءِ عِمَارَةٍ أَوْ لِلزَّرْعَةِ»: برای ساختن ساختمانی یا برای کشاورزی کردن / «تُجْعَلُ» (فعل مضارع مجهول): گذاشته می‌شود، قرار داده می‌شود (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «لَوَحَاتٍ بِاللَّوْنِ الْأَصْفَرِ»: تابلوهایی به رنگ زرد (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «هُنَاكَ»: آنجا (رد گزینه‌های ۲ و ۴)

تکات مهم درسی:

۱) در ترجمه اسم، به مفرد و جمع بودن آن دقت کنید؛ مثال: «الْأَنْبِيَاءُ» جمع مکسر به معنای «لوله‌ها» است و نباید به صورت مفرد (لوله) ترجمه شود.

۲) در ترجمه فعل، به معلوم و مجهول بودن آن دقت کنید. فراموش نکنید که در ترجمه فعل مجهول، معمولاً از «شد / می‌شود» استفاده می‌کنیم.

(ترجمه)

۱۰۳- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

«سُجِّلَتْ»: ثبت شده است (فعل مجهول است). (رد گزینه «۲») / «مَعَالِمُ قَرِينَتِ الْأَثَرِيَّةِ»: آثار تاریخی روستایمان / «قَدْ أَثَارَتْ»: جلب کرده است (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «السِّيَاحُ»: (معرفه) گردشگران (رد گزینه «۱»)

(ترجمه)

۱۰۴- گزینه «۱»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: «يَقْدِرُ أَنْ يُقَلَّلَ»: می‌تواند کاهش دهد
گزینه «۳»: «كُلَّ الْبِلَادِ»: تمام کشور
گزینه «۴»: «أَقْلَّ خَطَرًا وَ نَفَقَةً»: کم‌خطرتر و کم‌هزینه‌تر است

(ترجمه)

۱۰۵- گزینه «۲»

(مرتضی کاظم شیروردی)

«شَنَاغَرٌ»: الغَوَاصُ / «تَزْدِيكٌ»: قَرَبٌ / «سَاحِلُ جَذَابٍ دَرِيَا»: شاطئ البحر الخَلَاب (رد گزینه «۱») / «شَنَا مِي كَرْد»: کان یسبح (رد گزینه «۳») / «نور ماهی‌های درخشان»: ضوء الأسماك المضيئة (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «لَذْتُ مِي بُرْد»: (در این جا) یستمع (رد گزینه «۳»)

(ترجمه)

۱۰۶- گزینه «۴»

(افشین کریمیان‌فر)

عبارت «عقل سالم در بدن سالم است» با ضرب‌المثل مقابل خود ارتباطی ندارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: حدیث «سکوت زبان (موجب) سلامتی انسان است» با ضرب‌المثل مقابل مرتبط است.

گزینه «۲»: آیه «أَيَا جَزَايَ نِيكِي، جَزَ نِيكِي اسْت؟» با مصرع مقابل مرتبط است.

گزینه «۳»: آیه «گناه‌کاران از روی چهره‌شان شناخته می‌شوند» با مصرع مقابل مرتبط است.

(مغفور)

۱۰۷- گزینه «۳»

(مرتضی کاظم شیروردی)

«يَسْتَخْرِجُ» نادرست است و صحیح آن به صورت «يَسْتَخْرِجُ» می‌باشد.

در باب اِستِفعال، به حرکتهای تمام حروف در ماضی و مضارع دقت کنید:

ماضی (اِسْتَفْعَلَ)، مضارع (يَسْتَفْعِلُ)

«لَنْفَطَ» هم نادرست است، زیرا حرکت حرف «ن» باید کسره باشد (لَنْفَطَ).

(فبیط مرکبات)

۱۰۸- گزینه «۴»

(آرمین ساعرنده)

می‌دانیم صفت در اعراب از موصوف خود تبعیت می‌کند، بنابراین برای تعیین اعراب صفت، باید نقش و اعراب موصوف آن را مشخص کنیم. در گزینه «۴»، «مشاکل» مفعول و منصوب است و «کثیره» نیز صفت آن و منصوب است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «مَوَانِي» نائب فاعل و مرفوع است و «کبیره» صفت آن و مرفوع است.

گزینه «۲»: «بِلَد» خبر و مرفوع است و «ممتاز» صفت آن و مرفوع است.

گزینه «۳»: «حُبُوب» مبتدا و مرفوع است و «المُهَيَّئَة» صفت آن و مرفوع است.

(قواعد اسم)

۱۰۹- گزینه «۴»

(آدرین مصطفی زاده)

صورت سؤال، از ما گزینه‌ای را خواسته است که مجهول جمله اول را به شکل صحیح نوشته باشد. برای این کار، ابتدا باید فعل معلوم به شکل مجهول درآید، سپس فاعل حذف شود و مفعول به عنوان جانشین آن قرار بگیرد (نائب فاعل). همچنین فعل مجهول باید از نظر صیغه، با نائب فاعل هماهنگ شود.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «ي» در «تُعَرِّفُنِي» مفعول و «أَمَّ» فاعل است، پس فعل مجهول باید به صورت «أَعْرِفَ» (به صیغه متکلم وحده) نوشته شود.

گزینه «۲»: «يَرُوي» فعل مضارع است، پس مجهول آن هم باید به شکل مضارع بیاید نه ماضی.

گزینه «۳»: «أَسْنَان» مفعول جمله معلوم است و نباید در هنگام مجهول شدن، از جمله حذف شود.

(انواع هملات)

۱۱۰- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای - کنگور سراسری هنر ۹۵ - با تغییر)

در این عبارت، فعل «لَا تُنْزِلُ» معلوم است و «النَّعْمَ» مفعول آن است.

(ترجمه عبارت: به راستی که آسمان نعمت‌ها را آماده نازل نمی‌کند.)

در سایر گزینه‌ها، فعل‌های «تُعَرِّفُ»، «تُسَلِّبُ» و «تُغَيِّرُ» مجهول هستند و کلمه «النَّعْمَ» نقش نائب فاعل را دارد.

(انواع هملات)

تاریخ (۲)

۱۱۱- گزینه «۳»

(علیرضا پیرا)

موارد ذکر شده به ترتیب مربوط به سلسله‌های زیر است:

(الف) خوارزمشاهیان - (ب) غزنویان - (ج) سلجوقیان - (د) سلجوقیان
(تاریخ (۲)، ایران در دوران غزنوی، سلجوقی و خوارزمشاهی، صفحه‌های ۱۰۲، ۱۰۳ و ۱۰۵)

۱۱۲- گزینه «۲»

(محمدمهدی یعقوبی)

در دوره غزنوی ابوریحان بیرونی در نجوم و جغرافیا و در دوره سلجوقی ابوالعباس لوکری و خیام نیشابوری در ریاضیات و نجوم، شهاب‌الدین سهروردی و امام فخر رازی در فلسفه و کلام و سید اسماعیل جرجانی در پزشکی از جمله معروف‌ترین دانشمندان بودند.

نکات مهم درسی:

(۱) در عصر غزنوی شعر فارسی به اوج خود رسید.
(۲) شعر فارسی، به ویژه در انتهای دوره سلجوقی، به رونق و شکوفایی فراوانی دست یافت.

(تاریخ (۲)، ایران در دوران غزنوی، سلجوقی و خوارزمشاهی، صفحه‌های ۱۰۷، ۱۱۰ و ۱۱۱)

۱۱۳- گزینه «۱»

تشریح عبارت‌های نادرست:

(الف) هولاکوخان در زمان فرمانروایی برادرش منگوقاآن به ایران حمله کرد.
(ج) هدف هولاکوخان از لشکرکشی به ایران نظم بخشیدن به قلمرو متصرفی مغول و گسترش فتوحات در غرب آسیا بود. (براندازی عباسیان یکی از اقدامات هولاکوخان بعد از فتح ایران بود).

(تاریخ (۲)، حکومت، جامعه و اقتصاد در عصر مغول - تیموری، صفحه ۱۱۵)

۱۱۴- گزینه «۲»

تشریح عبارت‌ها:

(الف) یکی از ویژگی‌های اجتماعی دوران فرمانروایی مغولان و تیموریان، دگرگونی نسبی در بافت قومی و جمعیتی ایران بود.

(ب) در اوایل دوران مغول‌ها، به دلایل مختلفی همچون گرایش اشرافیت نظامی مغول به بی‌نظمی و زیاده‌طلبی، بی‌توجهی حاکمان مغولی به قوانین اسلامی و بیگانگی آنان با سنت‌های ایرانی، نظام مالیاتی به هم ریخت و انواع و اقسام مالیات‌ها که شمار آن‌ها به ده‌ها مورد می‌رسد، رواج یافت.

(ج) در سراسر عهد تیموریان، قوانین شرعی و عرفی مبنای زندگی اجتماعی و داوری حقوقی ایرانیان بود.

(د) پس از استقرار حکومت ایلخانی و در پی تلاش‌های دیوان سالاران و فرهیختگان ایرانی برای مهار رفتار غیرمدنی مغول‌ها، به تدریج شهر و شهرنشینی رونق یافت. این روند، پس از مسلمان شدن مغول‌ها و اصلاحاتی که توسط ایلخان غازان برای بازسازی ویرانی‌ها انجام شد، سرعت بیشتری گرفت و شهرک‌ها و شهرهای جدیدی مانند شهرک رشیدی و ربع (ایوان، عمارت) رشیدی، شام (شعب) غازان و شهر سلطانیه، پایتخت آخرین ایلخانان، ساخته شدند.

(تاریخ (۲)، حکومت، جامعه و اقتصاد در عصر مغول - تیموری، صفحه‌های ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۲ و ۱۲۴)

۱۱۵- گزینه «۲»

(تابان صیقلی)

عوامل رکود علمی و ادبی در دوران هجوم مغولان:

۱- قتل و مهاجرت اندیشمندان و عالمان

۲- تخریب و تعطیلی مدارس، کتابخانه‌ها و مساجد

تاریخ ایران و جهان (۱)

۱۱۶- گزینه «۴»

(محمدمهدی یعقوبی)

اشکانیان در طول حدود ۴۷۰ سال حکومت، چندین بار پایتخت خود را تغییر دادند. پایتخت‌های این سلسله به ترتیب عبارت‌اند از: شهر نسا در ترکمنستان امروزی، شهر صدرروازه در حوالی دامغان کنونی که یونانیان به آن هکاتم پولس می‌گفتند و شهر تیسفون در نزدیکی بغداد امروزی.

(تاریخ (۱)، اشکانیان و ساسانیان، صفحه ۹۱)

۱۱۷- گزینه «۴»

(مریم فسروی دهنوی)

(الف) مربوط به شاپور یکم است.

(ب) مربوط به شاپور یکم و دوم است.

(ج) مربوط به شاپور دوم است.

(د) مربوط به ارد دوم پادشاه اشکانی است.

(تاریخ (۱)، اشکانیان و ساسانیان، صفحه‌های ۹۳، ۹۴، ۹۶ و ۹۷)

۱۱۸- گزینه «۱»

(آیدر فتح‌زاده)

نهایت گسترش هخامنشیان مربوط به داریوش یکم است.

مشورت با قضات شاهی درباره قانونی بودن برخی کارها، مربوط به کمبوجیه و خشایارشا می‌باشد.

از نو سامان دادن تشکیلات استانی یا شهری و شیوه اداره آن‌ها مربوط به داریوش یکم است.

(تاریخ (۱)، آیین کشورداری، صفحه‌های ۱۰۰ و ۱۰۵)

۱۱۹- گزینه «۳»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: هووخستر، سومین پادشاه ماد، سپاه خود را به دسته‌های کمان داران، نیزه‌داران و سواران تقسیم کرد.

گزینه «۲»: سپاه هخامنشی تا زمان داریوش یکم متکی بر واحدهای مختلف پیاده نظام بود که از قبایل، اقوام و ملل تابعه به آن پیوسته بودند.

گزینه «۴»: اشکانیان به نیروی سواره نظام اهمیت می‌دادند و نیروی پیاده نظام نقش چندانی نداشت.

(تاریخ (۱)، آیین کشورداری، صفحه‌های ۱۰۶ و ۱۰۷)

۱۲۰- گزینه «۳»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: این مطلب فقط در مورد عصر ساسانی صدق می‌کند و مربوط به دوره اشکانی نیست.

گزینه «۲»: زنان طبقه «الف» یا فرادست با نوع لباس و زیورآلات، از دیگر زنان متمایز بودند.

گزینه «۴»: در دوره ساسانی نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی میان طبقه حاکم یعنی خاندان ساسانی و اشرافیت سیاسی، نظامی و دینی وابسته با توده مردم عادی افزایش یافت و اینکه در دوره ساسانیان بار سنگین مالیات‌های گوناگون بر دوش توده مردم بود.

(تاریخ (۱)، جامعه و خانواده، صفحه‌های ۱۱۱ و ۱۱۲)

جغرافیا (۲)

۱۲۱- گزینه «۳»

(فرزانه ناظمی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: روسیه از مهم‌ترین نواحی کشت غله تجاری در دنیاست.
گزینه «۲»: استخراج معدن از فعالیت‌های نوع اول به‌شمار می‌آید.
گزینه «۴»: کشاورزی تجاری در کشورهای کمتر توسعه یافته وجود دارد.
(پغرافیا (۲)، نوامی اقتصادی (کشاورزی و صنعت)، صفحه‌های ۸۴، ۸۷، ۸۸ و ۹۰)

۱۲۲- گزینه «۳»

(مهم‌مهری یعقوبی)

صنایع الکترونیک شامل رایانه‌ها و تجهیزات آن‌ها، وسایل صوتی و تصویری، تلفن‌های هوشمند همراه، صنایع هوافضا، لیزر، روبات‌ها و زیست‌فناوری، انرژی‌های نو، مهندسی پزشکی و به‌طور کلی، صنایع دانش بنیان از جمله صنایع نوین یا های تک هستند.
امروزه کشورها سعی می‌کنند با ایجاد پارک‌های علمی و فناوری، صنایع نو را گسترش دهند.

(پغرافیا (۲)، نوامی اقتصادی (کشاورزی و صنعت)، صفحه ۹۶)

۱۲۳- گزینه «۳»

(علیرضا پدرا)

بررسی عبارت‌های نادرست:

ب) شرکت‌های چند ملیتی از شرکت‌های محلی در کشورهای میزبان برای تولید یا فروش کالاها و خدمات خود استفاده می‌کنند.
ج) نظام مالیاتی و قوانین زیست‌محیطی در کشورهای میزبان عموماً جدی و سخت نیست؛ اما اینکه شرکت‌های چندملیتی از آن پیروی نکنند، گزاره نادرستی است.

(پغرافیا (۲)، نوامی اقتصادی (تجارت و اقتصاد جهانی)، صفحه ۱۰۴)

۱۲۴- گزینه «۲»

(موشیر رستمی‌ریک)

مراکش و نیکاراگوئه جزء کشورهای پیرامون هستند و سنگاپور جزء کشورهای نیمه‌پیرامون است.

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: نیمه‌پیرامون (این عبارت مختص چین است). - مرکز - مرکز
گزینه «۲»: پیرامون - نیمه‌پیرامون - پیرامون
گزینه «۳»: نیمه‌پیرامون - مرکز - پیرامون
گزینه «۴»: نیمه‌پیرامون (البته اشتباه ذکر شده است؛ کره جنوبی خود جزء کشورهای نیمه‌پیرامون است). - مرکز - پیرامون
(پغرافیا (۲)، نوامی اقتصادی (تجارت و اقتصاد جهانی)، صفحه ۱۰۷)

۱۲۵- گزینه «۳»

(فاطمه اهدری)

کشورهای عضو اتحادیه‌های تجاری منطقه‌ای، براساس موافقت‌نامه‌هایی که امضا می‌کنند، سعی دارند مالیات‌ها و تعرفه‌های گمرکی را بین خودشان کاهش دهند یا بردارند تا تجارت بین کشورهای منطقه افزایش یابد و به بهبود اقتصادی کشورها کمک شود.

(پغرافیا (۲)، نوامی اقتصادی (تجارت و اقتصاد جهانی)، صفحه ۱۰۸)

جغرافیا (۱)

۱۲۶- گزینه «۱»

(علیرضا پدرا)

با توجه به رابطه رشد مطلق جمعیت داریم:

$$100 \times \frac{(\text{مهاجرت}) \pm (\text{تعداد مرگ}) - (\text{تعداد تولد})}{\text{کل جمعیت}} = \text{رشد مطلق}$$

$$\Rightarrow \frac{1}{100} = \frac{(200,000) - (60,000) \pm (\text{مهاجرت})}{28,000,000}$$

مهاجرت = ۱۴۰,۰۰۰

علامت مهاجرت مثبت است؛ پس جمعیت کشور از طریق مهاجرت افزوده شده است.

(پغرافیای ایران، ویژگی‌های جمعیت ایران، صفحه ۶۸)

۱۲۷- گزینه «۲»

(پوار دلیلیان)

هرچه رأس هرم سنی باریک‌تر و قاعده آن پهن‌تر باشد، یعنی جمعیت جوان و نوجوان در جامعه بیشتر است و برنامه‌ریزی‌ها باید حول این محور بچرخند. هرچه رأس پهن‌تر و قاعده باریک‌تر باشد، یعنی جمعیت سالمندان بیشتر و برنامه‌ریزی‌ها باید بیشتر در مورد آنان و جلوگیری از پیامدهای مخرب آن باشد. بنابراین گزینه «۲» صحیح است.

(پغرافیای ایران، ویژگی‌های جمعیت ایران، صفحه ۷۰)

۱۲۸- گزینه «۴»

(مهم‌مهری یعقوبی)

در دهه‌های اخیر، بر اثر گسترش بهداشت و واکسیناسیون، لوله‌کشی و بهبود آب آشامیدنی، رونق صادرات نفت (گاز ذکر نشده است). و واردات مواد غذایی؛ میزان مرگ‌ومیر کاهش یافته و سبب افزایش سریع جمعیت شده است.

اساساً نباید سیاست کنترل جمعیت به‌گونه‌ای باشد که هرم سنی کشور به سمت سالمندی و کهنسالی حرکت کند؛ زیرا این پدیده مانع اصلی بر سر راه توسعه اقتصادی جامعه خواهد بود.

(پغرافیای ایران، ویژگی‌های جمعیت ایران، صفحه ۷۲)

۱۲۹- گزینه «۳»

(فرزانه ناظمی)

الف) هخامنشیان (قبل از اسلام)

ب) صفویه، افشاریه، زندیه و قاجاریه (بعد از اسلام)

ج) عباسیان (بعد از اسلام)

د) سلوکیان (قبل از اسلام)

ترتیب زمانی این سلسله‌ها عبارت‌اند از: هخامنشیان - سلوکیان - عباسیان - صفویه، افشاریه، زندیه و قاجاریه
با توجه به موارد گفته شده و تقدم و تأخر سلسله‌ها، گزینه «۳» پاسخ صحیح ما می‌باشد.

(پغرافیای ایران، تقسیمات کشوری ایران، صفحه‌های ۷۷ و ۷۸)

۱۳۰- گزینه «۳»

(مهم‌مهری یعقوبی)

استان: واحدی از تقسیمات کشوری است که با محدوده جغرافیایی معین، از به هم پیوستن چند شهرستان همجوار تشکیل می‌شود.
شهرستان: واحدی از تقسیمات کشوری با محدوده جغرافیایی معین است که از به هم پیوستن چند بخش همجوار تشکیل شده است.
بخش: واحدی از تقسیمات کشوری با محدوده جغرافیایی معین است که از به هم پیوستن چند دهستان همجوار تشکیل شده است.

دهستان: کوچک‌ترین واحد تقسیمات کشوری با محدوده جغرافیایی معین است که از به هم پیوستن چند روستا، مکان و مزرعه همجوار تشکیل می‌شود.

(پغرافیای ایران، تقسیمات کشوری ایران، صفحه‌های ۷۹ و ۸۰)

فلسفه یازدهم

۱۳۱- گزینه «۳»

(عرفان رهبرشیا)

یکسان عمل کردن طبیعت یکی از قاعده‌های عقلی است که علوم تجربی و شناخت‌های تجربی بر آن تکیه دارد؛ نه یک قاعده تجربی که با همکاری حس و عقل به دست بیاید.

(فلسفه یازدهم، ابزارهای شناخت، صفحه‌های ۵۱ تا ۵۴)

۱۳۲- گزینه «۲»

(علی معزی)

تشریح گزینه‌های نادرست:

گزینه «۱»: در انتقال وحی به مردم از سوی پیامبر اشتباهی رخ نمی‌دهد، ولی ممکن است یک عارف در بیان شهود قلبی‌اش دچار اشتباه شود.

گزینه «۳»: وحی مختص پیامبران است، اما شهود برای هر کسی که خالصانه تزکیه نفس کند رخ می‌دهد.

گزینه «۴»: حکمت الهی می‌تواند هر دو گونه شهود عارفانه و معرفت وحیانی را در برگیرد و با آنها متناسب باشد. ضمناً شهود عارفانه هم لزوماً نامتناسب با توانایی انسان نیست.

(فلسفه یازدهم، ابزارهای شناخت، صفحه‌های ۵۴ تا ۵۶)

۱۳۳- گزینه «۴»

(موسی سپاهی - سروان)

در شهود وحیانی، خداوند حقایق و معانی و حتی کلمات و عبارات خود را بر قلب پیامبر نازل می‌کند و پیامبر آن معانی و کلمات و عبارات را دریافت می‌کند و هیچ‌گونه دخل و تصرفی از طرف پیامبر در آن صورت نمی‌گیرد.

شهود وحیانی مستقیم و بی‌واسطه است و از درک معمولی انسان فراتر است. معارف وحیانی آن معارفی هستند که خداوند از طریق وحی و به‌واسطه پیامبران در اختیار بشر قرار می‌دهد و جنبه محتوایی دارند یعنی به نوعی محتوای پیام وحی را تشکیل می‌دهند.

تکلیف: معارف وحیانی دریافت معمول هستند نه غیرمعمول. دریافت غیرمعمول مربوط به شهود وحیانی است که خود شخص پیامبر به‌صورت درونی و به کمک خداوند تجربه می‌کند.

(فلسفه یازدهم، ابزارهای شناخت، صفحه ۵۵)

۱۳۴- گزینه «۲»

(هسین آفونری راهنمایی)

سوفیست‌ها به سبب اختلاف نظرات فیلسوفان و جهان‌شناسان (ماقبل سقراطی) و مغالطاتی که خودشان به آنها متوسل می‌شدند مدعی شدند که نه از راه عقل و نه حس نمی‌توان به حقیقت رسید.

گزاره «نه از راه عقل، نه از راه حس» نمی‌توان به حقیقت رسید» همان انکار امکان شناخت است، نه دلیلی بر انکار امکان شناخت.

(فلسفه یازدهم، گنگاهی به تاریخچه معرفت، صفحه‌های ۵۹ و ۶۰)

۱۳۵- گزینه «۳»

(پرگل رهیمی)

هراکلیتوس به اعتبار هر دو منبع شناخت (حس و عقل) معتقد بود، درحالی‌که پارمنیدس حس را خطاپذیر می‌دانست و تنها عقل را منبع معتبر شناخت می‌شمرد. این گزینه تقابل دیدگاه این دو متفکر را به‌درستی نشان می‌دهد.

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه «۱»: پارمنیدس حرکت را انکار می‌کرد و آن را ناشی از خطای حواس می‌دانست؛ درحالی‌که هراکلیتوس به حرکت به‌عنوان واقعیته محسوس قائل بود. اما این گزینه به‌اشتباه، پارمنیدس را معتقد به حرکت معرفی کرده است.

گزینه «۲»: سوفسطائیان مانند پروتاگوراس، اصل امکان شناخت را منکر بودند و به نسبی‌گرایی معرفتی قائل بودند. در مقابل، افلاطون از مدافعان سرسخت شناخت عقلی و حقیقت مطلق بود.

گزینه «۴»: سوفسطائیان نه‌تنها به عقل اعتماد نداشتند، بلکه شناخت از هر راهی (حس یا عقل) را ناممکن می‌دانستند. افلاطون در نقطه مقابل آنان قرار داشت و عقل را ابزار رسیدن به حقیقت می‌دانست و ضمناً اعتبار شناخت حسی را هم به‌طور کامل رد نمی‌کرد.

(فلسفه یازدهم، گنگاهی به تاریخچه معرفت، صفحه‌های ۵۹ و ۶۰)

۱۳۶- گزینه «۳»

(مهمد رضایی‌بقا)

فارابی و ابن‌سینا هم حس و هم عقل را معتبر می‌دانستند و برای شناخت وحیانی هم اعتبار خاص قائل بودند و آن را یکی از راه‌های شناخت می‌دانستند که اختصاص به پیامبران دارد. این دو فیلسوف نیم‌نگاهی به شناخت شهودی داشتند، اما آن را در تبیین فلسفی خود وارد نمی‌کردند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: سهروردی تأکید ویژه‌ای بر معرفت شهودی و قلبی داشت و کوشید آنچه را که از طریق اشراق و به‌صورت الهامات شهودی به دست آورده بود، تبیین استدلالی کند.

گزینه «۲»: ملاصدرا توانست یک دستگاه منسجم فلسفی بنا کند که در عین اینکه کاملاً هویت فلسفی دارد و بر استدلال و منطق استوار است، از شهود و اشراق نیز بهره‌مند است.

گزینه «۴»: ابن‌سینا معرفت عقلی را معتبر می‌دانست.

(فلسفه یازدهم، گنگاهی به تاریخچه معرفت، صفحه‌های ۶۱ تا ۶۳)

۱۳۷- گزینه «۲»

(پواد پاکدل - فاروج)

ابن‌سینا در یکی از کتاب‌هایش به تبیین عرفان می‌پردازد و به‌طور دقیق معرفت شهودی را توضیح می‌دهد اما از ارتباط آن با فلسفه و استدلال‌های فلسفی سخنی نمی‌گوید. درحالی‌که شیخ اشراق آنچه را که از طریق الهام و اشراق شهودی به دست می‌آورد تبیین استدلالی می‌کرد. (رد سایر گزینه‌ها)

(فلسفه یازدهم، گنگاهی به تاریخچه معرفت، صفحه‌های ۶۱ و ۶۲)

۱۳۸- گزینه «۴»

(فیروز نژادنیف - تبریز)

علت رد سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: دوره جدید اروپا از قرن شانزدهم شروع شد.

گزینه «۲»: این نزاع مربوط به معرفت‌شناسی بود، نه هستی‌شناسی.

گزینه «۳»: کانت قائل به معرفت حسی تنها و جدای از عقل نیست که روی آن تجزیه و تحلیل صورت بگیرد.

(فلسفه یازدهم، گنگاهی به تاریخچه معرفت، صفحه‌های ۶۳ تا ۶۵)

۱۳۹- گزینه «۱»

(مفرد کرمی نیا - رفسنجان)

از نظر پراگماتیست‌ها، چون علم تجربی نمی‌تواند واقعیت را به‌طور کامل کشف کند، پس باید به دنبال باورهایی باشیم که در عمل برای انسان سودمند باشند.

(فلسفه یازدهم، گگاهی به تالیف معرفت، صفحه ۶۷)

۱۴۰- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانهای)

از نظر کانت، معرفت حاصل همکاری عقل و حس است و انسان آنچه را که از طریق حس به او می‌رسد در قالب مفاهیم قرار می‌دهد و درک می‌کند. (رد گزینه‌های «۲» و «۴») دکارت برعکس بیکن معتقد بود انسان به‌طور ذاتی معرفت‌هایی دارد که آن‌ها را با عقل درک می‌کند و از تجربه به دست نیامده‌اند، مانند اعتقاد به نفس مجرد و وجود خدا. (رد گزینه «۱»)

(فلسفه یازدهم، گگاهی به تالیف معرفت، صفحه‌های ۶۴ و ۶۵)

فلسفه دوازدهم

۱۴۱- گزینه «۲»

(فیروز نژادنهف - تبریز)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اموری مثل جنس خاک کرات در کهکشان‌های دوردست این‌گونه‌اند که هستی آنها را می‌دانیم، اما چستی آنها بر ما روشن نیست، نه اینکه اصلاً چستی نداشته باشند.

گزینه «۳»: هستی و چستی دو جزء از یک چیز نیستند.

گزینه «۴»: مفهوم درستی دارد، اما مربوط به قدم اول است که تصدیق واقعیت مستقل از ذهن است.

(فلسفه دوازدهم، هستی و چستی، صفحه‌های ۲ تا ۵)

۱۴۲- گزینه «۴»

(علی معزی)

همه ماهیات وجود ندارند که بخواهند در هستی، اشتراک داشته باشند (رد گزینه «۱»). بسیاری از ماهیات را می‌توانیم در ذهن داشته باشیم، اما وجود ندارند؛ مثل ققنوس (رد گزینه «۲»). ممکن است موجوداتی باشند که انسان از چستی‌شان بی‌اطلاع باشد. (رد گزینه «۳»).

(فلسفه دوازدهم، هستی و چستی، صفحه‌های ۲ تا ۳)

۱۴۳- گزینه «۲»

(موسی سپاهی - سراوان)

برهان وجوب و امکان برهانی در اثبات وجود خدا و مربوط به این‌سینا است، نه فارابی.

(فلسفه دوازدهم، هستی و چستی، صفحه‌های ۶ و ۷)

۱۴۴- گزینه «۳»

(مفرد کرمی نیا - رفسنجان)

فرانسیس بیکن بانی فلسفه تجربه‌گراست و برخلاف امثال آکوئیناس که تحت تأثیر اندیشه‌های ابن‌رشد و ابن‌سینا بودند، با فلسفه این فیلسوفان مسلمان، اختلافات بزرگی دارد. به این نکته نیز توجه داشته باشید که ابن‌رشد، ابن‌سینا و فارابی به‌نوعی فیلسوفان ارسطویی به حساب می‌آیند.

(فلسفه دوازدهم، هستی و چستی و جهان علی و معلولی، صفحه‌های ۶، ۷، ۱۶ و ۱۷)

۱۴۵- گزینه «۳»

(عرفان دهشدرنیا)

تنها ماهیت و ذات (یا چستی) است که می‌توان برایش حالت امکانی فرض نمود، زیرا ماهیت یا ذات با وجود مغایرت دارد و یک ماهیت می‌تواند موجود باشد یا موجود نباشد. اما وجود نمی‌تواند حالت امکانی داشته باشد و وجود ضرورتاً موجود است و امکان ندارد موجود نباشد. (رد گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴») در مورد بخش دوم صورت سؤال می‌توان گفت همه موارد درست هستند به جز «واجب‌الوجود بالذات» در گزینه «۱» و «ممکن‌الوجود بالغير» در گزینه «۴».

(فلسفه دوازدهم، جهان ممکنات، صفحه‌های ۹ تا ۱۲)

۱۴۶- گزینه «۱»

(مفرد رضایی‌بغا)

از آن‌جاکه می‌دانیم موجودی به نام «اسب تک‌شاخ» در واقعیت وجود ندارد، اما وجود آن محال نیست، پس این ماهیت ممکن‌الوجود بالذات است و نمی‌توان آن را ممتنع‌الوجود بالذات دانست. (نادرستی گزینه «۳») از طرفی، چون در سؤال، بحث از ماهیت «اسب تک‌شاخ» است، نه وجود یا عدم آن، پس نمی‌توان گفت «منعی برای به‌وجود آمدن نیست»، زیرا نبود علتی برای موجود شدن این ماهیت خودش منعی برای به‌وجود آمدن آن است. (نادرستی گزینه «۲») چون چنین ماهیتی وجود ندارد، پس نمی‌توان آن را واجب‌الوجود بالغير دانست؛ گرچه هر واجب‌الوجود بالغير از واجب‌الوجود بالذات نشأت گرفته است. (نادرستی گزینه «۴»)

(فلسفه دوازدهم، جهان ممکنات، صفحه‌های ۹ تا ۱۲)

۱۴۷- گزینه «۲»

(پوار پاکرل - فاروج)

قضایای مطرح در گزینه «۲» همگی رابطهٔ وجوبی میان موضوع‌ها و محمول‌هایشان برقرار است.

مثلاً سه ضلع دارد (وجوبی) - دایره ضلع ندارد (وجوبی) - عدد هشت دوبرابر عدد چهار است. (وجوبی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: امکانی - امکانی - وجوبی

گزینه «۳»: امکانی - امکانی - امتناعی

گزینه «۴»: امتناعی - وجوبی - امکانی

(فلسفه دوازدهم، جهان ممکنات، صفحه‌های ۹ تا ۱۲)

۱۴۸- گزینه «۴»

(پرگل رمیمی)

رابطهٔ علّیت رابطه‌ای وجودی است که در آن یک طرف (علت) به طرف دیگر (معلول) وجود می‌دهد، و اگر علت نباشد، معلول هم نخواهد بود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در متن کتاب درسی به‌صراحت آمده است که رابطهٔ علّیت همانند رابطهٔ دوستی نیست. در رابطهٔ دوستی، ابتدا هر دو طرف وجود دارند و بعد ارتباط برقرار می‌شود؛ اما در رابطهٔ علّیت، وجود یکی (معلول) وابسته به وجود دیگری (علت) است.

گزینه «۲»: علت از نظر وجودی مقدم بر معلول است؛ معلول از علت وجود می‌گیرد. در واقع علت و معلول هم‌زمان هستند، اما علت تقدم وجودی رتبی بر معلول دارد.

۱۵۳- گزینه ۳»

(علی معزی)

منفصل مانعةالجمع شبیه به رابطه تضاد است که اگر قضیه اصل کاذب باشد، صدق و کذب جزء دیگر نامعلوم است (یعنی کذب هر دو جایز است). منفصل حقیقی شبیه رابطه تناقض است و منفصل مانعةالرفع شبیه رابطه تداخل تحت تضاد است که در هر دوی آنها، اگر قضیه اصل کاذب باشد، جزء دیگر قطعاً صادق است.

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۸۵ تا ۸۹)

۱۵۴- گزینه ۴»

(هسین آفونری راهنمایی)

با فرض صادق بودن قضیه شرطی منفصل، اگر بین محمول دو طرف قضیه، نسبت تباین برقرار باشد، قضیه منفصل می‌تواند منفصل حقیقی یا منفصل مانعةالجمع باشد.

نمونه منفصل حقیقی: مفهوم یا کلی است یا جزئی (یا مفهوم کلی است یا مفهوم جزئی است).

نمونه منفصل مانعةالجمع: یا امروز سه‌شنبه است یا چهارشنبه (یا امروز سه‌شنبه است یا امروز چهارشنبه است).

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۸۵ تا ۸۹)

۱۵۵- گزینه ۴»

(عرفان دهرشیا)

یکی از مقدمات قیاس استثنایی انفصالی می‌تواند قضیه شرطی منفصل حقیقی یا مانعةالجمع و یا مانعةالرفع باشد. اما نتیجه یک قیاس استثنایی انفصالی قضیه‌ای حملی است. (رد گزینه ۱)

ضمناً گزینه ۲» مربوط به قیاس اقترانی است، نه قیاس استثنایی انفصالی. اینکه همیشه اثبات یک طرف نفی طرف دیگر را نتیجه بدهد، در کتاب درسی تنها درباره قیاس انفصالی حقیقی بیان شده است نه در مورد تمامی انواع قیاس‌های انفصالی. بهتر است بدانید در قیاس انفصالی مانعةالرفع این قاعده کلی وجود ندارد. (این مطلب در کتاب درسی در بخش ستاره‌دار آمده است، اما فهمیدن این قاعده با تعریف قضیه منفصله مانعةالرفع کار سختی نیست).

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۹۲ تا ۹۵)

۱۵۶- گزینه ۲»

(مهمد رضایی‌بغا)

قیاس استثنایی انفصالی در صورتی می‌تواند از اعتبار برخوردار باشد که در مقدمه دوم آن، وضع مقدم یا رفع تالی صورت گرفته باشد. پس در صورت رفع مقدم یا وضع تالی، مغالطه رخ داده است. البته باید به جابه‌جایی مقدم و تالی در مقدمه اول که قضیه‌ای شرطی است، دقت شود.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱» اگر پرخوری کنم (مقدم)، مریض می‌شوم (تالی)؛ پس چون من پرخوری نمی‌کنم (رفع مقدم)، مریض نخواهم شد. (نامعتبر)

گزینه ۲» با والیبال خداحافظی خواهم کرد (تالی)، در صورتی که در بازی فردا برنده نشویم (مقدم). در بازی پیروز نشدیم (وضع مقدم). پس به والیبال ادامه نخواهم داد. (معتبر)

گزینه ۳» در متن کتاب درسی آمده که انسان با پرسش «چرا» در پی کشف علت است، اما وجود رابطه علیت وابسته به آگاهی انسان نیست؛ حتی اگر ندانیم علت چیست، باز هم رابطه علیت برقرار است.

(فلسفه دوازدهم، همان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۴ و ۱۵)

۱۴۹- گزینه ۴»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

هیوم یک تجربه‌گرا است و معتقد است اصل علیت صرفاً ناشی از حالت ذهنی تداعی است؛ اما دکارت معتقد است هر انسانی با درکی از علیت متولد می‌شود.

(فلسفه دوازدهم، همان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۱۵۰- گزینه ۱»

(کتاب آبی پیمانه‌ای - کنکور سراسری ۱۴۰۰)

دکارت درک اصل علیت را فطری و ذاتی می‌داند. در حالی که فیلسوفان مسلمان آن را اصلی می‌دانستند که توسط عقل ادراک می‌شود و در تجربه مکشوف نیست.

(فلسفه دوازدهم، همان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۶ تا ۱۸)

منطق

۱۵۱- گزینه ۳»

(موسی سپاهی - سروان)

قضایای شرطی متصل قضایایی هستند که در آنها به اتصال و پیوستگی بین دو نسبت حکم شده است. این قضیه‌ها دارای شرط و جواب شرط هستند، یعنی دارای دو جزء مقدم و تالی هستند. قسمت شرط همان مقدم و قسمت جواب شرط تالی است.

در مصراع دوم بیت گزینه ۳» ابتدا مقدم و سپس تالی مطرح شده است. اما عبارات‌های مطرح‌شده در سایر گزینه‌ها قضیه شرطی نیستند، زیرا همگی جملات امری یا نهی هستند و قابلیت صدق و کذب ندارند و قضیه به حساب نمی‌آیند.

تکذیب: هر عبارتی که علامت شرط دارد، لزوماً قضیه شرطی نیست.

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۸۵ و ۸۶)

۱۵۲- گزینه ۱»

(پرگل رمیمی)

«یا امروز باران می‌بارد یا هوا کاملاً آفتابی است.»

این یک قضیه منفصل مانعةالجمع است، چون اگر یکی از حالات (باران یا آفتاب) صادق باشد، دیگری نمی‌تواند صادق باشد (همزمان باران و کاملاً آفتابی نداریم). اما ممکن است هیچ‌کدام صادق نباشد (مثلاً هوا ابری باشد، نه بارانی نه آفتابی)، پس قابل جمع در صدق نیستند، اما قابل جمع در کذب هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲» «یا تحقیقش را تحویل می‌دهد یا تنبیه می‌شود.» منفصل حقیقی

گزینه ۳» «یا با شماره ملی یا با شماره پرونده کارنامه را می‌توانی ببینی.» این یک قضیه منفصل مانعةالخلو (یا مانعةالرفع) است، چون حداقل یکی از این دو باید باشد و نمی‌توان هر دو را نداشت (قابل جمع در کذب نیستند).

گزینه ۴» «یا باید ثبت‌نام کنی یا اجازه نداری شرکت کنی.» منفصل حقیقی

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه ۸۷)

اقتصاد

۱۶۱- گزینه ۳»

(مهری ضیائی)

ایران به دلیل وسعت و پهناوری جغرافیایی، برخورداری از منابع طبیعی و قرار گرفتن در چهارراه بین‌المللی، از دوران باستان جایگاه ویژه‌ای در اقتصاد جهان داشته است.

(اقتصاد، مقاومت‌سازی اقتصاد، صفحه ۱۰۷)

۱۶۲- گزینه ۱»

(مهری ضیائی)

- برقراری نظم مالی و اداری: قاجار (توسط امیرکبیر)
- قرار گرفتن ساختارهای اساسی اقتصاد کشور زیر سلطه و برنامه‌ریزی بیگانگان: پهلوی
- ناآگاهی حاکمان وقت از موقعیت جهان و وظایف خطیر تاریخی خود: دوره پایانی حکومت صفوی
- راه افتادن کشتی‌های تجاری در دریای خزر و خلیج فارس: قاجار

(اقتصاد، مقاومت‌سازی اقتصاد، صفحه‌های ۱۰۸ و ۱۰۹)

۱۶۳- گزینه ۴»

(مهمرسین متولی)

(الف) اینکه کشورها در شرایط سخت و پیش‌بینی نشده، چه واکنشی نشان دهند، به قدرتمند بودن آن‌ها بستگی دارد.
(ب) برای عبور از مشکلات اقتصادی و آسیب‌هایی که در دوران کنونی، اقتصاد ملی ما را تهدید می‌کند، مقاومت‌سازی اقتصاد و مصونیت‌بخشی به آن در برابر فشارها و تکان‌های خارجی، ضروری است.

(اقتصاد، مقاومت‌سازی اقتصاد، صفحه ۱۱۱)

۱۶۴- گزینه ۳»

(مهری کاروان)

عبارات: «این کشورها فاقد بیکاری می‌باشند»، «از ثبات کامل قیمت‌ها و بازارها برخوردار هستند» و نیز عبارت «تخر وادات در آن‌ها بسیار پایین است، چون تمام تولیدات در داخل انجام می‌شود»، نادرست می‌باشند.

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه ۱۱۸)

۱۶۵- گزینه ۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

(الف) نشان دهنده رشد اقتصادی است. گاهی افزایش شاخص رشد یک کشور را با افزایش درآمد آن معادل در نظر می‌گیرند.
(ب) نشان دهنده پیشرفت اقتصادی کشور است. (با محاسبه نسبت دهک دهم به دهک اول در کشورهای مختلف شاخصی به دست می‌آید که برای مقایسه وضعیت توزیع درآمد به کار می‌رود).
(ج) نشان دهنده رشد اقتصادی است. گاهی افزایش شاخص رشد یک کشور را با افزایش درآمد آن معادل در نظر می‌گیرند.
(د) نشان دهنده پیشرفت اقتصادی کشور است. (مؤلفه‌هایی نظیر میزان امید به زندگی در بدو تولد، میانگین سال‌های تحصیل، سرانه درآمد ناخالص ملی و شاخص‌های نابرابری، تشکیل دهنده شاخص توسعه انسانی است).

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه ۱۲۸)

گزینه ۳: اگر فردا امتحان داشته باشیم (مقدم)، نمی‌توانیم امشب به مهمانی برویم (تالی). از دوستم پرسیدم و گفت که امتحان نداریم (رفع مقدم)؛ پس با خیال راحت می‌توانیم به مهمانی برویم. (نامعتبر)
گزینه ۴: هرکس دیپلم انسانی دارد (مقدم)، آرایه می‌داند (تالی)؛ پس مهسا که دیپلمه ریاضی است (رفع مقدم)، آرایه نمی‌داند. (نامعتبر)
(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۹۰ و ۹۱)

۱۵۷- گزینه ۲»

(غیروز نژادنهف - تبریز)

رفع مقدم در نتیجه رفع تالی رخ داده است که معتبر است.

علت رد سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: مغالطه وضع تالی دارد. شکل درست قیاس این‌گونه است ← اگر برق نداشته باشیم، تلویزیون کار نمی‌کند. برق نداریم؛ پس تلویزیون کار نمی‌کند.

با: اگر برق نداشته باشیم، تلویزیون کار نمی‌کند. تلویزیون کار می‌کند؛ پس برق داریم.

گزینه ۳: در این قضیه اصلاً انفصالی وجود ندارد. بنابراین هیچ نتیجه‌ای نمی‌توان از آن گرفت.

گزینه ۴: با رفع مقدم نمی‌توان به نتیجه رسید و مغالطه رفع مقدم رخ داده است.

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۹۰ تا ۹۳)

۱۵۸- گزینه ۴»

(مهمرکرمی‌نیا - رفسنجان)

مقدمه اول قیاس استثنایی اتصالی قضیه‌ای شرطی متصل است که وضع مقدم آن موجب وضع تالی و رفع تالی آن موجب رفع مقدم می‌شود.

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۹۰ تا ۹۶)

۱۵۹- گزینه ۳»

(پوار پاکرل - خاروج)

می‌دانیم که قیاس استثنایی انفصالی حقیقی است که چهار حالت آن معتبر است. پس در گزینه‌ها باید قضیه منفصل حقیقی پیدا کنیم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: یک قضیه متصل است.

گزینه ۲: یک قضیه منفصل مانعة‌الجمع است.

گزینه ۳: یک قضیه منفصل حقیقی است.

گزینه ۴: یک قضیه منفصل مانعة‌الرفع است.

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۹۰ تا ۹۶)

۱۶۰- گزینه ۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

اگر دو مفهوم نقیض یکدیگر باشند، می‌توان با کمک آن‌ها قضیه شرطی منفصله حقیقی ساخت.

مانند: ناطق ≠ غیرانسان

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۸۷ و ۸۸)

۱۶۶- گزینه «۲»

(مهمربسین متولی)

الف) تولید ناخالص داخلی اسمی در سال ۱۴۰۱:

$$= (2,000 \times 800) + (4,500 \times 500) = 3,850,000 \text{ تومان}$$

ب) تولید ناخالص داخلی واقعی در سال ۱۴۰۲:

$$= (1,000 \times 1,000) + (4,000 \times 550) = 3,200,000 \text{ تومان}$$

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۲۲ و ۱۲۳)

۱۶۷- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمانهای - کنگور سراسری ۹۳)

تولید خارجیان مقیم کشور - تولید ناخالص داخلی = تولید ناخالص ملی

سهام تولید مردم کشور که در خارج اقامت دارند +

$$255 = 250 - x + 15 \Rightarrow 255 = 265 - x \Rightarrow x = 10 \text{ میلیارد ریال}$$

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۲۰ و ۱۲۱)

۱۶۸- گزینه «۲»

(آفرین ساهری)

الف) ابتدا باید وضعیت توزیع درآمد در کشور A را محاسبه کنیم:

$$\frac{\text{سهم دهک دهم}}{\text{سهم دهک اول}} = \text{شاخص توزیع درآمد}$$

$$A = \frac{33}{6} = 5.5 = \frac{5}{1}$$

هر چه عدد شاخص توزیع درآمد کمتر باشد، توزیع درآمد در آن جامعه مناسب‌تر و عادلانه‌تر است. می‌خواهیم کشور B وضعیت مناسب‌تری در توزیع درآمد نسبت به کشور A داشته باشد، بنابراین شاخص وضعیت توزیع درآمد در کشور B باید کمتر از ۵/۵ باشد. طبق فرض مسئله سهم دهک اول در کشور B برابر با ۵ درصد است، اگر سهم دهک دهم برابر با ۲۷/۵ درصد باشد، شاخص وضعیت توزیع درآمد در کشور B برابر با شاخص وضعیت توزیع درآمد در کشور A می‌شود. بنابراین برای داشتن توزیع مناسب‌تر درآمد در کشور B، سهم دهک دهم باید از ۲۷/۵ درصد کمتر گردد. در نتیجه تنها گزینه «۲» پاسخ صحیح است.

در گزینه «۴» نمی‌توان عدد ۲۵ را به عنوان سهم دهک دهم در نظر گرفت. زیرا سهم هر دهک باید از دهک قبلی خود (دهک نهم)، بیشتر یا مساوی با آن باشد.

در گزینه «۳» نیز شاخص توزیع درآمد به سهم دهک اول و سهم دهک دهم هر دو بستگی دارد. در نتیجه عادلانه‌تر شدن آن نسبت به کشور A امکان‌پذیر است.

ب) دهک اول کشور B، ۵ درصد از درآمد ملی را دارد. در نتیجه افراد این دهک کم‌ترین سهم را دارند.

ج) هر چه نسبت شاخص توزیع درآمد کمتر باشد، وضعیت توزیع درآمد در آن کشور عادلانه‌تر است. بنابراین باید فاصله بین دهک اول و دهک کمتر شود. دولت به دو حالت می‌تواند این فاصله را کم کند: ۱- افزایش سهم دهک اول ۲- کاهش سهم دهک دهم

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۲۴ و ۱۲۵)

۱۶۹- گزینه «۳»

(اهسان عالی‌نژاد)

الف) مؤلفه‌هایی نظیر: ۱- میزان امید به زندگی در بدو تولد ۲- میانگین سال‌های تحصیل ۳- سرانه درآمد ناخالص ملی تشکیل دهنده شاخص توسعه انسانی (HDI) هستند.

ب) در گزارش توسعه انسانی، ایران در رتبه ۶۵ و جزء کشورهای با توسعه‌یافتگی بالا به‌شمار می‌رود.

ج) نروژ، رتبه یک HDI را به خود اختصاص داده است و سوئیس در رتبه دوم قرار دارد.

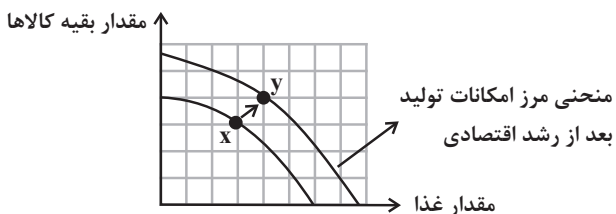
(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه ۱۲۶)

۱۷۰- گزینه «۲»

(آفرین ساهری)

برای نشان دادن تأثیرات رشد اقتصادی، می‌توانیم از الگوی مرز امکانات تولید استفاده کنیم. نمودار زیر، نشان دهنده مرز امکانات تولید یک کشور است. محور افقی نشان دهنده مقدار غذای تولید شده در کشور (همه انواع غذاها) و محور عمودی نشان دهنده همه مقادیر تولید شده از کالاهای دیگر (یعنی همه انواع کالاها و خدمات به جز غذا) است. فرض کنیم ابتدا کشور تولید در نقطه x را انتخاب می‌کند.

- واضح است که مردم برای سلامتی و رفاه بیشتر، مقدار بیشتری از غذا و سایر کالاها را می‌خواهند. اگر کشور با صرفه‌جویی، سرمایه‌گذاری بیشتری انجام دهد، با گذشت زمان، ظرفیت تولیدی کشور توسعه می‌یابد و در نتیجه مرز امکانات تولید به سمت بالا منتقل می‌شود. رشد اقتصادی به کشور امکان می‌دهد تا غذا و کالاهای دیگر بیشتر و بیشتری را تولید و مصرف کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: افزایش تقاضا موجب جابه‌جایی در طول نمودار می‌شود.

گزینه «۳»: بیکاری باعث انتقال یا جابه‌جایی بر روی نمودار نمی‌شود، فقط نقطه تولید به نقطه‌ای در درون یا داخل منحنی مرز امکانات (نقطه ناکارای تولید) منتقل می‌شود.

گزینه «۴»: افزایش قیمت برابر با رشد تولید نیست.

(اقتصاد، بررسی رشد با الگوی مرز امکانات تولید، صفحه‌های ۱۱۸ و ۱۱۹)

دفترچه پاسخ

آزمون هوش و استعداد
(دوره دوم)
۱۴ شهریور

تعداد کل سؤالات آزمون: ۲۰
زمان پاسخ‌گویی: ۳۰ دقیقه

گروه فنی تولید

حمید لنجان‌زاده اصفهانی	مسئول آزمون
فاطمه راسخ	ویراستار
محیا اصغری	مدیر گروه مستندسازی
علیرضا همایون‌خواه	مسئول درس مستندسازی
حمید اصفهانی، فاطمه راسخ، حمید گنجی، حامد کریمی، فرزاد شیرمحمدلی	طراحان
معصومه روحانیان	حروف‌چینی و صفحه‌آرایی
حمید عباسی	ناظر چاپ

استعداد تحلیلی

۲۵۱- گزینه «۱»

(مامد کریمی)

شهر برلین در کشور آلمان است.

(کلمه سازی، هوش کلامی)

۲۵۲- گزینه «۳»

(مامد کریمی)

کشور مراکش در افریقا است.

(کلمه سازی، هوش کلامی)

۲۵۳- گزینه «۴»

(ممید اصفهانی)

در شکل درست، دو واژه «آیا چگونه» بدین شکل در کنار هم قرار نمی گیرند.

(تصحیح جملات، هوش کلامی)

۲۵۴- گزینه «۳»

(ممید اصفهانی)

شکل درست جمله ۲۶ نقطه دارد: بندگی، بیداد و دروغ، مصیبت هستند و ارتباطات را پایان می دهند

(ترتیب کلمات، هوش کلامی)

۲۵۵- گزینه «۱»

(مامد کریمی)

ترتیب پیشنهادی:

ج) ناگهان در کوچه دیدم بی وفای خویش را / باز گم کردم ز شادی دست و پای خویش را

الف) با شتاب ابرهای نیمه شب می رفت و بود / پاک چون مه شسته روی دلربای خویش را

د) تا به من نزدیک شد، گفتم: «سلام ای آشنا» / گفتم اما هیچ نشنیدم صدای خویش را

ب) کاش بشناسد مرا آن بی وفا دختر «امید» / آه اگر بیگانه باشد آشنای خویش را

(ترتیب جملات، هوش کلامی)

۲۵۶- گزینه «۲»

(کتاب استعدادهای هوش کلامی، مشابه کنکور دکتری سال ۹۳)

نبود نام پدر امیر و مریم در مستندات سال ۱۳۲۰ بیمارستان، به این معنا نیست که او در سال ۱۳۱۸ متولد شده است. به شرطی می توان از نبودن نام پدر امیر و مریم در مستندات سال ۱۳۲۰ بیمارستان به متولد سال ۱۳۱۸ بودن او رسید که او حتماً در یکی از این دو سال متولد شده باشد.

(استدلال، هوش کلامی)

۲۵۷- گزینه «۲»

(کتاب استعدادهای هوش کلامی)

عبارت «شرف المكان بالمکین» یعنی «ارزش جایگاه به خود جایگاه نیست، بلکه به صاحب جایگاه برمی گردد». در واقع همان طور که عبارت گزینه «۲» می گوید، «جایگاهی بالاست که شخصی والامقام آن جا نشسته باشد». عبارت گزینه «۱» می گوید وقتی اصل چیزی هست، نباید به سراغ جانشین هایش رفت. عبارت گزینه «۳» به شکست اشاره می کند و عبارت گزینه «۴» در نكوهش کسی است که کارش را رها کرده به سراغ کاری رفته که به ظاهر پست تر است.

(قرابت معنایی، هوش کلامی)

۲۵۸- گزینه «۳»

(ممید اصفهانی)

ردیف پنجم به ۲ نیاز دارد. فقط یک جایگاه برای این عدد هست. بعد از قرار دادن عدد ۲، به همین قیاس جایگاه عدد ۳ هم معلوم می شود. یک خانه برای عدد ۴ در این ردیف باقی است.

حال در ستون پنجم، به همین قیاس جایگاه عددهای ۱ و ۵ معلوم می شود. حال در ردیف دوم به عدد ۲ نیاز داریم و فقط یک جایگاه برای آن هست. به همین ترتیب جایگاه عددهای ۵ و ۱ هم معلوم است.

حال در ستون اول، عدد ۴ معلوم می شود و در ردیف چهارم، عدد ۵. در ردیف سوم نیز عدد ۲ معلوم است. پس حاصل خواسته شده، $4 \times 2 = 8$ است.

	۱	۲	۳	۴	۵
۱	۲				۵
۲	۱	۲	۴	۵	۳
۳	۵		۲		۱
۴	۴	۵			۲
۵	۳	۱	۵	۲	۴

(سورکو، هوش منطقی ریاضی)

۲۵۹- گزینه «۴»

(غرض از شیرممدلی)

قیمت مجسمه را x و قیمت تابلو را y می‌گیریم. داریم:

$$\begin{aligned}\frac{3}{4}x + 100000 &= \frac{4}{3}y - 100000 \\ \Rightarrow 9x + 1200000 &= 16y - 1200000 \\ \Rightarrow 16y &= 9x + 2400000\end{aligned}$$

یک معادله و دو مجهول، جواب یکتایی ندارد: $y = \frac{9}{16}x + 150000$ مثلاً اگر $x = 16$ باشد، $y = 150009$ خواهد بود و اگر $x = 1600000$ باشد، $y = 250000$ خواهد بود.

(کفایت داده، هوش منطقی ریاضی)

۲۶۰- گزینه «۱»

(غرض از شیرممدلی)

داریم:

$$\begin{aligned}\frac{\text{الف} + 5}{\text{ب} + 3} &= \frac{\text{الف}}{\text{ب}} \Rightarrow (\text{الف} \times \text{ب}) + (5 \times \text{ب}) = (\text{الف} \times \text{ب}) + (3 \times \text{الف}) \\ \Rightarrow \frac{\text{الف}}{\text{ب}} &= \frac{5}{3} \Rightarrow \frac{\text{الف}}{\text{کل}} = \frac{5}{8}, \frac{\text{ب}}{\text{کل}} = \frac{3}{8}\end{aligned}$$

داریم:

(کفایت داده، هوش منطقی ریاضی)

۲۶۱- گزینه «۴»

(ممید اصفهانی)

سنّ علی، مجید و حسن را به ترتیب A ، M و H می‌گیریم.

$$A - 8 = 2(M - 8) \Rightarrow A = 2M - 8$$

$$A = 2h$$

فاصله سنی مجید و حسن معلوم می‌شود:

$$\Rightarrow 2M - 8 = 2h \Rightarrow m - 4 = h$$

ولی فاصله سنی علی و مجید معلوم نیست.

(کفایت داده، هوش منطقی ریاضی)

۲۶۲- گزینه «۲»

(ممید کنی)

عدد باید فرد باشد، پس یکان یا یک است یا سه.

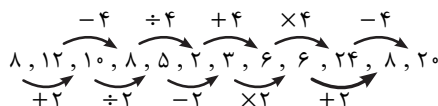
اگر یکان سه باشد، جمع ارقام دهگان و صدگان هم باید «مضرب سه» باشد، یعنی $(3, 3)$ ، $(1, 2)$ ، $(2, 1)$ و $(3, 0)$ پذیرفته است.اگر یکان یک باشد، جمع ارقام دهگان و صدگان هم باید «مضرب سه منهای یک» باشد، یعنی: $(2, 0)$ ، $(2, 3)$ و $(3, 2)$ پس مجموعاً $3 + 4 = 7$ عدد با شرط‌های صورت سؤال ساخته می‌شود.

(بش‌پذیری و اصل ضرب، هوش منطقی ریاضی)

۲۶۳- گزینه «۳»

(ممید کنی)

دو الگو در سؤال هست:

(الگوی عددی، هوش منطقی ریاضی)

۲۶۴- گزینه «۳»

(ممید کنی)

$$(9-7) \times 9 = 18, (4-3) \times 13 = 13, (6-0) \times 7 = 42$$

$$(9-2) \times ? = 49 \Rightarrow ? = 49 \div 7 = 7$$

پس:

(الگوی عددی، هوش منطقی ریاضی)

۲۶۵- گزینه «۳»

(غرض از شیرممدلی)

$$9 \times 7 - 3 \times 8 = 63 - 24 = 39$$

$$8 \times 7 - 5 \times 3 = 56 - 15 = 41$$

$$16 \times 2 - 1 \times 8 = 32 - 8 = 24$$

$$5 \times 15 - 3 \times ? = 6$$

$$\Rightarrow ? = \frac{75-6}{3} = 23$$

پس:

(الگوی عددی، هوش منطقی ریاضی)

۲۶۶- گزینه «۴»

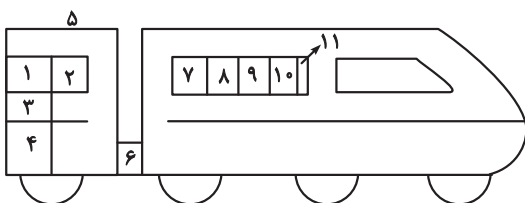
(فاطمه راسخ)

علاوه بر ۱۱ مستطیل آشکار، ۱۴ مستطیل دیگر هم در شکل هست:

$$(1, 2), (1, 3), (3, 4), (1, 3, 4), (7, 8), (8, 9), (9, 10), (1, 11)$$

$$(7, 8, 9), (8, 9, 10), (9, 10, 11), (7, 8, 9, 10), (8, 9, 10, 11)$$

$$(7, 8, 9, 10, 11)$$

پس تعداد کل مستطیل‌ها $11 + 14 = 25$ است.

(شمارش، هوش غیرکلامی)

۲۶۷- گزینه «۱»

(فاطمه راسخ)

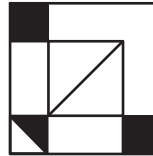
از تکرارها متوجه می‌شویم حروفی که در الفبای فارسی هست، کُد A و آن‌هایی که نیست، کُد D گرفته‌اند. همچنین دوقطه‌ای‌ها کُد B دارند و سه نقطه‌ای‌ها کُد C . پس حرفی سه نقطه‌ای از الفبای فارسی می‌خواهیم.

(کدگذاری، هوش غیرکلامی)

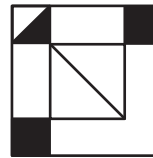
۲۶۸- گزینه «۴»

(فاطمه، اسخ)

اگر سه برگه را روی هم بیندازیم شکل زیر حاصل می‌شود:

با چرخاندن ۹۰ درجه ساعتگرد آن، شکل زیر را خواهیم داشت:

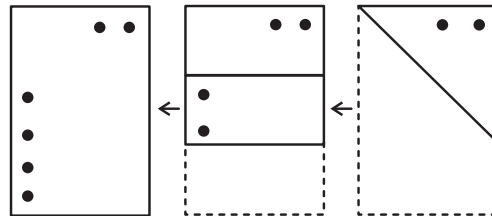

(کلاغ شفاف، هوش غیرکلامی)

۲۶۹- گزینه «۴»

(عمید کنش)

مراحل تا را پس از سوراخ، برعکس طی می‌کنیم:

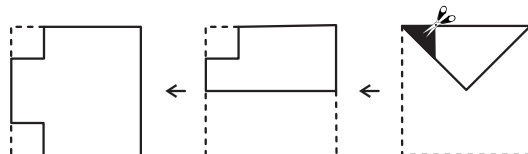

(تای کلاغ، هوش غیرکلامی)

۲۷۰- گزینه «۱»

(غیرزاد شیرممدولی)

مراحل تا را پس از برش، برعکس طی می‌کنیم:

(برش کلاغ، هوش غیرکلامی)
